

Projekti „Pealinnaregiooni omavalitsusüksuste koostöö- ja haldusvõimekuse tõstmine“ finantsosa

1. VAHERAPORT

Käesolev raport (edaspidi viidatud kui "Raport") põhineb Harku vallas, Jõelähtme vallas, Kiili vallas, Rae vallas, Saku vallas, Saue vallas, Viimsi vallas ning Maardu linnas, Saue linnas ja Tallinna linnas läbi viidud küsitlustele. Küsitlused hõlmasid 5 valdkonda: bussiliiklus, sh koolibussiliiklus; jäätmemajandus; ühisveevärk; planeerimine ning kergliiklusteed. Töö on koostatud Harjumaa Omavalitsuste Liidu tellimusel Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismidest rahastatava regionaalarengu projekti „Pealinnaregiooni omavalitsusüksuste koostöö- ja haldusvõimekuse tõstmine“ raames.

Koostaja:

**Tallinn
2010**

MÄRKUSED

Käesoleva Raporti eesmärgiks on anda ülevaade Harku valla, Jõelähtme vallas, Kiili valla, Rae valla, Saku valla, Saue valla, Viimsi valla ning Maardu linna, Saue linna ja Tallinna linna 5 valdkonna - bussiliikluse, sh koolibussiliikluse; jäätmemajanduse; ühisveevärgi; planeerimise ning kergliiklusteede – olemasolevatest finantseerimisskeemidest.

Raport on koostatud Harjumaa Omavalitsuste Liidu tellimusel Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismidest rahastatava regionaalarengu projekti „Pealinnaregiooni omavalitsusüksuste koostöö- ja haldusvõimekuse tõstmine“ raames koostatava pealinnaregiooni ühiselt osutatavate avalike teenuste finantseerimisskeemina (finantsmudel koos selgitustega) ja mitme stsenaariumi analüüsina. OÜ Rimess teostab töö etapiviisiliselt. Esimese etapi tööks on:

- pealinnaregioonis olemasolevate finantseerimisskeemide kaardistamine ja analüüs;
- pealinnaregiooni tulubaasi kujunemise ja tehtavate eraldiste kaardistamine ja analüüs.

Raporti koostamisel puututi kokku mitmete probleemidega, mis võivad mõjutada Raportis olevate andmete kvaliteeti:

- ametnike hõivatuse probleem, mis muutis adekvaatsete andmete saamise raskendatuks. Erilisi probleeme kohtasime Kiili vallas, kust saadud andmed on ainult suurusjärgude täpsusega õiged, kuid konkreetsed näitajad puuduvad, ning Maardu linnas, kus spetsialistidelt oli võimalik saada küll mudelite üldkirjeldused kuid mitte konkreetseid numbrilisi andmeid eelarve kohta. Need on ka omavalitsused, kellelt ei õnnestunud saada tagasisidet Raportis kirja pandud andmete õigsuse kohta;
- avalikes andmebaasides olevate andmete mitteaajakohasus – andmed on kas vananenud või väga suure üldistusastmega, siia alla kuuluvad ka omavalitsuste kodulehekülgedel olevad andmed. Näiteks on mõnes omavalitsuses eelarvele lisatud väga detailne eelarve seletuskiri, kus on kõikide kulutuste seletused ka valdkondade kaupa ära toodud, samas kui teises omavalitsuses on piiratud ainult eelarve lühivormiga;
- andmete omavaheline võrreldavus – kuna puuduvad konkreetsed standardid, mille alusel infot koguda, siis on info ülesehitus iga omavalitsusüksuse lõikes erinev ning ei ole omavahel võrreldav. Näiteks on omavalitsuste lõikes olulisel määral erinev, mida loetakse kergliiklusteeks (kergliiklusteeks loetakse nii tüüpilisi kergliiklusteid, sõiduteest teekattemärgistusega eraldatud osi kui ka kruusakattega metsaradu);
- andmete esitamise ülesehitus vastavalt seadustele – aastaaruanded ja eelarved on üles ehitatud kululiigi aga mitte teema põhiselt, seega ei ole valdkondade kulud sealt tuvastatavad. Näiteks ei ole eraldatavad kulud jäätmevaldkonnale vaid jäätmevaldkonna kulude alla peaks kuuluma osa personalikuludest, halduskuludest, majanduskuludest jne;
- paljude andmete puhul on tegemist lepingutega, mis on sõlmitud eraettevõtetega, mis puhul on lepingute tingimuste puhul tegemist ärisaladustega, mis ei ole mõeldud kolmandatele osapooltele avaldamiseks. Näiteks ei esitatud meile Raporti koostamiseks erinevate transpordiettevõtetega sõlmitud lepinguid, vaid ainult lühikokkuvõtted lepingu sisust või siis ainult lepingute summad.

Kõige problemaatilisemateks kujunesid info osas 2 valdkonda - ruumiplaneeringud ja kergliiklusteed-, mille puhul ei olnud võimalik üldandmetest konkreetseid kulutusi neile teemadele eristada. Selle tõttu on neid valdkondi puudutavad analüüsid väiksema detailsusastmega kui teistes valdkondades, kus andmeid oli võimalik täpsustatult saada. Andmed kergliiklusteede kohta pärinevad põhiliselt Pear Tangilt, kes on Harjumaa kergliiklusteede projekti koostaja ning seetõttu sõltub esitatud andmete detailsus Pear Tangile esitatud andmete detailsusest.

Piirkondlikult on kõige vähem detailsed andmed olemas Maardu linna kohta, kelle puhul kulude jaotus toimub ainult kululiigi põhisel ning valdkonnapõhiseid andmeid ei avalikustata.

Alljärgnevalt on ära toodud selgitused kasutatud info ajalise seisuga osas.

Intervjuud omavalitsuste esindajatega viidi läbi järgmistel kuupäevadel:

- 26. jaanuaril kohtumine Viimsi vallavalitsuse esindajatega;
- 10. veebruaril kohtumine Saue linnavalitsuse esindajatega;
- 15. veebruaril kohtumine Maardu linnavalitsuse esindajatega;
- 17. veebruaril kohtumine Kiili vallavalitsuse esindajatega;
- 18. veebruaril kohtumine Jõelähtme vallavalitsuse esindajatega;
- 16. märts kohtumine Harku vallavalitsuse esindajatega;
- 18. märts kohtumine Saue vallavalitsuse esindajatega;
- 23. märts kohtumine Rae vallavalitsuse esindajatega;
- 24. märts kohtumine Saku vallavalitsuse esindajatega;
- 25. ja 26. märts kohtumine Tallinna linnavalitsuse esindajatega.

Lisaks on kasutatud omavalitsuste kodulehtedel üleval olevat infot eelarvete ja eelarvete seletuskirjade osas. Kodulehtedelt võetud info on esitatud seisuga 5. aprill 2010.

Juhul kui alusinfos on toimunud muutusi pärast eelpool mainitud ajahetki, siis neid muutusi ei ole Raportis kajastatud.

Oleme palunud KOV-de esindajatel ka omalt poolt andmeid kontrollida, saates selleks neile redigeerimiseks Raporti nende omavalitsusi puudutavad osad. Vastavalt saadud kommentaaridele oleme vajadusel erinevad muudatused sisse viinud.

RAPORTI ÜLESEHITUS

Käesolev Raport koosneb kolmest põhilisest osast: kirjeldavast osast, Raporti koostamise hetkel toimivaid koostöövorme kirjeldavast osast ning analüütilisest osast. Raporti kirjeldavas osas on vaatluse alla kuuluvate omavalitsuste kaupa ära toodud kõigepealt omavalitsuse tulused iseloomustavad andmed ning seejärel 5 valdkonna - bussiliiklus, sh koolibussiliiklus, jäätmemajandus, veemajandus, ruumiplaneeringud ja kergliiklusteed -, lõikes omavalitsuste kulutused vastavatele valdkondadele. Raporti koostamise hetkel toimivaid koostöövorme kirjeldavas osas on räägitud erinevatest toimivatest koostöövormidest ning ära toodud ka mõned juhtumianalüüsid, mis iseloomustavad Eesti teistes piirkondades (s.t väljaspool Harjumaad) toimivaid koostöömudeleid. Raporti analüütilises osas on ära toodud analüüsid omavalitsuste tulude osas ning kulude osas ülalmainitud valdkondade lõikes. Analüüside osas on ära toodud ka kokkuvõtted intervjuude käigus selgunud koostöövõimalustest.

Raportis on vastavalt saadud lähteülesandele omavalitsuste tulused ja kulusid käsitletud vastava omavalitsuse eelarve tasandilt, s.t detailse vaatluse alt on välja jäetud omavalitsuste omandis olevate tütarettevõtete kui iseseisvate äriühingute aastaaruannete analüüs.

KASUTATUD LÜHENDID

Lühendite loetelu on toodud alfabeetilises järjekorras

EAS – Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
ETO - Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ
HTM - Haridus- ja Teadusministeerium
HÜTK, Ühistranspordikeskus – MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskus
JÜTK – Järvamaa Ühistranspordi Keskus
KEJHK – MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus
KIK – SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
KOV – kohalik omavalitsus
Nõustaja – OÜ Rimess
RAEK - Raplamaa Arendus- ja ettevõtluskeskus
Raport - Projekti „Pealinnaregiooni omavalitsusüksuste koostöö- ja haldusvõimekuse tõstmine“
finantsosa kirjeldav 1. vaheraport
RINK – SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus
RNT - Raplamaa Noorte Teabekeskus
ROL - Raplamaa Omavalitsuste Liit
TAK – Tallinna Autobussikoondis
TTA - Tööturuamet
TVO - Tootjavastutusorganisatsioon OÜ
ÜF, ÜKF – Ühtekuuluvusfond, inglise keeles CF – Cohesion Fund
ÜVK – ühisveevärk ja -kanalisatsioon

SISUKORD

Märkused	i
Raporti ülesehitus	iii
Kasutatud lühendid	iv
1 Harku vald	8
1.1 Transport.....	8
1.1.1 Koolibussid	9
1.2 Jäätmemajandus.....	9
1.3 Veemajandus	10
1.4 Planeeringud	10
1.5 Kergliikluusteed.....	11
2 Jõelähtme vald	13
2.1 Transport.....	14
2.2 Jäätmemajandus.....	15
2.3 Veemajandus	15
2.4 Planeeringud	16
2.5 Kergliikluusteed.....	17
3 Kiili vald	19
3.1 Transport.....	19
3.2 Jäätmemajandus.....	19
3.3 Veemajandus	20
3.4 Planeeringud	20
3.5 Kergliikluusteed.....	20
4 Rae vald	21
4.1 Transport.....	22
4.2 Jäätmemajandus.....	22
4.3 Veemajandus	23
4.4 Planeeringud	23
4.5 Kergliikluusteed.....	24
5 Saku vald.....	26
5.1 Transport.....	27
5.2 Jäätmemajandus.....	27
5.3 Veemajandus	28
5.4 Planeeringud	29
5.5 Kergliikluusteed.....	29
6 Saue vald.....	32
6.1 Transport.....	32
6.1.1 Koolibussid	33
6.2 Jäätmemajandus.....	33
6.3 Veemajandus	34
6.4 Planeeringud	34
6.5 Kergliikluusteed.....	34
7 Viimsi vald	37
7.1 Transport.....	37
7.1.1 Koolibussid	38
7.2 Jäätmemajandus.....	38
7.3 Veemajandus	39
7.4 Planeeringud	40
7.5 Kergliikluusteed.....	40
8 Maardu linn.....	41
8.1 Transport.....	41
8.1.1 Koolibussid	42
8.2 Jäätmemajandus.....	42
8.3 Veemajandus	43
8.4 Planeeringud	44
8.5 Kergliikluusteed.....	44
9 Saue linn.....	45
9.1 Transport.....	46
9.2 Jäätmemajandus.....	47

9.3	Veemajandus	48
9.4	Planeeringud	48
9.5	Kergliiklusteed	49
10	Tallinna linn	50
10.1	Transport	50
10.1.1	Tallinnasisene ühistranspordiliiklus	50
10.1.2	Piiriülene ühistranspordiliiklus	51
10.1.3	Koolibussiliiklus	52
10.1.4	Jäätmemajandus	53
10.1.5	Korralduslikud kohustused	53
10.1.5.1	Korraldatud jäätmevedu	53
10.1.5.2	Osalus Tallinna Prügila AS-s	53
10.1.6	Rahalised kohustused	53
10.1.6.1	Jäätmemajandus	53
10.1.6.2	Pääsküla prügila monitooringu kulud	54
10.1.6.3	Keskonnaalase teavituse kulud	54
10.1.7	Kokkuvõte	55
10.2	Veemajandus	55
10.3	Planeeringud	57
10.4	Kergliiklusteed	58
11	Raporti koostamise hetkel toimivad koostöövormid	60
11.1	Nelja Valla Kogu	60
11.2	Harjumaa Ühistranspordikeskus	61
11.3	Projekt „Harjumaa kergliiklusteade ehitamine”	61
11.4	Juhtumianalüüsid	61
11.4.1	Järvamaa Ühistranspordi Keskus	62
11.4.1.1	Järvamaa ühistranspordi korraldus enne Ühistranspordi Keskuse asutamist	62
11.4.1.2	Järvamaa Ühistranspordi Keskuse loomise ajendid ja eesmärgid	62
11.4.1.3	Keskuse asutamisprotsess	62
11.4.1.4	Ühistranspordi Keskuse tegevus	63
11.4.1.5	Tulemused, nõrkused ja ohud	65
11.4.2	MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	68
11.4.2.1	Loomise ajendid ja eesmärgid	68
11.4.2.2	Asutamisprotsess	69
11.4.2.3	Kliendid ja teenused	70
11.4.2.4	Juhtimine ja töötajad	72
11.4.2.5	Rahastamine	73
11.4.2.6	Tegevuse tulemused, probleemid ja ohud	76
11.4.3	SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus	80
11.4.3.1	Juhtumi valiku põhjendus	80
11.4.3.2	Eelnev olukord	80
11.4.3.3	Asutamise ajendid, eesmärgid, käivitumine	82
11.4.3.4	Tegevus ja rahastamine	83
11.4.3.5	Tulemused, arenguvõimalused ja ohud	88
12	Analüüsid	91
12.1	Transport	93
12.2	Jäätmemajandus	94
12.3	Veemajandus	95
12.4	Planeeringud	96
12.5	Kergliiklusteed	96
12.6	Välistoetused erinevate projektide läbiviimiseks	97
12.7	Kokkuvõte	99
12.8	Intervjuude käigus selgunud koostöövõimalused	100
12.8.1	Bussiliiklus	100
12.8.2	Koolibussiliiklus	100
12.8.3	Jäätmemajandus	100
12.8.4	Veemajandus	101
12.8.5	Planeeringud	101
12.8.6	Kergliiklusteed	101
12.8.7	Kokkuvõte	101

13	Kasutatud infoallikad	102
14	Lisad.....	103

TABELITE LOETELU

Tabel 1. Harku valla tulubaas 2010, tuhandetes kroonides	8
Tabel 2. Harku valla olemasolevad kergliiklusteed	11
Tabel 3. Harku valda planeeritavate kergliiklusteede ülevaade	12
Tabel 4. Jõelähtme tulud 2009 ja 2010, tuhandetes kroonides	13
Tabel 5. Üksikisiku tulumaksu laekumine kuude lõikes aastal 2009	13
Tabel 6. Kergliiklusteede ülevaade	17
Tabel 7. Kavandatavad kergliiklusteed	17
Tabel 8. Tulud 2009 – 2010	19
Tabel 9. Rae valla elanike arv 2004-2010, aasta alguse seisuga	21
Tabel 10. Maksumaksjate arv Rae vallas 2007 - 2009	21
Tabel 11. Tulud 2009 – 2010	22
Tabel 12. Rae valla kergliiklusteede ülevaade	24
Tabel 13. Rae valda planeeritavate kergliiklusteede ülevaade	24
Tabel 14. Saku valla tulud 2007 - 2010	26
Tabel 15. Saku valla olemasolevate kergliiklusteede ülevaade	30
Tabel 16. Saue valla tulud 2008 - 2010	32
Tabel 17. Maksutulude jaotus 2008 – 2010	32
Tabel 18. Õpilasliinide eelarve 2010	Error! Bookmark not defined.
Tabel 19. Saue valla kergliiklusteede ülevaade	34
Tabel 20. Teede korrashoiu ja ehituse kulud 2009 - 2010	36
Tabel 21. Üksikisiku tulumaksu laekumise prognoosid 2007 – 2010	37
Tabel 22. 2010. aasta tulude prognoos	37
Tabel 23. 2010. aasta tulude jaotus	41
Tabel 24. Saue linna põhinäitajad 2007 - 2030	45
Tabel 25. Tulude võrdlus 2008 – 2010	45
Tabel 26. Saue linna kulud 2007 - 2010	46
Tabel 27. Tulude ülevaade 2007 – 2010	50
Tabel 28. Vee ja kanalisatsiooni eelarve 2007 – 2010	55
Tabel 29. Tallinna linna planeeringute kulud 2006 - 2010	58
Tabel 30. Tallinna kergliiklusteed 2007 - 2009	58
Tabel 31. KEJHK 2005-2009a alanud projektidele eraldatud finantseering (krooni)	74
Tabel 32. Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse juhatuse liikmete tasud 2004 - 2008.a (krooni)	75
Tabel 33. Noorte teavitamise ja nõustamise riiklik rahastamine Rapla maakonnas 1999 - 2008	81
Tabel 34. AS RINK teenuste statistika 2008. aastal	88
Tabel 35. Tulumaksu laekumine kohalikes omavalitsustes 2004 – 2008	91
Tabel 36. Tulumaksu laekumine 2008. ja 2009. aastal	91
Tabel 37. Asustustihedus Harjumaa omavalitsustes	92
Tabel 38. Transpordikulud Harjumaa omavalitsustes	93
Tabel 39. Kulud koolibussiliiklusele Harjumaa omavalitsustes	93
Tabel 40. Kulud jäätmemajandusele Harjumaa omavalitsustes	94
Tabel 41. Kulud veemajandusele Harjumaal	95
Tabel 42. Planeeringutega seotud kulud Harjumaa omavalitsuste lõikes	96
Tabel 43. Kergliiklusteedega seotud kulud Harjumaa omavalitsuste lõikes	97
Tabel 44. KIK toetused 2007 - 2009	98
Tabel 45. Ühtekuuluvusfondist saadud toetused	99

JOONISTE LOETELU

Joonis 1. Järva maakonna ühistranspordi piletitulu suhtarvud aastatel 2000-2009	66
Joonis 2. Järva maakonna ühistranspordi tulud liinikiilomeetri kohta (krooni) aastatel 2000 - 2009.	67

1 HARKU VALD

1. märtsi 2010 seisuga elab Harku vallas 11 783 elanikku. Valla pindala on 158 km². Vastavalt Harku vallavolikogu määrusele nr 7, mis on vastu võetud 25. veebruaril 2010, on valla 2010. aasta eelarve tuludeks määratud 186 651 300 krooni, kuludeks 183 223 000 krooni ning finantseerimistehinguteks 3 428 300 krooni.

Harku valla 2010. aasta tulubaasi on täpsemalt kirjeldatud allolevas tabelis.

Tabel 1. Harku valla tulubaas 2010, tuhandetes kroonides

TULUD	186 651,3
Riiklikud maksud	153 000,0
Kohalikud maksud	600,0
Kaupade ja teenuste müük	12 119,8
Toetused	19 701,5
Tulud varadelt	800,0
Muud tulud	430,0

Allikas: Harku valla eelarve seletuskiri

Harku valla 2009. aasta eelarve tulud moodustasid vastavalt teisele eelarvemuudatusel 190 684 865 krooni (algselt oli tulude plaanitud maht 210 178 500 krooni), seega on eelarve tulud vähenenud 2,1% ning võrreldes 2009. aasta esialgsete plaanidega 11,2%.

1.1 TRANSPORT

Ühistransporti Harku vallas korraldab Harjumaa Ühistranspordikeskus (HÜTK). Kõik lepingud vedajatega sõlmib Harjumaa Ühistranspordikeskus, v.a invatranspordi leping ning Adra küla eakate transpordi leping, mis on sõlmitud otse valla ja vedaja vahel.

Invatranspordi rahastatakse valla sotsiaaleelarvest ning selleks on 2010. aastal ette nähtud 850 000 krooni.

Adra küla elanikke viiakse 1 kord nädalas Keilasse ning selle eest maksab vald 2010. aastal 90 000 krooni.

Kõik ülejäänud lepingud on vedajatel sõlmitud Ühistranspordikeskusega ning kogu korraldus on seega üle antud HÜTK-le. HÜTK korraldab piletimüüki, kontrolle ning määrab ka vajadusel vedajatele trahve. Harku vald maksab 105 000 krooni aastamaksu HÜTK-le.

Harku vallas sõidavad avalikud bussiliinid H1,H3,H4,H5 ja H6. Eraldi makstakse 27. bussiliini eest 455 000 krooni, lisaks on täiendav buss tellitud HÜTK-lt, mille jaoks 2010. aasta eelarves ette nähtud 70 000 krooni.

Lisaks on 2010. aasta eelarves ette nähtud 100 000 krooni täiendavaid vahendeid ühtse piletisüsteemi käivitamiseks.

Lisaks sõidavad vallas ka kommertsliinid, kuid neid vald ei doteeri. Samas põhjustab kommertsliinide olemasolu probleeme avalikele vedajatele, kellel on nende tõttu vähem kliente ning kes seetõttu sooviks veohindu tõsta.

1.1.1 KOOLIBUSSID

HÜTK-le on üle antud ka koolibussiliikluse korraldamine.

2010. aastal on eelarves ette nähtud õpilasliinide jaoks kokku 3,1 miljonit krooni. Sellest 2,7 miljonit makstakse avalike õpilasliinide eest Tabasalu – Balti jaama liinil (2009. aastal oli see summa 2,1 miljonit). Liinile on vedaja valitud vastavalt HÜTK korraldatud hankele. Vald kompenseerib õpilaste tasuta bussisõidu. Tasuta kaartide arvestuses esitatakse vallale arve iga kaardi saanud lapse kohta 2 sõidu eest päevas. Kaarte on väljastatud üle 500. Lisaks on eelarves ette nähtud Vääna-Jõesuu – Balti jaama liini jaoks 266 000 krooni, selle liini kulud makstakse Tallinnaga pooleks. Õpilased sõidavad ka 27. bussiliiniga, mille jaoks on 2010. aasta eelarves ette nähtud 68 000 krooni. Lisaks eelpoolmainitule on valla 2010. aasta eelarves ette nähtud Kumnast ja Tutermaalt Keilasse õpilasringi finantseerimiseks 22 000 krooni ning raudteefirmale Tutermaa laste koolikäikude kompenseerimiseks 20 000 krooni.

1.2 JÄÄTMEAJANDUS

Harku vallas algas korraldatud jäätmevedu 1. aprillil 2006 ja olmejäätmete veo ainuõigus oli kuni 30. märtsini 2009 Adelan Prügiveod OÜ-l. Kuna uue konkursi tulemused vaidlustati, siis pikendati Adelanile lepingut. 1. maist 2010 pidi hakkama korraldatud jäätmevedu teostama AS Veolia, kuid leping on uuesti vaidlustatud ja seetõttu vedaja vahetus venib.

Harku valla kulud jäätmemajandusele on järgmised:

- ohtlike jäätmete kogumine regulaarselt kevaditi (2010. aasta eelarves 80 000 krooni);
- heakorraaku kampaania läbiviimine (2010. aasta eelarves 50 000 krooni);
- omavoliliste prügimahapanekukohtade likvideerimine (2010. aasta eelarves 80 000 krooni);
- korteriühistute toetamine prügimajade rajamisel (2010. aasta eelarves 100 000 krooni);
- lisaks on 2010. aasta eelarves ette nähtud 4000 krooni osalemiseks keskkonnaprojektides;
- 5 kohta on valla väljapandud valla konteinerid, kuhu saab viia pudeleid, vald maksab nende tühendamise eest;
- bussipeatuste koristamine;
- randade, puhkeparkide koristamine (2010. aasta eelarves 735 000 + 40 000 krooni atribuutika remont);
- Türisalu panga koristamine (eraomandis ja allub Keskkonnaministeeriumile, aga koristab Harku vald) (2010. aasta eelarve 66 000 krooni).

Jäätmemajanduse valdkonnas töötab 1 keskkonnaspetsialist ja 1 järelvalveametnik (muude tööülesannete kõrvalt), kes tegelevad jäätmetemaga igapäevaselt.

Lisaks on Harku vallas olemas ka jäätmejaam, kus võetakse vastu igasugust prahti (vastavalt kehtestatud hinnakirjale, kus osade jäätmete äraandmine on elanike jaoks tasuta ja osa raha eest). Jäätmejaam ehitati 3 aastat tagasi. Jäätmejaama ehitus maksis 3,8 miljonit, millest 1,8 tuli Keskkonnainvesteeringute Keskuselt. Ragn-Sells AS-iga on sõlmitud leping, mille alusel Ragn-Sells rendib valla jäätmejaama. Vald maksab jäätmejaama haldamise eest Ragn-Sellsile 280 000 krooni aastas. Ragn-Sells on jäätmejaama haldama leitud riigihanke tulemusena.

1.3 VEEMAJANDUS

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele on kohaliku omavalitsuse ülesandeks korraldada antud vallas veevarustust ja kanalisatsiooni, juhul kui need ülesanded pole antud kellelegi teisele täita.

Kohalikul omavalitsusel on õigus delegeerida need ülesanded vee-ettevõtjale, kes kohustub tagama klientide nõuetekohase ühisveevärgist veega varustamise ning ühiskanalisatsiooni abil heitvee ärajuhtimise ja puhastamise. Küll aga säilib kohalikul omavalitsusel kontrolli ja järelevalve õigus ja kohustus.

Samuti tuleb kohalikul omavalitsusel sõlmida vee-ettevõttega lepingud avalikes huvides kasutatavate tuletõrjvee ja sadevee rajatiste hooldamiseks.

Harku vallas pakuvad vee- ja kanalisatsiooniteenust AS Tallinna Vesi ja OÜ Strantum (kuulub 100% vallale), lisaks on vee-ettevõtetest Kunda Vesi (Tutemaal), ning mõnedel suvilaühistutel on oma suurkaevud (enamasti legaliseerimata). Vee-ettevõtted sõlmivad lepingud otse elanikega, vald on samasugune klient kui kõik teised.

Vald maksab lisaks sadevee eest: iga kuu makstakse Strantumile (2009. aastal kokku 1,3 miljonit, 2010. aastaks ette nähtud 700 000 krooni, aga kardetakse, et selle summaga ei tulda välja), kes omakorda maksab selle edasi Tallinna Veele vastavalt Tallinna Vee Tallinna piiril teostatavatele mõõtmistele. Tuletõrjvee jaoks vald mingeid eraldi kulutusi ei tee.

Vald ei doteeri veeteenuse pakkumist vaid kompenseeritakse mõnedele vanade asumite elanikele liitumistasusid, millise tegevuse jaoks on 2010. aasta eelarves ette nähtud 150 000 krooni.

Vald osaleb suuremahulises vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitusprojekti. Strantum ehitab ning vald suurendab vastavalt vajadusel Strantumi omakapitali, et Strantum saaks vältida laenu võtmist. Ehitusprojekti jaoks oli 2009. aastal ette nähtud 7 miljonit krooni ning 2010. aastaks on planeeritud 8,6 miljonit krooni. Projekti kasutatakse ka Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) EL Ühtekuuluvusfondi raha. 2009. aastaks eraldas KIK Strantumile 4,6 miljonit krooni (KIK eraldas 8 miljonit, kuid väljakuulutatud hanked osutusid eeldatust oluliselt odavamaks ning seega vähenes ka KIKi poolne investeering). KIKi abi on mõeldud Tabasalu torustike väljaehitamiseks.

2010. aastaks on planeeritud ka 2 Ühtekuuluvusfondi projekti, mis on samuti seotud vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitusega, kuid nende osas positiivne rahastamisotsus puudub, heaks on kiidetud ainult eelprojekt ning seega ei ole Harku vald ka selleks aastaks veel omapoolseid investeeringuid sellesse projekti planeerinud.

1.4 PLANEERINGUD

Harku valla üldplaneeringu eesmärk on määratleda valla üldised ruumilised arengusuunad ning täpsustada maakasutus- ja ehitustingimused eri piirkondades. Üldplaneeringuga reserveeritakse ka valla tasakaalustatud arenguks vajalikud rohelised tuum- ja puhveralad, et tagada rohealade säilimine ja kaitse. Üldplaneeringu kehtestab vallavolikogu. Harku vallas on Raporti koostamise hetkel kehtestamisel uus üldplaneering. Arutelu üldplaneeringu osas toimus 2009. aasta lõpus, kavas on üldplaneeringu vastuvõtmise protsess lõpetada 2010. aasta jooksul. Raporti koostamise hetkeks on üldplaneering 2 korda volikogus käinud.

Harku valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise osapooled:

- ➔ Algataja ja kehtestaja: Harku Vallavolikogu;
- ➔ Korraldaja: Harku Omavalitsus;
- ➔ Üldplaneeringu koostaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviija: OÜ Hendrikson&Ko.

Harku vallas tegeleb planeeringutega Ehitusplaneerimisosakond, kus töötab 5 inimest (osakonnas on ette nähtud 6 ametikohta, nende seas 2 arhitekti, kuid teist arhitekti hetkel pole). Lisaks töötab vallas 4 inimest, kes tegelevad planeeringute läbivaatamisega.

Detailplaneeringu kehtestamiseks kulub keskmiselt pool aastat. Menetlemisega seotud kulud nõutakse lepingu alusel huvitatud isikult sisse.

Valla huvides tehtava planeeringu koostamise töö tellitakse sisse erinevatelt planeerimisfirmadelt vabalt turult vastavalt esitatud hinnapakumistele.

Internetipõhises süsteemis peetakse planeeringute liikumise jälgimise kohta arvestust. Süsteemi sisestatakse andmed planeeringu hetkeseisu kohta, et oleks võimalik kontrollida, et kõik tegevused tehakse ära tähtaegselt.

1.5 KERGLIIKLUSTEED

Allolevas tabelis on ära toodud Harku vallas olemasolevate kergliiklusteede ülevaade.

Tabel 2. Harku valla olemasolevad kergliiklusteet

Maantee, tänava nimetus	Teelõik	Algus	Lõpp	Tee liik	Kate	Valgustatud	Märgistatud
Instituudi tee	Paldiski mnt-Metsa tänav	0	560	jalgtee	asfalt	jah	jah
	Pikk tänav- Uus tänav	0	573	jalgtee	asfalt	jah	ei
Nelgi tee	Uus tänav-Instituudi tee	0	427	jalgtee	asfalt	ei	ei
Kiriku tee	Sütemetsa tee-Järvekald tee	0	1317	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Sütemetsa tee	Nõmme tee -Puisniidu tänav	0	515	jalgtee	asfalt	jah	jah
Järvekald tee	Paldiski mnt - Kiriku tee	0	947	jalgratta/jalgtee	asfalt	n/a	jah
Muraste tee	Klooga mnt-Klooga mnt	0	459	jalgtee	asfalt	jah	jah
Kolmiku tänav	Klooga mnt- Kolmiku 7	0	289	jalgtee	asfalt	jah	jah
Pangapealse tänav	Klooga mnt-Nõlvaku tänav	0	681	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Nõlvaku tänav	Pangapealse tänav- Kolmiku tänav	0	97	jalgtee	asfalt	jah	jah
Klooga mnt	Nõmme tee- Kallaku tee	0	8090	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
	Ranna tee- Kallaste kauplus	0	308	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Kallaku tee	Klooga mnt-Tempo tee	0	871	jalgtee	asfalt	jah	jah
Nooruse tänav	Klooga mnt-Kooli tänav vasakpool	0	218	jalgtee	asfalt	jah	ei
	Klooga mnt-Kooli tänav parempool	0	218	jalgtee	asfalt	jah	ei
Vahtra tänav	Harku Rannamõisa tee-Staadioni t.	0	458	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Kooli tänav	Ranna tee- katlamaja	0	180	jalgtee	asfalt	jah	ei
	Kase tänav- Vahtra tänav	0	509	jalgtee	asfalt	jah	ei
Kase tänav	Teenuste tänav-Kooli tänav	0	342	jalgratta/jalgtee	kivi	jah	jah
Ranna tee	Klooga mnt- Sarapuu tänav	0	171	jalgtee	asfalt	jah	ei
	Teenuste tänav -Kooli tänav	0	309	jalgtee	asfalt	jah	ei
Sarapuu tänav	Ranna tee-Pähkli tänav	0	162	jalgtee	asfalt	jah	jah
	Pähkli tänav- Orava tänav	0	412	jalgtee	asfalt	jah	jah
Merepiiga tee	Klooga mnt-Hülgeküti tee	0	238	jalgtee	asfalt	jah	jah
Hülgeküti tee	Merepiiga tee- Paekalda tee	0	251	jalgtee	asfalt	jah	jah

Allikas: Pear Tang, Harjumaa kergliiklusteede projekt

Kergliiklusteet on ehitatud eraldi mitte suurte teede äärde. Kõik olemasolevad kergliiklusteet on asfalteeritud ja valgustatud. Kergliiklusteet on suures enamuses Harku valla omandis, mõned teed ka eraomandis, kuid nende teede puhul on vald üritanud sõlmida omanikega teede kasutuskokkulepped. Kõigi omanikega ei ole veel kasutuskokkulepet sõlmitud.

Kergliiklusteid ehitatakse valla vahenditest, erandiks on Muraste tee ehitus, mida Maanteeamet toetas 13 miljoni krooniga.

2010. aastal on planeeritud kergliiklustee juurdeehitamine Harjumaad hõlmava ühisprojekti raames. Allolevas tabelis on ära toodud seoses Harjumaa kergliiklusteede projektiga planeeritud Harku valda ehitatavate kergliiklusteede ülevaade.

Tabel 3. Harku valda planeeritavate kergliiklusteede ülevaade

Maantee, tänava nimetus	Teelõik	Algus	Lõpp	Tee liik	Kate	Hinnanguline valmimisaeg
Pikk tänav	Instituudi tee - Klubi tänav	0	235	jalgtee	asfalt	2011-2012
Klooga mnt	Kallaku tee- Luige tee	0	4800	jalgratta/jalgtee	asfalt	2012-2013
	Tabasalu - Tallinn	0	3463	jalgratta/jalgtee	asfalt	2011-2012
Oja tee	Sütemetsa tee- Tanni tee	0	593	jalgratta/jalgtee	asfalt	2011-2012
Kalda tänav	Sütemetsa tee- Tasuja tänav	0	2308	jalgratta/jalgtee	asfalt	2011-2013
Sütemetsa tee	Puisniidu tänav-Kalda tänav	0	311	jalgtee	asfalt	2011-2012

Allikas: Pear Tang, Harjumaa kergliiklusteede projekt

Iga omavalitsusüksus ehitab oma omavalitsusüksuse piiresse jääva tee osa. Ehituse hange tehakse mõnikord ühiselt, aga igaüks ise rahastab oma kergliiklustee osa ehitust.

Planeeritavad kergliiklusteed on planeeritud valgustatuna, v.a üks kaugem teejupp, mille puhul arvestatakse looduskaitsete arvamust, et tee valgustamine häiriks liigselt loomi.

Tee-ehitust reguleerib Harku valla ehitusmäärus.

Teede hooldaja valimiseks viiakse samuti läbi hange, tegevusperioodiga 3 aastaks. Praegu hooldab teid Linnahoolduse OÜ, kellega leping lõpeb 2010. aastal, Raporti koostamise hetkel oli koostamisel uus hange. Hanke võitis OÜ Kesklinna Pargid. Tavalise teehooldusega tegeleb ka AS SMR Teed, kellega leping lõpeb samuti 2010. aastal.

2 JÕELÄHTME VALD

Jõelähtme vallas elab 01.01.2010 seisuga 5937 elanikku. Valla pindala on 210,8 km². Jõelähtme valla 2010. aasta eelarve tulud on ette nähtud summas 94 016 300 krooni, kulud summas 98 433 300 krooni ning eelarve finantseerimistehingud summas 4 417 000 krooni vastavalt Jõelähtme vallavolikogu määrusele nr 16, mis on vastu võetud 22. veebruaril 2010.

2010. aasta eelarve kulud ületavad eelarve tulusid 4 417 000 kr ulatuses, mis kaetakse finantseerimistehingutega.

2010. aasta eelarve tulude prognoosimisel on aluseks võetud Jõelähtme valla tulude tegelik laekumine aastate lõikes, s.h 2009. aasta tulude eelarve täitumine ning vallavalitsuse poolt kehtestatud tulude määrad. Lähtutud on möödunud eelarveaastal muutunud majandusolukorrast, Rahandusministeeriumi majandusprognoosidest ning tulude eeldatavast arengust 2010. aastal.

Allolevas tabelis on välja toodud 2009. ja 2010. aasta eelarve tulude detailsem jaotus.

Tabel 4. Jõelähtme tulud 2009 ja 2010, tuhandetes kroonides

Liik	Tulu	2009. aasta eelarve		2010. aasta eelarve	
		Tuh. kr	Osakaal %	Tuh. kr	Osakaal %
30	Maksud	73 940,0	71,8	64 730,0	68,9
32	Kaupade ja teenuste müük	6 818,4	6,6	5 213,5	5,5
35	Toetused	13 910,2	13,5	13 976,3	14,9
38	Muud tulud	8 335,3	8,1	10 096,5	10,7
	Tulud kokku	103 003,8	100,0	94 016,3	100,0

Allikas: Jõelähtme valla eelarve seletuskiri

Maksutulude osakaal on langenud 3% võrra, suurenenud on toetuste ja muude tulude (sisaldavad laekumisi varade müügist, tulusid varadelt ja muid tulusid) osakaal. Maksutulu baasist suurima osa moodustab üksikisiku tulumaks.

Allolevas tabelis on ära toodud võrreldavad andmed üksikisiku tulumaksu laekumise kohta kuude lõikes aastal 2009.

Tabel 5. Üksikisiku tulumaksu laekumine kuude lõikes aastal 2009

Kuu	2009
Jaanuar	5 924 935
Veebruar	4 894 479
Märts	6 132 414
Aprill	5 422 561
Mai	4 911 892
Juuni	4 896 079
Juuli	11 387 695
August	5 333 059
September	4 848 999
Oktoober	4 815 727
November	5 127 405
Detsember	4 402 255
Kokku	68 097 500

Allikas: Jõelähtme valla eelarve seletuskiri

Juulis 2009 on toimunud erakorraline üksikisiku tulumaksu laekumise tõus, kus tulumaksu on laekunud enam kui 2 korda rohkem kui teistel kuudel. 2010. aastaks on üksikisiku tulumaksu laekumist planeeritud 12,9 % vähem 2009. aasta eelarves planeeritust ning 20,7% vähem tegelikust tulumaksu laekumisest 2009. aastal. Kokku on üksikisiku tulumaksu laekumist prognoositud 54 miljoni krooni ulatuses.

2.1 TRANSPORT

Jõelähtme valla transpordi võib jagada 3 ossa: õpilaste transport (koolibussiliin), kommertsliinid ning avalikud liinid.

Õpilasveo korraldamiseks viidi 2009. aasta suvel läbi lihtsustatud menetlusega riigihange, mille võitis OÜ Tranko Transport. Sõlmiti 2-aastane leping, mille alusel sõidab iga päev 3 bussi ning igakuised kulud selleks on keskmiselt 230 000 kuus 9 kuu jooksul aastas. Ka teised vallaelanikud saavad koolibussiga tasuta sõita, kuid selliseid sõitjaid on vähe, kuna busside sõiduajad on tavainimestele ebasobivad. Vald üritab vedajaga kokkuleppele jõuda, et õpilastranspordi kulused vähendada, mis tähendab, et vajalikuks võib osutuda ka saadava teenuse vähendamine.

Teiseks transpordiliigiks on kommertsliinid, kellega on lepingud sõlminud Ühistranspordikeskus. Jõelähtme vallas tegutsevad kommertsliinid on järgmised: AS Temptrans lõpp-punktiga kas Loo, Kostivere või Ülgase külas; Pesor Liinid käib Rebala, Neeme külas, Kaberneemes. Vallal on olemas ka omalt poolt koostatud kalkulatsioonid erinevate marsruutide maksumuste kohta vastavalt 2010. aasta alguses küsitud pakkumistele.

Kolmandaks transpordiliigiks on avalikud liinid. Avalikel liinidel toimuvad sõidud tellib Ühistranspordikeskus, lähtudes riigi poolt antavatest rahadest. Vald maksab Ühistranspordikeskusele liikmemaksu 75 000 krooni aastas ning muid jooksvaid makseid harilikult ei tehta. 2009. aasta sügisel maksti Ühistranspordikeskusele erandkorras 5000 kr kuus, kuna 1 kommertsvedaja loobus Tallinn-Kostivere õhtusest reisist ning Ühistranspordikeskus leidis sellele liinile bussi, kuid puudusid vahendid liini ülalpidamiseks, seega pidi vald bussi käigushoidmise Ühistranspordikeskusele kompanseerima.

Kokku maksti 2009. aastal bussiliinide doteerimiseks 2 879 000 krooni.

Toetustest on lisaks eelpoolmainitule ainult toetused õpilastele, kes sõidavad Harjumaa Liinide bussidega (pensionäride, lasterikaste perede ega muid selliseid toetusi ei ole). Õpilaste sõidusoodustustele kulub 71 000 krooni õppeaastas.

2010. aasta eelarve bussiliinide osas on ca 2 900 000 krooni, mis sisaldab koolibussitoetust ja dotatsioone Harju Ühistranspordikeskusele ja Temptransile.

Ühistranspordikeskus tellis 2007. aastal töö, mille alusel loodi Harjumaa ühtne transpordivõrk, mis jagati omakorda piletitsoonideks. Jõelähtme vallas on 2 tsooni: Kostivere ja valla idaosa on 3. tsoonis, Kostiverest lääne poole jääv valla territoorium jääb 2. tsooni.

Ühistranspordikeskus on küsinud Jõelähtme vallalt soove, kuidas muuta õpilasliine avalikeks liinideks. Seega saaks vallavalitsuse arvates edasine areng kulude kokkuhoiu suunas toimuda õpilasliinide ja avalike liinide ühendamise teel.

Ka Tallinna linnaga on suheldud teemal, kas saaks ühistranspordiliiklust omavahelises koostöös parandada, kuid tegelikkuses ollakse olemasoleva olukorraga suhteliselt rahul ning seetõttu ei ole ka olulisi koostöövõimalusi leitud.

2.2 JÄÄTMEMAJANDUS

Korraldatud jäätmeveo konkursi Jõelähtme vallas võitis AS Ragn-Sells, kellega sõlmiti 3 aastane leping, mis kehtib kuni 31.12.2011. Korraldatud jäätmevedu vald ei doteeri, eraisikutest ja firmadest kliendid maksavad otse vedajale. Bioloogilised jäätmed peavad liigiti koguma Kostivere ja Loo korrusmajad, mujal selline kohustus puudub.

Vallavalitsusel on õigus inimesi korraldatud jäätmeveost vabastada, millist õigust rakendatakse eelkõige müügis olevate kinnistute puhul, ehitusjärgus olevate hoonete puhul ning juhul, kui elanikud tõendavad, et viivad oma prügi ise prügilasse. Vabastatuid on hetkeseisuga kokku ca 230 majapidamist, lisaks mõned majapidamised, kes saavad vabastuse talveperioodiks, kuna tegemist on suvilatega, kus talviti ei elata. Sellised majapidamisi on ca 150.

Lisaks on korraldatud ka pakendijäätmete kogumine, sellega tegelevad ETO, TVO ja Pakendiringlus. Väljas on 24 vanapaberi ja 26 pakendikonteinerit, 1 kohas klaasi kogumise konteiner. Paberi kogumise kulude ühe osa katab omavalitsus, milleks kulub ligikaudu 40 000 krooni aastas.

Heakorraprahi koristus ja äravedu on tellitud firmalt OÜ Loo Hooldus, mis varem kuulus vallale, kuid käesoleval hetkel on tegu erafirmaga. Loo Hooldusega on sõlmitud 4 aastaks leping, mis hõlmab avaliku ruumi koristust ning teede hooldust poole valla territooriumil.

Jõelähtme vallas asub Jõelähtme prügilala, millest 65% on eraomandis ja 35% Tallinna linna omandis.

Omavalitsusele kehtestatud prügilahinnad on samasugused kui teistele klientidele (vastavalt prügilahinnakirjale).

Vallale laekub vastavalt prügilala aruandele saastetasu, mida 2009. aastal saadi 241 528 krooni ning 2010. aastaks planeeritakse 241 500 krooni.

Vallal on olemas oma jäätmekogumispunkt, kus kogutakse ohtlikke jäätmeid, elektroonikat ja paberpakendeid. Nende jäätmete kogumiseks on vald ostnud endale merekonteineri, mida haldab alates 2010. aastast AS EcoPro. Ohtlike jäätmete punkt on mõeldud valla elanikele, kuid tegelikult keegi otseselt vallaelaniku staatust ei kontrolli. Jäätmejaamu vallas ei ole, ka sorteerimisjaamu mitte.

Rehviit võtab metsa alt kogutud rehvid tasuta vastu, ka prügilas on vastav kogumispunkt, kuhu inimesed saavad ise oma selleliigilised jäätmeid viia.

Valla poolt finantseeritavatest üritustest on igal kevadel korraldatud suur kevadine heakorrakampania (valla poolt pannakse välja konteinerid, kuhu saab kogutud prahti visata), ohtlike jäätmete kogumisring samuti 1 kord aastas, rehvide ja elektroonika kogumisring ning külatalgud, mida toetatakse kas kilekottide või kinnastega valla poolt. Kogu aasta kulud nendele kampaniatele on 200 000 krooni, millele lisanduvad kogumisvahendite tühendamise kulud.

Lisaks eelpoolmainitud kampaniatele on kulude hulgas 1 kord aastas kogumipunkti tühendamine. Jäätmekäitluse 2009. aasta kulud olid kokku 488 443 krooni, 2010. aastaks on eelarvesse plaanitud 400 800 krooni.

2.3 VEEMAJANDUS

Veemajandusega tegeleb suuremas osas Jõelähtme vallast OÜ Loo Vesi, mis on 100% valla omandis. Ettevõtte sõlmib ise inimestega lepingud ning arveldab otse klientidega. Vald on suurem kui vee-ettevõtja tegevuspiirkond. OÜ Loo Vesi teenindab järgmisi asulaid: Loo, Kostivere alevikud, Iru küla, Neeme küla vesi ja kanalisatsioon, Kaberneemes ainult veeteenus, Haljava küla vesi ja kanalisatsioon,

Jöelähtme külas ainult veeteenus. Ülejäänud vallas on ühistute või arendajate puurkaevude piirkonnad, tegemist on valdavalt endiste aiandusühistute ja kooperatiividega.

Iru küla ja Loo aleviku kanalisatsioon läheb Tallinnasse, kuna Tallinna prügilas kanalisatsioonitoru läheb mööda Tallinn-Narva maanteed ja sinna on mõlema küla juurde ehitatud liitumispunkt.

Enamik OÜ-le Loo Vesi kuuluvaid torustikke on üsna vanad ja vajaksid renoveerimist, samuti ei vasta vee kvaliteet nõuetele.

OÜ Loo Vesi Ühtekuuluvusfondile esitatud taotlus "Jöelähtme valla Loo ja Iru asulate ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide kaasajastamiseks" sai positiivse otsuse. Nimetatud projekt võimaldab Jöelähtme vallal ja OÜ-l Loo Vesi lähiaastatel ca 60 miljoni krooni eest renoveerida ja välja ehitada Loo aleviku ja Iru küla vee- ja kanalisatsioonisüsteemi.

OÜ Loo Vesi on asunud tõsiselt otsima lahendusi vee- ja kanalisatsioonisüsteemi amortiseerunud seadmete korrastamiseks. Äsja käivitati Kostivere aleviku uus reovee puhastamise seade, mille ehitamiseks saadi abi Keskkonnainvesteeringute Keskuselt.

Vald toetab ülalmainitud Ühtekuuluvusfondi projekti, 2009. aastal oli selle jaoks eraldatud 363 000 krooni, 2010. ja 2011. aastal on ette nähtud anda mõlemal aastal 4,5 miljonit krooni. Kogu vallapoolne finantseering sellele projektile on kokku 10 383 890 krooni, millele lisandub OÜ Loo Vesi omaosalus 6 280 868 krooni (kokku 16 664 758 krooni). Lisaks on 2010. aasta eelarves veemajandusele eraldatud 292 700 krooni hajaasustuse veeprogrammi toetuseks.

2.4 PLANEERINGUD

Üldplaneering kehtestati aastal 1993 volikogu otsusega nr 40. Detailplaneeringuid on kehtestatud ca 350 ja ligi 300 on veel ootel. Perioodil 2007 – 2009 on kehtestatud igal aastal 30 - 40 detailplaneeringut. Planeeringu teostamine võtab ideaaljuhul aega 7 - 8 kuud, maksimaalselt on kulunud 9 aastat.

Otsesed planeeringute menetlemisega seotud kulud on teatamise kulud, teatamise viis määratakse ehitusmäärusega. Varasematel aegadel kasutati teadete avaldamise kohana ajalehte "Harju Elu", seejärel vahetati see "Äripäeva" vastu, kuna seal teadete avaldamine on 5 korda odavam. Lisaks on planeeringutega seotud kuludeks keskkonnamõju strateegilise hindamise teated, mille hinnaks on 100 kr/tk. 2009. aastal olid teatamise kulud ca 70 000 krooni, millest ligi 15 000 krooni laekub inimestelt tagasi, kuna kellegi konkreetsetes huvides kehtestava planeeringuga seotud avaldamiskulud kasseerib vald alates 2009. aasta maist kehtestatud uue korra alusel vastavalt isikult sisse.

Planeerimisseadusest tuleneb nõue, et avaldada tuleb teatis selle kohta kes planeerib, mida ja kuhu planeeritakse. Sellise teatise koostamise kulu, mis võib ulatuda 5 - 40 tuhande kroonini, kannab detailplaneeringust huvitatud osapool ise.

Eelmainitud kuludele lisanduvad planeeringu koostamise maksumus 40 - 400 tuhat krooni ning vajadusel keskkonnamõjude hindamine 40 - 250 tuhat krooni. Ka need kulud jäävad planeerija kanda. Vald sõlmib enne planeeringu algatamist vastava lepingu, mis sätestab, et arendajale antakse õigus planeeringuga tegeleda ning et arendaja tasub kõik vastavad kulud. Esimene leping sõlmitakse eelmainitud tegevuste elluviimiseks ja hiljem sõlmitakse lisaleping planeeringu realiseerimiseks.

Erinevalt detailplaneeringust ei tohi vald üldplaneeringut üle anda, seega katab vald ise kõik kulud, kui tegu on üldistes (valla) huvides tehtava planeeringuga.

Kaudseteks planeeringutega seotud kuludeks on ametnike ülalpidamine: töötasu, kontorikulu, abipersonal, koristaja, valvur jne.

Jõelähtme vallas on olemas planeeringutega tegelev osakond, kus töötab 4 inimest.

2.5 KERGLIIKLUSTEED

Allolevas tabelis on ära toodud 2010. aasta alguse seisuga Jõelähtme vallas olemas olevate kergliikluste ülevaade.

Tabel 6. Kergliikluste ülevaade

Tee nr	Tee nimi	Kohaliku tee nimi	Teelõik (km)	Algus	Lõpp	Tee liik	Katend	Valgustus	Märgistus	Hinnang
2450017	Saha		0,73	0	0,73	jalgtee	asfalt	jah	ei	rahuldav
4460111	Saha-Loo		0,3	0	0,3	jalgtee	asfalt	ei	ei	hea
11110	Nehatu-Loo-Lagedi	Loo	1,395	0	1,395	kergliikl.	asfalt	jah	ei	rahuldav
2450017	Saha					jalgtee	asfalt	jah	ei	rahuldav
11307	Kostivere	Aruküla	0,2	0	0,2	jalgtee	asfalt	jah	ei	rahuldav
	Vanasauna		0,65	0	0,65	kergliikl.	asfalt	jah	ei	hea
2450764	Nuudi		4,26	0	4,26	kergliikl.	asfalt	jah	ei	hea
2450016	Liivakandi		0,85			jalgtee	freesasf.	jah	ei	rahuldav
2450259	Ämma		0,6	1	1,6	kergliikl.	asfalt	jah	ei	hea
11103	Maardu-Raasiku	Mõisa	0,22	2,7	2,96	kergliikl.	asfalt	ei	ei	hea

Allikas: Indrek Mäeküngas, Keskkonnaosakonna juhataja, Jõelähtme vallavalitus, vastavalt Harjumaa kergliikluste projektile

Kõik olemasolevad teed on asfalteeritud ja enamik valgustatud. Kogu kergliikluste ehitust on finantseerinud kohalik omavalitsus. Ükski valla kergliikluste ei ole eraomandis.

Järgmises tabelis on kirjeldatud kergliikluste kava alusel kavandatavate teede asukohad ning pikkused.

Tabel 7. Kavandatavad kergliikluste

Tee nr	Tee nimi	Kohaliku tee nimi	Teelõik (km)	Algus	Lõpp	Tee liik	Katend	Aeg
11110	Nehatu-Loo-Lagedi	Vibeliku, Lagedi	3,6	0	2,3	kergliikl.	asfalt	2010
11302	Lagedi-Kostivere	Kostivere	2,9	0	2,9	kergliikl.	asfalt	2011
2450017	Saha		3,3	0	3,3	kergliikl.	asfalt	2012
2450057	Maardu		1,5	0	1,5	kergliikl.	asfalt	2011
11262	Ruu-Ihasalu		11,3	0	11,3	kergliikl.	asfalt	2013
2450053	Ihasalu		4,3	0	4,3	kergliikl.	asfalt	
	Alvari		0,6	0	0,6	kergliikl.	asfalt	
2450259	Ämma		0,8	0	0,8	kergliikl.	asfalt	
8900451	Vana-Narva mnt		0	0	0,5	kergliikl.	asfalt	
11103	Maardu-Raasiku		2,8	0	2,8	kergliikl.	asfalt	
11103	Maardu-Raasiku		2,9	3,8	6,7	kergliikl.	asfalt	
11260	Jõelähtme-Kemba		4,2	0	4,2	kergliikl.	asfalt	
11260	Jõelähtme-Kemba		4,5	4,2	8,7	kergliikl.	asfalt	
11260	Jõelähtme-Kemba		2,8	8,7	11,5	kergliikl.	asfalt	
11263	Kaberla-Kaberneeme tee		5,9	0	5,9	kergliikl.	asfalt	
11266	Kiiu-Kaberneeme tee		3,9	0	3,9	kergliikl.	asfalt	

11261	Jägala-Joa tee	1,112	0	1,112	kergliikl.	asfalt
-------	----------------	-------	---	-------	------------	--------

Allikas: Indrek Mäeküngas, Keskkonnaosakonna juhataja, Jõelähtme vallavalitus, vastavalt Harjumaa kergliiklusteede projektile

Lähiajal on vastavalt Tallinna lähiümbrusvaldade kergliiklusteede võrgustiku projektile plaanis alustada järgmiste kergliiklusteede ehitust: Loo ja Lagedi (Rae vald) alevike vahele 3 km kergliiklusteed (eelarvesse seda veel planeeritud ei ole) ning Maardu tee, mis ühendab Muuga aedlinna Maardu linnaga (eelarvesse planeeritud 250 000 krooni nii 2010. kui ka 2011. aastaks). Seda teed ehitab Maardu linn, kuna Jõelähtme valla Uusküla küla läbiv Maardu tee ühendab Maardu linna ning selle koosseisus olevat Muuga aedlinna.

Tavaliselt käib kergliiklusteede ehituse finantseerimine põhimõttel, et iga omavalitsus ise maksab oma piirkonda jääva tee ehitamise eest, erandiks on ülalmainitud Maardu teelõigu ehitus, mille rahastamisel saavutati erikokkulepe, kuna põhilised kergliiklusteest kasusaajad on Maardu elanikud, seega oli Maardu nõus ehitust kompenseerima.

Lisaks projekteerib Maanteeamet 4 riigimaantee teelõiku: Ruu-lhasalu, Lagedi-Loo, Lagedi-Kostivere ja Maardu-Kostivere. Jõelähtme vald on esitanud taotluse, et ka nende maanteede projektide juurde tehtaks kergliiklusteede eskiisprojektid. Esimese etapina on välja toodud 11,5 km Neeme külla minev tee.

Teehooldusküsimused on korraldatud järgmiselt: OÜ-ga Loo Hooldus sõlmiti 2007. aasta 1. juunil leping kestvusega 5 aastat, lepingu tingimuste hulka kuulub teede hooldus ligikaudu poole valla territooriumil (suurimad asulad Loo alevik ja Kostivere alevik ning Iru, Nehatu, Saha, Maardu, Vandjala ja Loo külad); muudes kohtades suviste teehoiutööde kohta püsilepingud puuduvad, on sõlmitud ainult lepingud talihooldetööde tegemiseks (kokku 8 lepingut). Talihooldetööde kulud sõltuvad ilmastikust, ei ole fikseeritud summadega lepinguid. 2010. aasta veebruari keskpaigaks on kulunud 530 000 krooni. Loo Hoolduse leping on ette nähtud maksegraafik iga aasta kohta.

Suviste hooldustööde kohta, mis ei ole kaetud OÜ-ga Loo Hooldus sõlmitud lepinguga, küsitakse hinnapakumisi kas arvestades ühiku hinda konkreetse objekti kohta või siis lihtsalt ühiku hoolduse hinda. Valitakse esitatud pakkumistest soodsaim pakkumine.

Riigilt saadi aastaks 2010 teehoiu raha 958 000 krooni, valla eelarves on teedele kokku ette nähtud 3 800 800 krooni, sellest 250 000 Maardu tee ehitamiseks, 2 758 800 jääb hooldusküsimusteks.

3 KIILI VALD

Kiili vallas elab üle 4000 elaniku ning valla territoorium on 100,4 km². Vastavalt Kiili vallavolikogu määrusele nr 3, mis on vastu võetud 18. veebruaril 2010, on Kiili valla eelarve tulud ette nähtud summas 61 892 210 krooni, kulud summas 61 660 627 krooni ning finantseerimistingitud summas 231 583 krooni.

Allolevas tabelis on ära toodud tulude analüüs 2009 ja 2010. aasta eelarve võrdluses.

Tabel 8. Tulud 2009 – 2010

Tulu nr	Nimetus	Summa, eelarve 2010	Summa, eelarve 2009	Eelarve täitmine 2009	Muutus, eelarve, %	Muutus, täitmine, %
30	Maksud	46 800 000	50 250 000	50 748 124	-6,9%	-7,8%
	Kaupade ja teenuste					
32	müük	3 292 600	3 370 000	2 980 620	-2,3%	10,5%
35	Toetused	10 277 610	9 921 550	10 539 105	3,6%	-2,5%
38	Muud tulud	1 522 000	2 640 000	1 376 874	-42,3%	10,5%
	Tulud kokku	61 892 210	66 181 550	65 644 722	-6,5%	-5,7%

Allikas: Kiili vallavolikogu määrus nr 3, 18. veebruarist 2010

Võrreldes 2009. aasta tegelike tulemustega on 2010. aasta eelarves planeeritud tulude vähenemist 5,7% võrra. Kõige suurem vähenemine on planeeritud maksulaekumiste osas (-7,8%), seda eelkõige üksikisiku tulumaksu laekumise vähenemise tõttu.

3.1 TRANSPORT

2010. aasta Kiili valla kogu bussiliikluse eelarve on 995 000 krooni, kogu eelarvesumma on seotud koolibussiliiklusega.

Koolibussiteenust ostetakse Ühistranspordikeskuse kaudu, leping on sõlmitud Heinsal Reisid OÜ-ga, paika on pandud ringi pikkus ning selle põhjal kokku lepitud hind. Kasutatakse ka avalikku bussiliini, kilomeetri hinna põhjal makstakse 20 000 krooni kuus, koolbussiringid kokku 77km päevas, iga päev sõidetakse 5 ringi ning alates 1. märtsist lisandub 23km ring (bussidel 2 erinevat ringi: 16 ja 23 km). Soodustusega sõidavad ca 300 last, tasuta sõidavad 50 last.

Tavaliinina sõidab liin 116, mis sõidab 1 kord tunnis ja tippundidel 2 korda tunnis.

3.2 JÄÄTMEAJANDUS

Korraldatud olmejäätmete vedaja Kiili vallas on AS VSA Eesti.

Vallal on õigus vabastada kas ajutiselt või püsivalt osa vallaelanikke korraldatud jäätmeveost. Ei ole teada, kui palju on Raporti koostamise hetkel majapidamisi korraldatud jäätmeveost vabastatud.

2010. aasta eelarves on jäätmekäitluse valdkonnale ette nähtud 100 700 krooni.

Vald korraldab ohtlike jäätmete ringi igal kevadel. Lisaks toetab vald kevadisi kampaaniaid kas auto tellimisega või prügikottidega, aga mingit suuremahulist valla korraldatavat kampaaniat pole plaanis.

Vallas on olemas ohtlike jäätmete kogumispunkt, aastal 2010 on plaanis küladesse paigutada sorteeritud jäätmete kogumispunktid ja lisaks on plaanis jäätmejaama rajamine.

3.3 VEEMAJANDUS

Vallas on oma veefirma, milleks on 100% valla omandis olev Kiili KVH OÜ, mis tegeleb vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamisega. Vald on veefirma klient, teenuste eest makstakse vastavalt tarvitatud veele ja kanalisatsioonile. Kiili valla kulud veevarustusele on 2010. aastal planeeritud summas 81 432 krooni. Vald veefirmale dotatsioone ei maksa, veefirma majandab end ise ära, kattes oma kulud klientidelt saadavatest summadest.

Sadevee küsimusega ei ole eraldi tegeletud.

Käimas on Ühtekuuluvusfondi projekt, millel on 16% omaosalus, mille Kiili KVH ja vallavalitsus jaotavad vastavalt kokkuleppele omavahel. Eelarve järgi oli KVH osalus 16 miljonit ning 27 miljonit vallavalituse osalus, KVH laenas enda omaosaluse summa. Tegelikuses on väljakuulutatud hanked läinud odavamaks, seega on ka kogu projekt odavam. Projekt lõpeb aastal 2013, kuid järelvalve kestab kauem. Projekti käigus vee ja kanalisatsiooni hinnad fikseeritakse ning lepitakse kokku, et liitujatelt lisatasu küsida ei saa.

3.4 PLANEERINGUD

Kiili vallas on olemas ehitus- ja planeeringute osakond, kus kokku töötab alates 2007. aasta veebruarist 4 inimest. Samas ei ole kõigi nende inimeste tööülesanded otseselt seotud planeeringutega.

Vastu võetakse ca 12-13 planeeringut aastas.

Keskmine planeeringu menetlusaeg on ca 4 - 6 kuud, lihtsustatud detailplaneeringu puhul on see aeg kaks korda lühem.

Vallas on planeeringutega seotud põhilisteks kuludeks palgakulud: ülalmainitud 4 töötaja palgakulu ning lisaks veel 2 planeeringutega tegelevat inimest. Valla huvides tehtavate planeeringute puhul algatab planeeringu vallavalitsus ning valla kuludeks on riigilõivud ja planeeringu koostamise kulud.

Detailplaneeringu kulud katab inimene või firma, kelle huvides planeering koostatakse.

3.5 KERGLIIKLUSTEED

Kiili vallas on kokku ca 10 km kergliiklusteid, mis on kõik asfalteeritud ning asuvad autoteede ääres (definitsiooni järgi on tegu pigem kõnniteedega). Teedehitust on finantseerinud kohalik omavalitsus, kelle omandis ka kõik kergliiklusteed on. Teed on enamikus valgustatud.

(Kõnni)teede hooldamiseks on sõlmitud lepingud erafirmade ning sihtasutustega. Kõnniteede hoolduse hinnaks on vastavalt teed hooldava traktori suurusele kas 380 või 450 krooni tunnis ning neid töid tellitakse vastavalt jooksvale vajadusele, kindlad mahupõhised kuised lepingud puuduvad.

Juurde on planeeritud ehitada 25 - 30 km kergliiklusteid, projektidega on kavas alustada alates 2011. aastast. Esimesed planeeritavad objektid on: Kurma ristist Kiilini ja sealt edasi, projekt on valmis kuni Nabalani Kiili alevist, projekt tegemisel Luige ristist kuni linna piirini.

Kui kergliiklustee ületab valla piiri, siis planeeritakse tee-ehitus koos asjassepuutuvate omavalitsustega (selle piirkonna puhul toimub 4 valla vaheline planeerimisalane koostöö), et tagada ühtlane teedevõrk ning vältida olukordi, kus tee lihtsalt lõppeks tupikus. Samas ehitamise eest vastutab iga omavalitsus ise enda omavalitsuse piiridesse jääva osa eest ning juhul kui mõnel omavalitsusel ei ole parasjagu projekti läbiviimiseks raha, siis kas lükatakse projekti üldse edasi või ehitavad oma osad valmis ainult need omavalitsused, kellel parasjagu selle projekti jaoks eelarves raha ette nähtud on.

4 RAE VALD

1. jaanuar 2010 seisuga elas Rae vallas 12 041 elanikku, 1. märtsi seisuga oli elanike arv kasvanud 12 153 elanikuni. Valla territoorium on 206,7 km². 2010. aasta eelarve planeerimisel on arvestatud 9% elanike arvu kasvuga vastavalt varasemate aastate statistikale.

Allolevas tabelis on ära toodu Rae valla elanike arv 2004 - 2010.

Tabel 9. Rae valla elanike arv 2004-2010, aasta alguse seisuga

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
7 903	8 079	8 475	9 162	10 063	11 044	12 041

Allikas: Rae vallavalitsus

Lisaks on eelarve planeerimisel arvestatud maksumaksjate osakaalu kogu elanike arvust, milleks on 2010. aasta lõikes planeeritud 43,3% (2009. aasta keskmine näitaja oli 45,7%).

Allolevas tabelis on ära toodud maksumaksjate arv Rae vallas 2007 – 2009 aasta kuude lõikes.

Tabel 10. Maksumaksjate arv Rae vallas 2007 - 2009

Aasta	Kuu	Maksu- maksjate arv	Aasta	Kuu	Maksu- maksjate arv	Aasta	Kuu	Maksu- maksjate arv
2007	1	4615	2008	1	5 261	2009	1	5 501
	2	4634		2	5 280		2	5 472
	3	4701		3	5 279		3	5 462
	4	4701		4	5 263		4	5 451
	5	4735		5	5 280		5	5 433
	6	4774		6	5 303		6	5 465
	7	4647		7	5 197		7	5 210
	8	4617		8	5 170		8	5 143
	9	4715		9	5 223		9	5 354
	10	4769		10	5 249		10	5 352
	11	4805		11	5 219		11	5 365
	12	4806		12	5 227		12	4 151
Aasta keskmise		4 710	Aasta keskmise		5 246	Aasta keskmise		5 280

Allikas: Rae vallavalitsus

2008. aastal laekus Rae vallale üksikisiku tulumaksu summas 126,1 miljonit krooni, 2009. aastal laekus 121,6 miljonit krooni ning 2010. aastaks on planeeritud laekumiseks 112,3 miljonit krooni.

9. veebruaril kinnitas volikogu oma istungil 2010. a. eelarve. Eelarve näeb ette järgmisi summasid:

- ➔ tulud summas 194 763 487 krooni;
- ➔ kulud summas 220 015 157 krooni sealhulgas
 - tegevuskulude eelarve summas 172 155 625 krooni;
 - investeringute eelarve summas 47 859 532 krooni;
- ➔ finantseerimistingud summas 25 251 670 krooni;
- ➔ kohustuslik kassatagavara summas 4 000 000 krooni.

Allolevas tabelis on ära toodud tulude analüüs 2009. ja 2010. aasta eelarve võrdluses.

Tabel 11. Tulud 2009 – 2010

Tulu nr	Nimetus	Summa, eelarve 2010	Summa, eelarve 2009	Eelarve täitmine 2009	Muutus, täitmine, %	Muutus, eelarve, %
30	Maksud	119 700 000	129 450 000	127 558 593	-1,5%	-7,5%
32	Kaupade ja teenuste müük	20 605 199	18 676 815	18 897 376	1,2%	10,3%
35	Toetused	52 151 089	25 944 698	25 982 015	0,1%	101,0%
38	Muud tulud	2 307 200	4 570 618	6 371 027	39,4%	-49,5%
	Tulud kokku	194 763 487	178 642 130	179 009 011	2,1%	9,0%

Allikas: Rae valla 2010. aasta eelarve seletuskiri

Võrreldes 2009. aasta eelarvega on 2010. aasta eelarves planeeritud tulude suurenemist 9% võrra ning kuna eelarvet suudeti ületada 2,1% võrra, siis tegelike tulemustega võrreldes on planeeritud 8,8% võrra suuremaid tulusid. Enim on planeeritud toetuste kasvu – kokku 101% ulatuses võrreldes 2009. aasta eelarvega. Kõige suurem vähenemine on planeeritud muude tulude osas (vähenemine 49,5%).

4.1 TRANSPORT

Transpordi valdkonnas katab vald ainult õpilaste veoga seonduva kulu. Õpilaste veoks tehtavad kulutused jagunevad kaheks: Tallinnas koolis käivatele õpilastele transpordi kompenseerimine ning vallasestest õpilasliinide ülalpidamine.

Tallinnas kooliskäivatele lastele kompenseerib vald piletite maksumuse pileti esitamise alusel. Kuni eelmise aastani kompenseeriti kõigi õpilaste sõidud, alates 2010. aastast makstakse kinni gümnaasiumiõpilaste ja erivajadustega õpilaste sõidud, mille alla kuuluvad ka vene õppekeelega koolide õpilaste sõidud. 2010. aastal makstakse käesoleva õppeaasta lõpuni kinni ka 50% Tallinnas põhikoolis õppivate õpilaste sõitudest.

Õpilasliinide eelarve on 2010. aastal 1,64 miljonit krooni. 2008. aasta tegelik kulu oli 2,5 miljonit, 2009. 2,7 miljonit krooni. Kulud vähenesid teenusepakkuja vahetuse tõttu, teenuste mahtu ei vähendatud. 2009. aasta sügisest sõlmiti lepingud Harjumaa Ühistranspordikeskusega, millega võideti ligi miljon krooni.

4.2 JÄÄTMEMAJANDUS

Korraldatud jäätmeveo konkursi võitis AS Adelan Prügiveod, kellega on leping sõlmitud kuni 31.07.2012.

Rae vallas puudub oma jäätmejaam, kuid selle rajamine on lähiaastatel plaanis. Jäätmejaama projekteerimiseks on 2010. aastal keskkonnakaitse eelarve alt ette nähtud 276 000 krooni.

Kogu 2010. aasta jäätmekäitluse eelarve majandamiskulude osa on 410 000 krooni, 2009. aastal oli see 535 000 krooni ning 2008. aastal 404 000 krooni. Jäätmekäitluse eelarve alla kuuluvad järgmised tegevused:

- ➔ Kevadine koristuskampaania;
- ➔ Valla poolt välja pandavad väikesed prügikastid;
- ➔ Avalikud paberikonteinerid (2010. aastal 60 000 krooni);
- ➔ Ohtlike jäätmete kogumine.

Jäätmekäitlusega on seotud ka personalikulud ning 2009. aastal ka erinevaid investeeringuid. Kokku kulus jäätmekäitlusele 2009. aastal 818 400 krooni.

4.3 VEEMAJANDUS

Veeteenuse pakkujaks Rae vallas on 100% valla omandis olev AS ELVESO. Vald on kõik endale kuuluvad varad sellele ettevõttele üle andnud, viimasena anti (või antakse 2010. aasta jooksul) üle veeteenuse pakkumiseks vajalikud rajatised.

AS ELVESO aktsiakapital oli 2008. aasta alguses 5,5 miljonit krooni, 2008. aasta kevadel suurendati valla poolt ettevõtte jätkusuutlikkuse tagamiseks aktsiakapitali 7,5 miljoni krooni võrra, 2009. aastal suurenes aktsiakapital 6 miljoni võrra elektri- ja soojusvarade üleandmise tõttu ELVESO-le, kokku on hetkel AS ELVESO aktsiakapital 19 miljonit krooni.

AS ELVESO on viimastel aastatel kasumit tootnud, vee hinda elanikkonnale tõsteti viimati 2009. suvel seoses "Rae valla Pirita jõe reoveekogumisala veemajandusprojekti" kulude katmise kohustusega, vee hinnale lisandub ka abonenttasu komponent.

SA Keskkonnainvesteeringute Keskus rahuldab 23. detsembril 2008. aastal AS ELVESO "Rae valla Pirita jõe reoveekogumisala veemajandusprojekti" rahastamise taotluse. Projekti kogumaksumuseks on 224 840 526 krooni, millest 157 339 297 (~ 70%) saadakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi meetmest "Veemajanduse infrastruktuuri arendamine". AS ELVESO omaosalus projektis ja investeering Rae valla veemajandusse on 67 501 229 krooni (~ 30% eelarvest).

Projekti käigus (a) rekonstrueeritakse Rae valla Pirita jõe reoveekogumisala veetöötlus, (b) rekonstrueeritakse Jüri ja Lagedi asula olulisemad ja enim amortiseerunud vee- ja kanalisatsioonitorustikud ning –pumplad, (c) ehitatakse välja kanalisatsiooni ühendustorustik Tallinna linnaga läbi Lagedi ja (d) luuakse ühisveevärgiga liitumise võimalus ca 695 Jüri, Lagedi, Karla, Vaskjala ja Pildiküla majapidamiseks.

Kokku rekonstrueeritakse ja ehitatakse :

- Torustik kokku 77 km
 - sh Veevarustuse torud 30 km
 - Kanalisatsiooni torud 46 km
 - Sademevee toru 1,5 km
- Liitumispunkte 695 tk
- Reoveepumplad 23 tk
- Joogiveetöötlused 4 tk

Heitvee käitluseks on Rae valla 2010. aasta eelarves ette nähtud 70 000 krooni pumbajaama elektrikulu katmiseks, mis ehitati valla poolt liigveeprobleemi lahendamiseks, kuna piirkonna arendaja läks pankrotti ning ei suutnud enam seega vastavaid kulutusi teha. Lisaks on heitveega seonduvate kulude katteks ette nähtud veel 421 115 krooni.

2010. aasta eelarves on lisaks ette nähtud 200 000 krooni dotatsiooni päästeteenistusele (MTÜ Rae Tuletõrje- ja Päästeselts), millise summa sees on ka tuletõrje veevõtukohtade hooldus ja tuletõrjevési, ca paarkümmend tuhat krooni.

4.4 PLANEERINGUD

Rae valla üldplaneering ei ole ametlikult kinnitatud, kuna ei ole saadud kõiki vajalikke kooskõlastusi. Üldplaneeringu koostamise käigus seadus muutus ning vastavalt seadusemuudatusele tuli planeeringu juurde koostada ka keskkonnamõjude hindamine. Planeeringu tehniline osa on lõpetatud, kuid kinnitust ei ole veel saadud. Üldplaneeringu koostas OÜ Hendrikson&KO.

Rae vallas on olemas planeeringute ning muude maaga seonduvate toimingutega tegelev Maa-amet 7 töötajaga. Töökohtade hulka kuulub 1,5 arhitekti kohta. Maa-ameti põhiliseks kullallikaks on töötajate palgakulu. Maa-ameti kuludeks on administreerimis- ja koolituskulud, lisaks palgad, mille suuruseks on keskmiselt 17 000 kuus (2010. aastal 1,954 miljonit kokku personalikulud koos maksudega). Nendest kuludest ei ole võimalik eraldi välja tuua planeerimistegevusega seonduvaid kulutusi.

Vastavalt planeerimisseaduse §10 lg 61 ei saa vallavalitsus üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute koostamist üle anda huvitatud isikule ning detailplaneeringu tellijaks saab olla vaid vallavalitsus. Seega on Rae vallavalitsusel õiguslik alus valida üldplaneeringut muutva detailplaneeringu koostamiseks kvalifitseeruv projekterija.

Detailplaneeringute kulud katavad erainvestorid, kelle huvides planeeringute koostamine on.

4.5 KERGLIIKLUSTEED

Allolevas tabelis on ära toodud Rae vallas olemasolevate kergliiklusteede ülevaade.

Tabel 12. Rae valla kergliiklusteede ülevaade

Maantee, tänava nimetus	Teelõik	Algus	Lõpp	Tee liik	Kate	Valgustatud	Märgistatud
Jüri-Aruküla	Jüri - Pajupea	0	5,1	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Järveküla - Jüri	Lehmja	8	9	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Lagedi - Aruküla	Lagedi	1,6	2	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	ei
Laste tn	Jüri	0	1,2	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Võsa tn	Jüri	0	0,9	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Vägeva tee	Peetri	0	1,6	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Uusmaa tee	Peetri	0	0,3	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Pargi tee	Peetri	0	0,6	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Küti tee	Peetri	0,8	1	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah
Pödra tee	Järveküla	0,8	1,3	jalgratta/jalgtee	asfalt	jah	jah

Allikas: Pear Tang, Harjumaa kergliiklusteede projekt

Maanteeamet ehitas 2009. aastal Jüri-Aruküla maanteed, selle ehituse hulgas ehitas Rae vald ka oma esimese täiemahulise kergliiklustee. Kergliiklustee läks koos valgustusega maksma ca 13 miljonit krooni (sealhulgas maadega väljaostmisega ning kergliiklustee silla ehitus), ehitatud kergliiklustee kogupikkus on 5 km.

Järgmises tabelis on ära toodud Rae valda planeeritavate kergliiklusteede ülevaade.

Tabel 13. Rae valda planeeritavate kergliiklusteede ülevaade

Maantee, tänava nimetus	Teelõik	Algus	Lõpp	Tee liik	Kate	Hinnanguline valmimisaeg
Järveküla - Jüri	Tallinn - Jüri	0,6	8	jalgratta/jalgtee	asfalt	2013
Jüri - Vaida	Jüri - Vaida	0	8,9	jalgratta/jalgtee	asfalt	2011
Vaida - Urge	Vaida - Aruvalla	0	8,6	jalgratta/jalgtee	asfalt	2015
Lagedi - Aruküla	Lagedi - Kadaka	2	8,5	jalgratta/jalgtee	asfalt	2012
Lagedi - Kostivere	Lagedi - Loo	0	1,2	jalgratta/jalgtee	asfalt	2012
Veski ja Karja tee	Assaku - Järveküla	0	5	jalgratta/jalgtee	asfalt	2010 ?

Allikas: Pear Tang, Harjumaa kergliiklusteede projekt

2010. aasta eelarvesse on planeeritud Assaku-Veski-Karja tee kergliiklustee ja tänavavalgustuse projekteerimine ning ehitamine. Kergliiklustee ehitus toimub Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku

rajamise projekti raames. Projekti kogumaksumuseks on planeeritud 14 544 140 krooni, millest toetused moodustavad 12 310 600 krooni ning valla omaosalus 2 172 400 krooni, millele lisandub 61 140 krooni tasuvusanalüüsi eest.

Hoolduslepingud on sõlmitud kõigile valla teedele korraga ning eraldi kergliiklusteedele kuluvat summat sellest eraldada ei ole võimalik. Teehoolduseks on sõlmitud 3-aastane leping. Leping on sõlmitud fikseeritud tasuga, sõltumata tehtavate tööde tegelikust mahust. Teede hooldajaks on vastavalt lepingule AS Turgel Grupp, kellelt omakorda võttis lepingu kogu mahus üle Destia OY. Rae vallale kuuluva tänavavalgustuse hooldajaks ajavahemikuks 12.02.2009 kuni 11.02.2011 on Veeberi Elektritööde OÜ.

Riigilt sai Rae vald teedehituseks 2008. aastal 6 miljonit krooni, 2009. aastal 1,675 miljonit krooni ning 2010. aastaks on samuti ette nähtud 1,675 miljonit krooni.

5 SAKU VALD

Seisuga 01.10.2010 elas Saku vallas 8865 inimest. Valla territoorium on 171 km². Vastavalt Saku vallavolikogu määrusele nr 11, mis on vastu võetud 11. märtsil 2010. aastal, on valla tuludeks määratud 140 385 777 krooni, kuludeks 132 773 806 krooni ning finantseerimistingute tulemina –7 611 971 krooni.

Saku valda iseloomustasid (2009. aasta võrdlus 2008. aastaga) järgnevad näitajad:

- elanike arv suurenes 2,2% (8672 - 8865 ehk + 193 elanikku);
- maksumaksjate arv vähenes 4,3% (51 077 - 48 883 ehk -2194 maksumaksjat, aastas keskmiselt -183 maksumaksjat);
- tulumaksu laekumine vähenes 16,3% (108 289 000 - 90 600 000 krooni ehk -17 689 000 krooni).

2009. aasta esialgses eelarves oli planeeritud kulusid mahus 117 983 259 krooni, millest 112 797 579 krooni olid tegevuskulud ja 5 185 680 krooni investeeringute kulud. Nimetatud kulud planeeriti katta planeeritavate tuludega summas 128 347 000 krooni, millest arvati maha finantseerimistingute tulemit summas 10 363 741 krooni. Tulude hulgas oli arvestatud tulumaksu laekumisega summas 90 600 000 krooni.

2010. aasta eelarves on tulumaksu laekumine kavandatud summas 90 000 000 krooni (vähenemine 0,6 miljonit ehk 0,7%).

Toetused Euroopa Liidu Struktuurifondide vahenditest on kavandatud 9 095 000 krooni ulatuses projekti "Harjumaa kergliiklustee rajamine" raames Nurme tänava (Tallinna maanteelt Juulikuni) projekteerimiseks ja ehitamiseks.

Allolevas tabelis on ära toodud Saku valla tulud aastatel 2007 - 2010.

Tabel 14. Saku valla tulud 2007 - 2010

Tulu põhigrupp	Tegelik 2008	Lõplik* eelarve 2009	Tegelik 2009	Eelarve 2010
30 Maksud	113 605 360	95 270 000	95 950 155	95 870 000
32 Kaupade ja teenuste müük	7 673 724	8 344 000	8 095 245	8 791 330
35 Toetused kokku	47 027 637	23 027 914	23 255 426	31 434 447
sh sihtotstarbeline investeringuteks	23 623 599	1 195 000	1 188 700	10 628 916
sh sihtotstarbeline jooksvatele kuludele	1 524 551	1 243 894	1 306 668	550 280
sh mittesihtotstarbeline toetus	21 879 487	20 589 020	20 760 058	20 255 251
38 Muud tulud	4 965 041	7 134 000	6 810 146	4 290 000
sh põhivara müük	0	4 050 000	3 740 000	1 300 000
muud tulud	4 965 041	3 084 000	3 070 146	2 990 000
Kokku	173 271 762	133 775 914	134 110 972	140 385 777

Allikas: Saku vallavalitsus

*lõplik eelarve peale kõiki aasta jooksul vastu võetud muudatusi

Peamised 2010. aasta muudatused tuludes võrreldes 2009. aastaga on kokkuvõtvalt järgnevad (võrreldes 2009. aasta tegelike andmetega on tulude suurenemist planeeritud mahus 6,30 miljonit krooni):

- maksud vähenevad 0,08 miljonit krooni;
- kaupade ja teenuste müük suureneb 0,70 miljonit krooni;

- toetused suurenevad 8,20 miljonit krooni, sellest sihtotstarbeline toetus investeringuteks 9,40 miljonit, muud toetused kokku vähenevad 1,20 miljonit;
- muud tulud kokku vähenevad 2,52 miljonit krooni, sellest põhivara müük väheneb 2,44 miljonit ja muud tulud vähenevad 0,08 miljonit.

5.1 TRANSPORT

Ühistranspordi korralduseks oli 2009. aasta eelarves ette nähtud kokku 431 000 krooni, millest ühistranspordi infrastruktuuri arendamiseks (vallaliinide peatuste tähistamine ja lõhutud bussiootepaviljonide taastamine, MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskus liikmemaks) on kavandatud 201 000 krooni (2008. aastal oli sama summa). 230 000 krooni on kavandatud MTÜ-le Harjumaa Ühistranspordikeskus Tallinn-Saku bussiliini jätkuvaks toetamiseks.

Ühistranspordi korralduseks on 2010. aasta eelarves ette nähtud kokku 435 000 krooni, millest MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskuse liikmemaks on kavandatud 105 000 krooni (sama kui 2009. aastal). 330 000 krooni (sama kui 2009. aastal) on MTÜ-le Harjumaa Ühistranspordikeskus ette nähtud Tallinn-Saku bussiliini jätkuvaks toetamiseks. 2010. aastal on dotatsiooni summaks 11,7 kr/km (Saku vald maksab kinni selle osa, mida piletitulu ei kata). Erinevate kuude lõikes kõigub piletitulu ja dotatsiooni suhe vahemikus 55/45-60/40.

Õpilaste veoks valla piires ja teistes omavalitsustes õppivate laste sõidukulude kompenseerimiseks oli 2009. aasta esialgsesse eelarvesse kavandatud 2 600 000 krooni (2008. aastal võrreldavalt 2 657 000 krooni, sh sõidupiletite maksumuse hüvitamiseks 14% ehk 370 000 krooni ja 86% ehk 2 287 000 krooni õpilaste veokulude katteks). Seisuga 15. september 2008. aasta oli käigus 8 valla siseliini.

Õpilasveo eriliinidele on õpilaste veoks valla piires ja teistes omavalitsustes õppivate laste sõidukulude kompenseerimiseks 2010. aasta eelarvesse kavandatud 2 400 000 krooni, sh sõidupiletite maksumuse hüvitamiseks 500 000 vallast väljuvatel liinidel (hüvitatakse 1 sõidukord päevas, vene koolides õppijatele 2 sõidukorda päevas, erivajadustega lastele vastavalt vajadusele) ja õpilaste veokulude katteks 1 900 000 vallasisesetel kommertsliinidel (ei ole spetsiaalne õpilasliin). (2009. aastal 2 400 000 krooni). Õpilasliinid hõlmavad ca 100 000 km aastas. Vallasiseselt iga päev ca 300 sõitjat (täituvus 90%, vedajale makstakse liinikilomeetri põhjal). Tallinna suunal on erinevaid sõitjaid 300, keskmiselt 110 sõitjat päevas.

5.2 JÄÄTMEAJANDUS

Saku Vallavalitsus viis läbi avaliku konkursi „Ettevõtja leidmine ja ainuõiguse andmine korraldatud jäätmeveoks Saku vallas”. Edukaks tunnistati Prügivedu Tallinn OÜ pakkumine. Korraldatud jäätmevedu pidi rakenduma 1. jaanuarist 2008. aastal. Kuna algatati kohtumenetlus, lükati korraldatud jäätmeveo rakendamine määramatuks ajaks edasi. Täna on kohtumenetlus lõpetatud ning 2010. aasta jooksul korraldab vallavalitsus uue jäätmeveokonkursi. Praegusel hetkel teenindab valda AS Ragn-Sells ning elanikke teenindab mitu ettevõtet (samad vedajad, kes neid teenindasid enne kohtumenetluse algust).

Saku vallas on olemas oma jäätmepunkt. Jäätmepunkti operaator on alates 2010. aasta algusest Ragn-Sells AS.

Pakendeid tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ja anda üle selleks ettenähtud kogumispunktidesse. Pakendite tagasivõtmist korraldavad MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO) ja MTÜ Eesti Pakendiringlus. Vald sellele teenusele midagi juurde ei maksa.

Saku vallas on tööol spetsiaalne järelevalveametnik.

Valla poolt väljapandud konteinereid ei ole, v.a igal kevadel korraldatava heakorrapäeva kampaania puhul välja pandavad konteinerid.

2009. aasta esialgses eelarves olid kulud jäätmeäitlusele kavandatud summas 900 000 krooni (2008. aasta prognooside põhjal) järgnevalt:

- 800 000 krooni jäätmemajanduse igapäevaseks korraldamiseks (sh transpordikulud, maksud 570 000 krooni ja jäätmeäitluste haldamise teenuse ostmine 230 000 krooni);
- 100 000 krooni ebaseaduslike prügimägede korrashoiuslikvideerimiseks:
 - staadioni kõrval olevate garaažide ümbruse puhastamiseks;
 - Tammemäe karjääri suplusala ümbruse puhastamiseks;
 - Tallinna ringtee ääres olevate prügistatud alade korrastamiseks;
 - Saku aleviku sadevete tiikide juures olevate ebaseaduslike prügiladestuskohtade likvideerimiseks.

Haljastuse hoolduseks oli 2009. aastaks esialgselt kavandatud 2 030 000 krooni (2008. aastal 2 050 000 krooni). Sellest 1 750 000 krooni on kavandatud haljastuse hoolduslepingu kulude katteks, 150 000 krooni taimmaterjali soetamiseks (lilled, põõsad, puud) koos vajalike tarvikute ja materjalidega, 30 000 krooni konkursi Kaunis Kodu korraldamiseks (sh 25 000 krooni eri kategooriate auhindadeks – eramud, korterelamud, ettevõtted-asutused - ja 5000 krooni parimatele piduliku ürituse korraldamiseks), 40 000 krooni olemasoleva jõuluvalgustuse paigaldamiseks ja remondiks ning 60 000 krooni heakorra tagamiseks külates.

Kulud jäätmeäitlusele on 2010. aasta eelarves kavandatud 800 000 krooni järgnevalt:

- 780 000 krooni jäätmemajanduse igapäevaseks korraldamiseks (sh transpordikulud, maksud 570 000 ja jäätmeäitluste haldamise teenuse ostmine 210 000 krooni);
- 20 000 krooni (2009.aastal 100 000) ebaseaduslike prügimägede korrashoiuslikvideerimiseks:
 - staadioni kõrval olevate garaažide ümbruse puhastamiseks;
 - Tammemäe karjääri suplusala ümbruse puhastamiseks;
 - Tallinna ringtee ääres olevate prügistatud alade korrastamiseks;
 - Saku aleviku sadevete tiikide juures olevate ebaseaduslike prügiladestuskohtade likvideerimiseks.

Haljastuse hoolduseks on kavandatud 1 830 000 krooni (2009. aastal 2 030 000). Sellest 1 550 000 krooni on kavandatud haljastuse hoolduslepingu kulude katteks, 150 000 taimmaterjali soetamiseks (lilled, põõsad, puud) koos vajalike tarvikute ja materjalidega, 30 000 konkursi Kaunis Kodu korraldamiseks, 40 000 olemasoleva jõuluvalgustuse paigaldamiseks ja remondiks, 60 000 heakorra tagamiseks külates.

5.3 VEEMAJANDUS

Saku vallas pakub vee- ja kanalisatsiooniteenust AS Saku Maja, mis kuulub 100% vallale. Tegemist on kasumliku ettevõttega, kasumimarginaal on piiratud 10% määraga. Aktsiakapitali tõsteti AS-is Saku Maja viimati 2002. aastal.

Vastavalt Saku valla poolt SA Keskkonnainvesteeringute Keskusele esitatud toetustaotlusele oli 2009. aasta eelarvesse planeeritud 2 630 000 krooni Saku aleviku ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni ehitamise ning rekonstrueerimise projekti projekteerimise osa omafinantseeringuks (projekteerimise kogumaht ca 12 miljonit krooni) ning 100 000 krooni projektijuhi teenuse ostmiseks.

Sadevee osatähtsus oli 2009. aastal väga suur, seega olid suured ka kulud sadeveele. AS Saku Maja maksab sadevee kulud vastavalt linna piiril olevatele mõõturiitele Tallinna Veele, vald neid kulusid Saku Majale eraldi ei kompenseeri, kuna need kulud sisalduvad juba veeteenuse müügihinnas.

2010. aastal jätkatakse 2009. aastal alustatud Saku aleviku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitamise ja rekonstrueerimise projektiga, mille üldmaksumus on 230 miljonit krooni. Eurorahadest saadav toetus on 180 miljonit ning omaosalus moodustab 50 miljonit ehk 21,3%. Koostatud on tehniline projekt, mille alusel toimuvad ehitustööd aastatel 2010 - 2012. Saku valla omaosalus projektis on 2010. aastal 6,35 miljonit krooni.

Tihedam koostöö on Saku valla vee-ettevõttel AS-iga Kovek Saue vallas, kuna Saku valda läbiv trass on ühenduses AS-le Kovek kuuluva trassiga. Samas selline koostöö valla eelarvelisi kulusid ega tulusid ei mõjuta, tegemist on kahe ettevõtte omavaheliste arveldustega.

5.4 PLANEERINGUD

Saku valla uus üldplaneering on saanud Harju maavanemalt heakskiidu ja Saku Vallavolikogu kehtestas üldplaneeringu 9. aprillil 2009. aasta otsusega nr 22. Saku alevi üldplaneeringut koostatakse Saku vallas ise mitte ei osteta seda tööd sisse.

Planeerimiskulutustega on seotud eelarves territoriaalse planeerimise rida, millele lisandub tööjõukulu ca 300 000 krooni aastas.

Detailplaneeringutega seonduvad kulud katavad planeeringust huvitatud isikud. Saku vallas on kehtestatud 330 detailplaneeringut (esimesed neist kehtestati aastal 2003, põhiline osa aastatel 2005 - 2008, viimastel aastatel on kehtestatud 23 - 25 planeeringut aastas).

Kõik teenused, mis on projekteerimisega seotud, ostetakse sisse. Vallal on olemas ehitusplaneerimisteenistus, mis tegeleb kõigi maakorralduslike küsimustega.

Erinevateks planeerimis-projektitegevusteks oli 2009. aasta esialgsesse eelarvesse kavandatud 1 203 906 krooni, millest 300 000 krooni moodustab INTENSE energiasäästuprojekti sihtotstarbelise tuluga kaetud kulu, 281 123 krooni on Euroopa Liidu poolt energiasäästuprojekti INTENSE läbiviimiseks eraldatud vahendid (ületulev 2008. aastast), 422 783 krooni on Saku aleviku üldplaneeringu koostamiseks ja sellega seoses keskkonnamõju strateegilise hindamise teostamiseks (ületulev 2008. aastast). Ülejäänud summa sisaldab planeeringute avalikustamisega seotud kulusid ning pooleliolevate projektide (nt Saku mõisakompleksi turismitoote väljaarendamise kava) tegevusi.

Erinevateks planeerimis-projektitegevusteks on 2010. aasta eelarves kavandatud 891 992 krooni, sellest 348 899 krooni - energiasäästuprojekti INTENSE läbiviimiseks eraldatud vahendite kasutamata jääk - tuleb üle aastast 2009. Aleviku üldplaneeringu koostamiseks ja seoses sellega keskkonnamõju strateegiliseks hindamiseks on kavandatud 247 671 krooni, 86 830 on kulud INTENSE projekti raames vastavalt lepingule ja 200 000 on kavandatud planeeringute avalikustamisega seotud kulude ning pooleliolevate projektide jooksvate tegevuste kulude katteks. INTENSE projekti rahastatakse kultuurfondide ja KIKi sihtotstarbelistest vahenditest, vald midagi oma eelarvest juurde ei maksa.

5.5 KERGLIIKLUSTEED

Allolevas tabelis on ära toodud Saku vallas olemasolevate kergliiklusteede ülevaade. Kergliiklusteedega ollakse ühendatud Kohila vallaga, 2010. aasta ehitusega luuakse seos Tallinnaga.

Tabel 15. Saku valla olemasolevate kergliiklusteede ülevaade

Teelõik	Tee liik	Kate	Valgustatud	Märgistatud
Tallinn-Saku-Laagri mnt äärne jalgtee lõik Tänavasilma Tehnopargi ulatuses	jalgtee	asfalt	ja	ja
Saku alevikus Tallinn-Saku-Laagri mnt äärne jalgtee lõik Teaduse tänavast kuni Saku-Tõdva mnt-ni	jalgtee	asfalt	ja	ja
Saku - Tammemäe jalgtee	jalgtee	asfalt	ja	ja
Saku alevikus Pargi tn 2 ja Teaduse tn 1 vaheline jalgtee lõik	jalgtee	asfalt	ja	ja
Saku alevikus Tallinna mnt 4 ja Tallinna mnt 10 vaheline jalgtee lõik	jalgtee	asfalt	ja	ja
Saku alevikus Tallinn-Saku-Laagri mnt ja Saku-Tõdva mnt ringristmiku äärne jalgtee lõik	jalgtee	asfalt	ja	ja
Saku - Kasemetsa jalgtee	jalgtee	asfalt	ei	ja
Kasemetsa - Kiisa jalgtee	jalgtee	asfalt	ei	ja
Kiisa - Kurtna jalgtee	jalgtee	asfalt	ja	ja
Kingu jalgtee	jalgtee	asfalt	ja	ja
Teaduse I jalgtee	jalgtee	asfalt	ja	ja
Teaduse II jalgtee	jalgtee	asfalt	ja	ja
Jaama jalgtee	jalgtee	asfalt	ja	ja
Nurme jalgtee	jalgtee	asfalt	ja	ja
Kiisa jalgtee	jalgtee	asfalt	ei	ei

Allikas: Pear Tang, Harjumaa kergliiklusteede projekt

Kergliiklusteed on mustkatttega, aga ei ole mitmes kohas valgustatud. Uued ehitatavad teed tulevad koos valgustusega. 1/3 kergliiklusteede kogupikkusest on praegusel hetkel valgustatud, uute teede rajamine muudab tuntuvalt seda proportsiooni.

Projekti „Harjumaa kergliiklusteede ehitamine” raames projekteeriti 2009. aastal Nurme tänava äärne kergliiklustee Saku aleviku keskusest Nurme tänava ja Tallinn-Saku-Laagri ristumiseni Juuliku külas ning koostöös Põhja Regionaalse Maanteeametiga projekteeriti Tallinna ja Saku vaheline kergliiklustee.

Kergliiklustee Tallinnast kuni liitumiseni olemasoleva kergliiklusteega Tammemäel ehitab välja, vastavalt Saku Vallavalitsuse poolt tellitud projektile, Tallinna linn, vastavalt Tallinna linnaga 2006. aastal sõlmitud heade kavatsuste kokkuleppele. Nurme tänava äärse kergliiklustee ehitab välja, vastavalt koostatud projektile, Saku vald.

Kergliiklusteede ehitus algab 2010. aastal. Saku valla projekti rahaline maksumus on 11,0 miljonit krooni, sellest omaosalus 15% ehk 1,6 miljonit krooni, euroraha 9,1 miljonit krooni ja mitteabikõlbulikumad kulud 0,3 miljonit krooni.

2009. aasta eelarvesse oli teede (sh kergliiklusteede) planeerimiseks ja ehituseks kavandatud riigipoolne toetussumma 1 195 000 krooni. Kavandatud vahendeist kasutati Tammemäe ja Tallinna vahelise kergliiklustee projekteerimiseks 500 000 krooni.

2010. aasta eelarvesse on kavandatud kokku 11 538 000 krooni. Summa koosneb riigipoolsest toetussummast 996 000 krooni ja 10 542 000 krooni (sisaldab ka 342 000 krooni ulatuses mitteabikõlbulikke kulusid), mis on kavandatud projekti „Harjumaa kergliiklustee rajamine” raames Nurme tänava äärse kergliiklustee ehituseks Saku aleviku keskusest kuni Nurme tänava ja Tallinn-Saku-Laagri ristumiseni Juuliku külas (projekti kogumaksumusest ehk 11 042 000 kroonist kasutati 2009. aastal 500 000 krooni Männiku tee ja Nurme tänava äärse kergliiklustee projekteerimiseks).

Vallateede hoolduseks ja remondiks oli 2009. aasta eelarves ette nähtud 1 850 000 krooni (2008. aastal sama summa). Analooogne summa on ette nähtud ka 2010. aasta eelarves. Vahendid on

kavandatud kohalike teede ja tänavate teehooldetöödeks, sh talviseks lumetõrjeks. Tegemist on hanke alusel sisseostetud teenusega. Teenust ostetakse piirkonnapõhiselt või teenusepõhiselt.

6 SAUE VALD

1. jaanuari 2010 seisuga elas Saue vallas 9 080 inimest. Saue valla pindala on 196,1 km². Registreeritud töötute arv Saue vallas on alates 2007. aasta jaanuari 23 inimesest kasvanud 2010. aasta märtsiks 483 inimeseni.

Vastavalt Saue vallavolikogu määrusele nr 9, mis on vastu võetud 25. veebruaril 2010, on valla 2010. aasta tuludeks määratud 116 931 398 krooni, kuludeks 129 541 087 krooni ning finantseerimistehinguteks 12 609 689 krooni.

Saue valla tulud aastatel 2008-2009 ning prognoos 2010. aastaks on ära toodud allolevas tabelis.

Tabel 16. Saue valla tulud 2008 - 2010

Nimi	2008. aasta täitmine	2009. aasta täitmine	2010. aasta projekt	Muutuse % 2009/2010
Maksutulud kokku	114 221 764	101 601 632	88 330 000	-13,1
Omatulud kokku	5 786 259	5 178 725	4 949 400	-4,4
Toetused kokku	18 657 246	16 810 082	16 400 998	-2,4
Muud tulud kokku	4 029 554	2 650 116	7 251 000	173,6

Allikas: Saue vallavalitsus

Maksutulud on kokku kahanenud 13,1%, kui võrrelda 2009. ja 2010. aastat, võrreldes 2008. aastaga on 2010. aasta maksutulud kahanenud 22,7%, omatulud on kahanenud 4,4% ning toetused 2,4% 2009. ja 2010. aasta võrdluses.

Maksutulude jaotus on ära toodud järgmises tabelis.

Tabel 17. Maksutulude jaotus 2008 – 2010

Nimi	2008. aasta tegelik	2009. aasta tegelik	2010. aasta projekt	Muutuse % 2009/2010
Maksutulu kokku, sh	114 221 764	101 601 632	88 330 000	-13,1
Füüsilise isiku tulumaks	110 197 743	97 502 769	84 000 000	-13,8
Maamaks	4 008 885	4 087 223	4 130 000	1,0
Reklaamimaks	15 136	11 640	200 000	1 618,0

Allikas: Saue vallavalitsus

Võrreldes eelarvega on maksutulude laekumine vähenenud 30%, kui võrrelda 2009. ning 2010. aastat, võrreldes tegeliku 2009. aasta laekumisega on vähenemist planeeritud 13,1% ulatuses. Ainus suurenemine maksude osas on planeeritud reklaamimaksust, millest oodatakse 2010. aastal laekumist 200 000 krooni ulatuses.

6.1 TRANSPORT

Bussiliinide ülalpidamiseks on Saue vald perioodil 2007 – 2009 teinud koostööd järgmiste osapooltega:

- ➔ FIE Rain-Mati Pesor (Pesor Liinid);
- ➔ Harjumaa Ühistranspordikeskus.

Arutuse all on olnud uue bussiliini avamine koostöös Harku vallaga, mille liini lõpp oleks Rocca al Mares, kuid konkreetset koostöölepingud Raporti koostamise hetkeks puuduvad.

6.1.1 KOOLIBUSSID

Kokku on õpilasveole kulunud aastatel 2007 – 2009 järgmised summad: 2007. aastal 176 017 krooni, 2008. aastal 195 105 krooni ning 2009. aastal 316 395 krooni. 2010. aasta eelarves on õpilasveoks ette nähtud 350 000 krooni.

MTG AS sõidutab lapsi Ääsmäe ümbruses, kus on tegemist raskema maastikuga. Harjumaa Liinid teenindab 6 erinevat õpilasliini, ringide pikkused varieeruvad 11,9 kilomeetrist kuni 40,9 kilomeetrini. AS MTG teenindada on 2 liini pikkustega 12,9 ja 13,7 kilomeetrit (mõlemal liinil nii hommikune kui ka õhtune vedu).

Esitatud bussi- ja rongipiletite alusel kompenseeritakse Tallinnasse kooliskäijate sõidud neile sõitjatele, kes sõidavad kas maaliinide bussidega või Elektriraudteega, linnaliini kulu algusega Laagrist kompenseeritakse ainult 3- ja enamalapseliste perede lastele.

Lisaks kompenseeritakse ka sõite Edelaraudteega, ostes poolaastakaarte, mille ostab välja Saue vald ja vastavalt esitatud taotlustele jagab neid välja valla sotsiaaltöötaja.

2010. aasta eelarves on ette nähtud 2 400 000 kr õpilasliinide käigushoidmiseks.

6.2 JÄÄTMEMAJANDUS

Saue Vallavalitsus tunnistas konkursi "Ettevõtja leidmine ja ainuõiguse andmine korraldatud jäätmeveo teenuse osutamiseks Saue vallas" edukaks pakkumuseks Ragn-Sells AS-i esitatud pakkumise. Jäätmeveo ainuõiguse sai ettevõtja viieks aastaks ning teenust hakati osutama alates 1. märtsist 2010.

Vald on üles pannud avalikud paberi ja papi konteinerid (25 tk), pakendikonteinerid (27 tk), elektri- ja elektroonikaseadmete konteiner, patareikastid (8 tk). 2008. aastal kulus valla nende prügikastide eest tasumiseks 33 798 krooni, teistel aastatel pole valla eelarvest selliseid kulutusi tehtud.

Lisaks on valla eelarvest prügimajandusega seonduvalt tehtud järgmisi kulutusi iga-kevadisele koristuskampaaniale, ohtlike jäätmete kogumiseks ja jäätmekäitluseks, lisaks ühekordsetele projektidele.

Iga-kevadisele koristuskampaaniale on valla eelarvest tehtud kulutusi 2007. aastal 14 825 krooni, 2008. aastal "Teeme ära" kampaania korras 62 540, 2009. aastal 75 702 krooni, 2010. aasta eelarves ei ole kevadiseks koristuskampaaniaks eraldi summat ette nähtud.

Ohtlike jäätmete kogumiseks on kulutatud 2007. aastal 5 369 krooni, 2008. aastal 119 921 krooni, 2009. aastal 101 934 krooni.

Ühekordse kuluna on 2008. aastal kulutatud Ökokrati projektile 4 012 krooni.

Üldiseks jäätmekäitluseks on kulunud 2007. aastal 140 954 krooni, 2008. aastal 320 726 krooni ja 2009. aastal 143 375 krooni.

Oma jäätmejaama Saue valla ei ole.

Kogu prügiveo eelarve on perioodil 2007 – 2009 olnud järgmine: 2007. aastal 161 148 krooni, 2008. aastal 540 998 krooni, 2009. aastal 321 012 krooni ning 2010. aasta eelarve 450 000 krooni.

6.3 VEEMAJANDUS

Vee- ja kanalisatsiooniteenust pakuvad Saue vallas järgmised ettevõtted:

- Kovek AS, kuulub 100% Saue vallale, teenindatav piirkond: Laagri (va Pääsküla jõe põhja poolne asum), Ääsmäe;
- AS Tallinna Vesi, teenindatav piirkond: Laagri lasteaed;
- ning 3 väikest ettevõtet:
 - AS Alliku OS - piirkond: Alliku küla keskus;
 - Koidu Võrgud OÜ - piirkond: Koidu elamurajoon;
 - Kindlus AS - piirkond: Kiia küla.

AS Kovek on kasumlik ettevõtte ning vallapoolset lisatoetust veehinna doteerimiseks ei vaja.

Ülejäänud valla poolt tehtud veemajandusega seonduvad kulud on olnud projektipõhised.

6.4 PLANEERINGUD

Saue vallal on maa ja planeeringute komisjon, kus detailplaneeringute menetlemisega tegeleb planeeringute spetsialist, projekteerimistingimuste taotluste menetlemisega tegeleb valla arhitekt, hoonete ja teede ehitusloa ning kasutusloa taotluste ja kirjalike nõusolekute taotluste menetlemisega tegeleb ehitusnõunik, tehnovõrkude ehitusloa, kaevetööde loa ja kasutusloa taotluste menetlemisega tegeleb võrkude- ja järelevalve spetsialist. Planeeringute koostamisteenus ostetakse sisse vabalt turult vastavalt esitatud hinnapakumistele.

2007. aastal võeti vastu 28 planeeringut, 2008. aastal 19 ning 2009. aastal 32 planeeringut.

Saue valla huvides koostatud planeeringute eest on perioodil 2007 – 2009 tasutud järgmised summad: 2007. aastal 149 945 krooni, 2008. aastal 109 740 krooni (4 planeeringut) ning 2009. aastal 121 695 krooni (samuti 4 planeeringut). Edaspidiseks ei osata planeerida vajalike planeeringute arvu.

Lisaks on tehtud kulutusi teadete avaldamiseks Eesti Päevalehes detailplaneeringute kohta. Perioodil 2007 – 2009 on tehtud kulud olnud järgmised: 2007. aasta kulud 30 497 krooni, 2008. aastal 29 134, 2009. aastal 34 047 krooni. Alates 2008. aasta sügisest on kuulutuste avaldamisega seotud kulud planeeringu kasusaajale edasi müüdud järgmistes summates: 2008. aastal 5 552 krooni, 2009. aastal 24 371 krooni.

2010. aastaks on Saue valla eelarves ette nähtud 1 miljon krooni territoriaalseks planeerimiseks.

6.5 KERGLIIKLUSTEED

Allolevas tabelis on ära toodud Saue vallas olemasolevate kergliiklusteede ülevaade.

Tabel 18. Saue valla kergliiklusteede ülevaade

Maantee, tänava nimetus	Algus	Löpp	Tee liik	Kate	Valgustatud
Nõlvaku		0	440 kergliiklustee	asfalt	jah
Vanasilla tee		0	1200 kergliiklustee	asfalt	jah
Sillaku		0	100 kõnnitee max 2 m	asfalt	jah
Nõlvaku põik		0	100 kõnnitee max 2 m	asfalt	jah
Veskitammi tee		0	1400 kergliiklustee	asfalt	jah
Kuuse		350	850 kõnnitee max 2 m	asfalt	jah

Redise	0	200 kergliiklustee	asfalt	jah
Hoiu	0	300 kõnnitee max 2 m	asfalt	jah
Vae	0	100 kergliiklustee	asfalt	jah
Sae	0	220 kergliiklustee	asfalt	jah
Männimetsa tee	0	100 kõnnitee max 2 m	asfalt	jah
Metsa	0	110 kõnnitee max 2 m	asfalt	jah
Laagri-Harku mnt	1900	2700 kergliiklustee	asfalt	ei
Laagri-Vanamõisa mnt	3000	3350 kergliiklustee	asfalt	ei
Väriheina tee	0	400 kõnnitee max 2 m	asfalt	jah
Kasesalu tee	350	800 kergliiklustee	asfalt	jah

Allikas: Pear Tang, Harjumaa kergliiklusteede projekt

Teede hooldusega tegelevad Saue vallas järgmised ettevõtted:

- Suvel OÜ Kalsep ja OÜ Wireless Trade
- Talvel on teede hooldupiirkonnad jagatud 3 ettevõtte vahel:
 - Laagri aleviku, Alliku, Vanamõisa, Kiia ja Püha külades OÜ Kalsep;
 - Vatsla ja Hüüru külades Tänavapuhastuse AS;
 - Jõgisoo, Aila, Valingu, Tuula, Pällu, Ääsmäe, Tagametsa, Pärinurme, Maidla ja Koppelmaa külades AS Veolia Keskkonnateenused.

Valla eelarvest on perioodil 2007 - 2009 teede ehituse ja hooldusega olnud seotud järgmised kulud (NB! Kulud on seotud kogu teehooldusega mitte eraldi kergliiklusteedega):

- Teeservade hooldus: 2007. aastal 522 147 krooni, 2008. aastal 1 399 725 krooni, 2009. aastal 391 070 krooni;
- Teede hooldus ja remont: 2007. aastal 2 375 432 krooni, 2008. aastal 879 046 krooni, 2009. aastal 1 255 869 krooni;
- Tolmutõrje: 2007. aastal 0 krooni, 2008. aastal 48 189 krooni, 2009. aastal 146 996 krooni;
- Kruusakattega teede hooldus: 2007. aastal 1 631 358 krooni, 2008. aastal 1 319 149 krooni, 2009. aastal 1 022 467 krooni;
- Taliteenistus: 2007. aastal 557 223 krooni, 2008. aastal 1 126 423 krooni, 2009. aastal 1 036 319 krooni.

Majandus- ja kommunikatsiooniministerium on perioodil 2007 – 2009 eraldanud Saue vallale teede ehituseks järgmised summad: 2007. aastal 1 694 000 krooni, 2008. aastal 2 555 700 krooni, 2009. aastal 930 600 krooni, 2010. aastaks on samuti ette nähtud 930 600 krooni. NB! Tegemist on kogu teedeehitusele mõeldud summaga, mitte kergliiklusteede jaoks eraldatud summaga.

Nii teede ehituse kui hooldusega seotud kulutused planeeritakse alati vastavalt omavalitsuse piiridele, koos naaberomavalitsustega toimub ainult planeerimine.

Kavas on koos Saue linnaga rajada ühine kergliiklustee, mis kulgeks Saue vallast Saue linna ning sealt uuesti Saue valda tagasi ning mille jaoks taotletakse PRIA-lt vahendeid, kuid ka selle projekti puhul vastutab iga omavalitsusüksus enda piiridesse jääva kergliiklustee osa eest.

Teede korrashoiuks ja ehituseks mõeldud kulud 2009. aastal ning planeeritud eelarve 2010. aastaks on välja toodud allolevas tabelis.

Tabel 19. Teede korrashoiu ja ehituse kulud 2009 - 2010

Nimetus	31.12.2009 täitmine	2010 eelarve
Teed ja tänavad	3 852 721	5 050 000
Teede ja tänavate korrashoid	3 852 721	2 950 000
Teeservade hooldus	391 070	300 000
Teede hooldus ja remont	1 255 869	400 000
Tolmutõrje ja suvine puhastus	146 996	150 000
Kruusakattega teede hooldus	1 022 467	900 000
Taliteenistus	1 036 319	1 200 000
Investeeringud		2 100 000
Teede investeeringud		2 100 000

Allikas: Saue vallavalitsus

Kulusid teede hooldusele ja teeremondile on võrreldes 2009. aastaga vähendatud, samas on lisatud summad teede investeeringuteks. Kokku on teede ja tänavate korrashoiu ja ehituse eelarve suurenenud 31% võrra.

7 VIIMSI VALD

Viimsi vallavalitsuse territoorium on 73 km². Lisaks maismaa 15 külale ja 2 alevikule on Viimsi valla koosseisus 9 saart (kokku 26 km²), millest Prangliil 132 ja Naissaarel 9 Rahvastikuregistrisse kantud elanikku. Teised väikesaared on alaliste elanikega asustamata. 2008. aasta alguses oli Viimsi vallas 14 470 elanikku, 2009. aasta 1. jaanuariks oli see arv tõusnud 15 513 elanikuni, 1. novembriks 2009 oli elanike arv kasvanud 16 130 inimeseni. Elanike arvu kasvuks on vastavalt ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukavale planeeritud 2% aastas kuni jõutakse maksimaalse 24 000 elanikuni (maksimaalse vaba pinna täisehituse korral).

Vald omab osalust järgmistes ettevõtetes: 100% AS-is Viimsi Vesi, 100% AS-is Rannapere Pansionaat, 100% OÜ-s Viimsi Haldus, 100% OÜ-s Viimsi Valla Arenduskeskus, 100% OÜ-s Haabneeme Lasteaed, 20,5% AS-is Viimsi Haigla ja 2,5% OÜ-s Harel.

Allolevas tabelis on ära toodud üksikisiku tulumaksu prognoosi aluseks olevad näitajad.

Tabel 20. Üksikisiku tulumaksu laekumise prognoosid 2007 – 2010

	2 007	2 008	2009	2010
Elanike arvu liikumine	14 500	15 500	16 000	16 200
Maksumaksjate arvu muutumine	7 004	7 363	7 440	7 209
Maksumaksjate suhe elanikkonda	48	47,5	46,5	44,5
Töötuse %	1,0	1,0	5,7	7,6
Keskmine brutosissetulek	18 041	20 300	19 620	19 100
Tulumaksu laekumise prognoos	181 400 000	224 296 542	205 462 087	175 145 755

Allikas: Viimsi 2010. aasta eelarve seletuskiri

Tulumaksu laekumise vähenemist on võrreldes 2009. aastaga planeeritud 14,8% võrra.

Järgmises tabelis on ära toodud kogu 2010. aasta tulude prognoos vastavalt eelarve seletuskirjale.

Tabel 21. 2010. aasta tulude prognoos

Nimetus	Summa	Osakaal
Füüsilise isiku tulumaks	175 000 000	78,53%
Maamaks	30 000 000	13,46%
Tulud haridusalasest tegevusest	13 000 000	5,83%
Tulud kultuurialasest tegevusest	880 000	0,39%
Üüri- ja renditulud	2 000 000	0,90%
Muud tulud	1 960 000	0,88%
Tulud kokku	222 840 000	100%

Allikas: Viimsi 2010. aasta eelarve seletuskiri

Vastavalt Viimsi vallavolikogu poolt vastuvõetud määrusemuudatusele nr 6, mis on vastu võetud 9. märtsil 2010, on Viimsi valla 2010. aasta tuludeks määratud 259 106 712 krooni, kuludeks 462 193 991 krooni ning finantseerimistinguteks 203 087 279 krooni.

7.1 TRANSPORT

Bussitransporti Viimsi vallas (ja ka mujal Harjumaal) korraldab Harjumaa Ühistranspordi Keskus. Viimsi valla bussiliinid jagunevad kaheks: Viimsi siseliinid ja 2 Tallinnast tulevat liini (1A ja 38), mille lõpp-

peatused asuvad Viimsi vallas. Kõiki liine rahastatakse saadavast piletitulust, riigi toetusest ja Viimsi valla eelarvest ning Tallinna eelarvest, dotatsioon on jagatud 50% Viimsi vald ja 50% Tallinna linn. 2009. aastal jagunesid kulud transpordile järgmiselt: 5 miljonit krooni dotatsioonid (Viimsi vald ja Tallinna linn kokku), 2,5 miljonit krooni piletitulust ning 1,5 miljonit krooni riigilt sihtfinantseeringuna.

2010. aasta eelarves on ühistranspordi dotatsiooniks ette nähtud kokku 4 600 000 krooni, mis jaguneb järgmiste alateemade vahel:

- Harjumaa Ühistranspordikeskusele dotatsioon 4 300 000 krooni, mis koosneb omakorda dotatsioonidest HÜTK-le valla V-liinide korraldamiseks ja Tallinna Transpordiametile piiriüleste liinilõikude (liinid 1A ja 38) käigushoidmiseks;
- HÜTK liikmemaks 115 000 krooni;
- Koolibussi rahastamine Tallinna Transpordiametile 185 000 krooni.

7.1.1 KOOLIBUSSID

Viimsi vallast algab ka koolibussiliin, mis alustab sõitu Viimsist Ravi teelt ja lõpetab ringi Tallinnas Balti jaamas. Koolibusside liiklust rahastavad Viimsi vald ja Tallinn samuti nagu avalikke ühisliine võrdsetel alustel ühiselt. Eeldatud on, et jaanuarist kuni juunini kulub koolibussi käigushoidmiseks 73 000 krooni ning septembrist detsembrini 60 000 krooni. Koolibussiteenust kasutab 40 – 50 last päevas. Kokku on 2010. aasta eelarves koolibussiliikluse doteerimiseks ette nähtud 185 000 krooni.

7.2 JÄÄTMEAJANDUS

Eraisikute prügiveo konkursside korraldamisel korraldatakse eraldi konkurss Viimsi maismaa osale ning ostetakse eraldi prügiveo teenust prügi saartelt äratoometamiseks, doteerides prügivedu saartelt omavalitsuse vahenditest. Muus osas katavad eraisikud oma prügiveoga seotud kulutused ise ehk siis jäätmevedajal on õigus kehtestada hinnakiri, mis kataks tema kulud vastava teenuse pakkumiseks. Konkurssi välja kuulutades kehtestab vald piirhinnad, millest kõrgemad pakkumised kõrvaldatakse konkurentsi. Piirhindade määramisel arvestatakse, et hinnad kataksid iga konteineritüübi lõikes opereerimiseks vajalikud kulud ning lisaks jäetakse vedajale võimalus vajadusel hinda muuta (n: kui prügilaladestushind märkimisväärselt tõuseb ning seega tõusevad ka vedaja kulud).

Valla kompetentsi kuulub õigus elanikke korraldatud jäätmeveo kohustusest vabastada, eelkõige rakendatakse vabastamist suvilapiirkondade elanikele ning vabastus kehtib oktoobrist kuni mai alguseni. Vabastamine toimub elaniku poolt esitatud taotluse alusel, mida hindab vastav valla poolt määratud komisjon.

Valla eelarvest kulutatakse vahendeid vallale kuuluvate ettevõtete prügiveo eest tasumiseks ning avaliku ruumi korrashoiu eest tasumiseks. Vald palkab avaliku heakorra tagamiseks hooajalisi heakorratöölisi ning rendib pisibussi, millega avalikust ruumist kokku kogutud jäätmed kas jäätmejaama või prügimäele toimetada. Viimsi 2009. aasta jäätmekäitluseelarve oli 845 000 krooni, tegelikult kulus 888 878 krooni. 2010. aasta eelarve näeb avalikult territooriumilt prügi sihtkohta toimetamise eest ning jäätmejaama teenuste eest tasumiseks ette 805 000 krooni. Jäätmejaama teenustena tasub vald jäätmete vastuvõtu eest, milliste jäätmete äraandmine on valla elanikele tasuta.

Eelmine korraldatud jäätmeveo leping oli sõlmitud 3 aastaks ning pakkumiste seast osutus võitjaks AS Veolia pakkumine. Uus korraldatud jäätmeveo konkurss viidi läbi 2010. aasta jaanuaris ning sellega soovitakse sõlmida jäätmevedajaga 5 aastane leping jäätmeveo korraldamiseks.

Viimsi vald on saanud sihtotsatabelist toetust Keskkonnainvesteeringute Keskuselt 2 jäätmejaama rajamiseks: ca 300 000 krooni jäätmejaamade rajamiseks Naissaarel ja Pranglil. Vald on sõlminud jäätmejaama operaatorlepingud, mis kuni 2010. aastani on olnud 1 aasta pikkused, kuid edaspidi planeeritakse sõlmida 3 aastased lepingud. Vald kinnitab operaatori poolt väljapakutud jäätmejaama

teenuste hinnakirja ning lõplik hind kujuneb seega operaaatori ja valla vaheliste läbirääkimiste tulemusena.

Kuna valla eelarvest ette nähtud vahendid ei kata täies ulatuses avaliku ruumi korrashoiuga seotud kulusid, siis plaanitakse kehtestada valla territooriumil kohalik kinnistupõhine jäätmemaks (hetkel igasugused kohalikud maksud puuduvad).

7.3 VEEMAJANDUS

Valla vee-ettevõtja on AS Viimsi Vesi, mis loodi 2003. aastal. Vee-ettevõtja on 100% valla omandis. Tegevuspiirkonnaks on kogu Viimsi vald.

Lisaks vee-ettevõtjale tegutsevad vallas ka mitmed veeühistud. Enamik neist on moodustatud endiste aianduskooperatiivide veevarustuse tagamiseks. Paljud veevärgid on amortiseerumas ja vajavad suuremahulisi investeeringuid.

Eraveevärgina toimib ka Kelvingi Tehnovõrkude Ühing, mis haldab ja hooldab ise oma 2 puurkaevu, kahte kanalisatsioonipumplat ning puurkaeve. Kelvingi küla on asustatud suhteliselt hiljuti, ÜVK objektid on hooldatud ja heas seisus.

AS Viimsi Vesi on sõlminud AS-iga Tallinna Vesi lepingu reovee juhtimiseks Tallinna linna kanalisatsioonisüsteemi. Tasu suurus sõltub reovee kogusest ja koostisest. Mõõtmised teostab AS Tallinna Vesi.

AS Viimsi Vesi on koostöös Jõelähtme valla ja Maardu linnaga ostanud Muuga sadama reoveepuhasti, et edaspidi oma reovett ise puhastada. Muuga reoveepuhasti on suhteliselt amortiseerunud ning vajab spetsialistide hinnangul lähiajal 10 kuni 15 miljoni krooni suurust investeeringut.

Sadevee kanaliseerimine on seaduse järgi omavalitsuse kohustus (ÜVK seadus sätestab, et avalikelt teedelt, tänavatelt ja väljakutelt sadevee ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimiseks ühiskanalisatsiooni abil ja puhastamiseks sõlmib vallavalitsus vee-ettevõtjaga sellekohase lepingu), seega maksab vald sadevee kanaliseerimise eest.

Vald aitab tasuda Ühtekuuluvusfondi rahadest teostatavate kanaliseerimisprojektide omaosalusi. Hetkel on Viimsi valla kohustuste maht ÜF2 projekti osas 8,6 miljonit krooni tasuta liitumiste kompenseerimiseks ning järgmise 4 aasta jooksul igal aastal 6,45 miljonit krooni kaasfinantseeringuks (selle summa võrra suurendati AS Viimsi Vesi aktsiakapitali). Projekti kogumaksumus on 13 100 000 EUR (204,97 miljonit krooni), millest 75% on Euroopa Komisjoni poolne abimäär. Ettevõttepoolse finantseerimisvõimekuse puudumise peamiseks põhjuseks on elanike mitteliitumine kanalisatsiooni-teenusega. Trassi ehitamine ning liitumine on elaniku jaoks tasuta (vald kompenseerib need kulutused), kuid liitumispunkti kuni konkreetse elamuni tuleb ühenduse eest tasuda elamu omanikul. Seega on elanikud paljudel juhtudel eelistanud kasutada kogumiskaevu võimalust. Kokku on Viimsi vallas veevõrkudega siiski ühendatud üle 90% majapidamistest. Probleemaatilisim ala on Viimsi idarannik, mis koosneb eelkõige eramute piirkonnast ning kus ühiskanalisatsioon puudub.

Viimsi veevarud on piiratud ja seega on Viimsi arengukavas tähelepanu pööratud vajadusele vett säästlikult kasutada. Ka ei ole arengukava kohaselt võimalik lubada Viimsi valla territooriumile suure põhjaveetarbega ettevõtteid.

Viimsi valla eelarves on 2010. aastal ette nähtud järgmised summad veemajandusele: 7 000 000 krooni kanalisatsioonitrassidega liitumiste kompenseerimiseks, 1 000 000 krooni veetrassidega liitumiste kompenseerimiseks, 500 000 krooni kanalisatsioonitrasside remondiks ja ÜF projekti omaosaluse katteks 6 450 000 krooni.

7.4 PLANEERINGUD

2008. aasta lõpu seisuga oli Viimsi vallas kehtestatud 749 detailplaneeringut, tühistatud 14 planeeringut ja menetlemise protsess oli pooleli 242 planeeringu puhul.

Planeeringute kehtestamise eest vastutab valla volikogu. Viimsi vallas on loodud Maa- ja planeerimisamet, kus kuni 2009. aastani töötas 6 inimest ning alates 2009. aasta lõpust 5 inimest.

2009. aastal maksis Viimsi vallavalitsus planeeringute koostamise eest 472 000 krooni. Planeeringute koostamine tellitakse vabalt turult tehtavate hinnapakumiste alusel. Siiani on hindamine toimunud ainult pakutava hinna põhjal, kuid võib osutada mõistlikuks pakumiste hindamine majanduslikult otstarbekaima pakumise alusel, kuna tehtud tööde kvaliteediga ei ole alati rahule jäädud.

Detailplaneeringute koostamise eest maksavad enamasti erainvestorid, kelle huve vastav detailplaneering puudutab. Vald maksab ainult nende detailplaneeringute eest, mis puudutavad valla omandis asuvaid maatükke. 2009. aastal kulutati valla eelarvest 183 000 krooni kokku 4 detailplaneeringu koostamiseks. Detailplaneeringu menetlemiseks kulub tavaliselt kuni 1 aasta.

Üldplaneeringu hinnaks on ca 1 miljon krooni ning üldplaneeringu menetlemine võib kesta aastaid.

Kui planeering langetab maa hinda, siis on vallal kohustus kompenseerida 50% hinnalangusest. Kui planeering tõstab maa hinda, siis saab kogu maa hinna tõusust tuleneva kasumi maatüki omanik.

2010. aasta eelarves on territoriaalse planeerimise kuludena ette nähtud 400 000 krooni.

7.5 KERGLIIKLUSTEED

Viimsi vallas on jaanuar 2010 seisuga olemas 23 km kergliiklusteid (11.11.2008 seisuga oli kergliiklusteede kogupikkus ca 14 km), mis kõik on asfaltkattega. Kergliiklusteed on valgustatud. Koostamisel on projekt ühisprojekti "Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku rajamine", millega kavatsetakse teede pikkust suurendada 4,6 km võrra (2,3km Randvere teel ning 2,3km Pärnamäe tee Leppneeme tee kergliiklustee). Projekti maksumuseks on eeldatud 18,4 miljonit krooni, millest valla osalus oleks 3,2 miljonit krooni.

Viimsi valla teemaplaneeringus on kavandatud lõpuks kokku 65 km kergliiklusteede rajamist.

Praegusel hetkel nähakse suurima probleemina kergliiklusteede vähesust ning samas mõnes kohas ka ebaõnnestunud planeeringut – näiteks on kergliiklustee kord ühel ning kord teisel pool sõiduteed. Osaliselt on kergliiklusteed sõidutee kõrval, eraldatuna äärekiviga. Kergliiklusteed paiknevad sõiduteede ning kinnistute sisse-väljasõitude vahel, mistõttu ületavad sõidukid pidevalt kergliiklusteid.

8 MAARDU LINN

Maardu linnas elab üle 16 000 inimese. Linna pindala on 24km². Maardu 2010. aasta eelarve tuludeks on Maardu linnavolikogu määrusega nr 8, mis on vastu võetud 22. detsembril 2009, kinnitatud 150 978 934 krooni ja kuludeks 150 978 934 krooni, sealhulgas finantseerimistingimused summas 9 206 840 krooni.

Allolevas tabelis on ära toodud 2010. aasta eelarve tulude täpsem jaotus.

Tabel 22. 2010. aasta tulude jaotus

Tunnus	Nimetus	Summa kroonides
30	Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	137 770 000
32	Kaupade ja teenuste müük	12 258 934
38	Muud tulud	950 000
	Tulud kokku	150 978 934

Allikas: 2010. aasta eelarve

Võrreldes 2009. aasta eelnõuga vähenevad 2010. aasta tulud 12 590 666 krooni võrra.

8.1 TRANSPORT

Ülejäänud on kommertsliinid, mida teenindab AS Temptrans. Linn ei maksa muu eest, kui kompenseerib bussifirmale soodustuste saajad (nimekirja allikas: linna koduleht internetis).

Tasuta sõidu õigus on kõigil Maardu liinidel:

- eelkooliealistel lastel – sõiduõigust tõendavat dokumenti ei nõuta;
- puuetega lastel koos ühe saatjaga – arstliku ekspertiisikomisjoni otsus koos sünnitunnistuse või õpilaspiletiga;
- sügava puudega 16.aastastel ja vanematel inimestel koos ühe saatjaga arstliku ekspertiisikomisjoni otsuse ettenäitamisel;
- politseiametnikel – ametitunnistuse ettenäitamisel;
- Maardu linna aukodanikel – vastava tunnistuse ettenäitamisel;
- Maardu Linnavolikogu liikmetel – vastava dokumendi ettenäitamisel;
- endistel alaealistel fašismivangidel – vastava dokumendi ettenäitamisel.
- Tšernobõli AEJ avarii likvideerimistööst osavõtjad – vastava dokumendi ettenäitamisel.

Tasuta sõidu õigus on kõigil Maardu liinidel välja arvatud ekspresbussiliinidel:

- Maardus elavatel 63 aastastel ja vanematel pensionäridel – pensionitunnistuse või muu fotoga vanust ja Maardus elamist tõendava dokumendi alusel väljastatud sõidukaardiga;
- Maardus elavatel 3 ja enam lapsega perede lastel ning vanemliku hoolduseta lastel ja ühel vanemal – Maardu linna sotsiaalabiosakonna poolt väljastatud tõendi alusel väljastatud sõidukaardiga.

Sooduspiletiga (-kaardiga) sõitmise õigus on:

- õpilastel ja üliõpilastel – kehtib 01.septembrist kuni 20. juunini (üli-)õpilaspileti esitamisel;

- Maardus elavatel kuni 63.a pensionäridel – pensionitunnistuse või muu fotoga vanust ja Maardus elamist tõendava dokumendi alusel väljastatud sõidukaardiga;
- Maardus elavatel kolme ja enama lapsega perede ühel vanemal – Maardu linna sotsiaalabiosakonnast väljastatud tõendi alusel väljastatud sõidukaardiga.

Soodushinnad kehtivad ainult isikutele, kelle registreeritud elukoht on Maardu linnas. Sooduskaardi hind määratakse Linnavalitsuse ja vedajate vahelise lepinguga, kus kuukaardi hind ei tohi olla suurem kui 60% tavalise kuukaardi hinnast.

Linnal puudub faktiline kontrollivõimalus kasutajate arvu kohta, bussifirma edastab küll linnavalitsusele kokkuvõtted väljastatud tasuta- ja sooduskaartide kohta, kuid puudub info, mitu korda inimesed tegelikult nende kaartide alusel sõidavad.

Soodus- ja tasuta sõidu kaardid on personaalsed ehk fotodega, et bussifirmal oleks võimalik kontrollida, kas inimesed kasutavad neile antud kaarte õigustatud alustel.

8.1.1 KOOLIBUSSID

Esimesest veebruarist alates alustas tööd Muuga ja Kallavere koolibussiliin. Tööpäeviti teeb buss 1 ringi (17 km), nädalavahetustel ei sõideta. Tegemist on mikrobussiga, milles on 15 kohta.

8.2 JÄÄTMEMAJANDUS

Linnavalikogul on õigus majapidamisi korraldatud jäätmeveost vabastada, kuid seda õigust pole laialdaselt kasutatud. Siiani on korraldatud jäätmeveost vabastatud 2 eraisikut. Lubatud on ühise prügikasti võtmine mitme majapidamise peale. 6 kuuks - oktoobrist märtsini - saab prügivedu peatada suvilapiirkonnas, kuid see annab õiguse ainult lepingut peatada, aga mitte lõpetada.

Firmadega on sõlmitud avalike ruumide hoolduslepingud, jagades linna 3 piirkonnaks: põhjarajoon, vana rajoon ja Muuga elamurajoon. Lepingud on sõlmitud 3 aastaks (pool aega sellest on Raporti koostamise ajaks täis). Lepingute sisuks on talvel lumekoristus, muul ajal linnahooldus ja komplekshooldus. Suvine hooldus on niitmine ning prahi korjamine ja teede remont. Heakorratöödeks kulub aastas 8 miljonit krooni (sellest hinnanguliselt 4-5 miljonit krooni kulub prügikoristusele).

Linnavalitsus on igal aastal maksnud suuremahuliste konteinerite paigutamise eest Muugale üks kord aastas, kuhu inimesed saavad oma prügi tuua. Linnal kulub sellele igal aastal ca 500-600 tuhat krooni. Käesoleval aastal ei ole eelarves sellist kulutust ette nähtud, kuna leitakse, et inimesed kasutavad neid konteinereid ebasihtotstarbekalt kogudes aasta läbi prügi ning oodates tasuta konteineri saabumist.

Erinevat liiki jäätmeid on viimase kolme aasta jooksul kogutud järgmistes kogustes: 2007. aastal 45 tonni autokumme, 19 tonni elektroonikaromu, 2008. aastal autokumme 82 tonni, elektroonikat 35 tonni, 2009. aastal kumme 30 tonni ja elektroonikaromu 4 tonni. Segaalmejäätmeid viidi 2007. aastal välja 3 679 tonni, 2008. aastal 4 438 tonni ja 2009. aastal 4 581 tonni.

2008. aasta erakorraliselt suured tulemused olid kampaania "Teeme ära" tõttu, kuna selle aktsiooni käigus korjati kokku 33 tonni prügi.

Käesoleval hetkel korraldab vanade autorehvide kokkukogumist Rehviliit, pannes välja konteineri, kuhu viiakse iga kuu 3 - 5 tonni vanu autokumme.

Kui veel ei olnud Rehviliiduga lepingut, siis tuli rehvide korjamise jms eest tasuta linna eelarvest. Nüüd maksavad selle eest Rehviliit ja pakendiorganisatsioonid võtavad elektroonikat jms tasuta vastu.

Elektroonikaromusid korjab E-Romu ja BAO Ohtlikud jäätmed OÜ hoolitseb ka muude ohtlike jäätmete eest. Elektroonikaromude eest ei maksa, kuna nende kokkukorjamine on ettevõtete kohustus, kuid ohtlike jäätmete nagu näiteks luminescentslambid, värvid, õlid, eest maksab linn vastavalt prügifirma hinnakirjale. Raha kulub selleks ca 10 000 krooni aastas.

Keskkonnainvesteeringute Keskuselt (KIK) saadud rahadega ehitati 2007. aastal 39 rohelist punkti (konteinerit), kuhu kogutakse taaskasutusse minevaid jäätmeid. Roheliste punktide eest maksid 30% omavalitsus ja 70% KIK. Korjatakse 4 liiki jäätmeid: plast- ja metallpakendeid, joogikartong ja klaaspakend. Vastavalt Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastamise tingimustele peavad need pakendipunktid jääma inimeste jaoks avatuks vähemalt 2015. aasta lõpuni.

ETO ja TVO korraldavad pakendiringlust. Sorteeritud pakendid viiakse tasuta ära. Kui pakendikonteiner sisaldab üle 15% muud sodi, siis jäetakse see välja vedamata ja konteineri jaoks tuleb tellida prügiveeandaja, kes esitab vastava prügiveo arve. Esitatud arve lisatakse lähedalolevate kortermajade arvele.

Taotletud on lisaprojekt Keskkonnainvesteeringute Keskuselt, mille eesmärgiks on jäätmejaama (tegelikkuses peaks tegemist olema eelkõige taaskasutatavate jäätmete kogumispunktiga) rajamine Muuga piirkonna elanike jaoks. Projekti on kaasatud ka Viimsi ja Jõelähtme vallad. Jäätmejaama omaosalus on 10% ja 90% rahastab KIK, lisaks tuleb Maardul tasuda järelvalve eest, kokku on Maardu kuludeks ca 15% projekti kogumaksumusest. Valmima peaks jäätmejaam selle aasta (2010) jooksul. Projekti omaosalust maksab ainult Maardu, teised omavalitsused liituvad halduskulude jagamisel: Maardu 50%, teised vallad mõlemad 25%. Projekti taotluses küsiti ning projekti jaoks eraldati 4,8 miljonit krooni, kuid konkursil tehti pakkumine 4,3 miljonile kroonile, seega tuleb projekt eeldatust odavam. Jäätmejaamas plaanitakse koguda elektroonikaromu, autokumme, taaskasutatavaid jäätmeid, sorteeritud kujul ehitusjäätmeid, ohtlikke jäätmeid ja taaskasutatavaid riideid. Elanike jaoks on jäätmejaama kasutamine tasuta. Vastavalt koostööpartnerite soovidele kavatakse korraldada konkurss, et määrata valminud jaamale operaator, kellega sõlmida pikemaajalisem leping.

8.3 VEEMAJANDUS

Maardu linnas on ca 75% veevarustuse torude ja seadmete valdaja AS Maardu Vesi, ülejäänud varade valdajad on mittetulundusühingud Muugal ning tööstuspiirkondades tegutsevad ettevõtted, kes müüvad vett ja soovivad kanalisatsiooni teenust. Suurimad tööstuspiirkondade veepakkujad on AS Technomar & Adrem ning Maardu Katlamaja AS. Muugal asub 4 suuremat mittetulundusühingut, mis tegelevad veevarustusteenuse pakkumisega (tegemist on endiste aiandusühistute piirkondadega): Ploomipuu Vesi (üle 400 kliendi), Raudteeäärne (üle 400 kliendi), Huulheina Vesi (ca 100 klienti) ja Ankur (ca 100 klienti). Need MTÜ-d tegelevad ainult vee müügiga kuna Muugal kanalisatsioon puudub.

5. augustil 2008 kirjutati alla 3-poolne leping - Maardu linna, AS-i Maardu Vesi ja AS-i Tallinna Vesi vahel -, mille alusel alates 1. juulist 2009 hakkas kõiki Maardu Veele kuuluvaid vee- ja kanalisatsioonitrasse ning pumplaid teenindama AS Tallinna Vesi. Inimestel on sõlmitud lepingud otse Tallinna Veega.

Raporti koostamise hetkel toimub Euroopa Liidu abirahade abil Maardu Vee projekt Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) kaasfinantseerimisel, millega on jõutud kanalisatsiooni projekteerimise faasi. Ühisprojekti maksumuseks on 391 miljonit krooni, millest omaosalus ligi 33%. Ca 70% omaosalusest tasub Tallinna Vesi, lisaks maksavad omaosalust Maardu linn ja AS Maardu Vesi. Projekti tellijaks oli AS Maardu Vesi.

Projekti täpne maksumus on kokku 391 034 682 krooni, sellest AS Maardu Vesi osalus 25 230 000 (võtab omaosaluse kattets laenu), Maardu linna osalus 28 578 002 krooni, Tallinna Vee osalus 72 446 355 krooni ja KIKi osalus 264 780 325 krooni. Omaosaluse jagamine käib järgmise põhimõtte kohaselt:

omaosalused tasuvad alguses Maardu linn ja Maardu Vesi ja kui nendest summadest jääb ehitamisel puudu, alles siis maksab Tallinna Vesi. Maardu Vee ja Tallinna Vee omaosalus teenitakse tagasi vee- ja kanalisatsiooniteenuste hinnatõusuga. Maardu linn maksab omaosaluse 28 miljonit graafiku alusel 13 aasta jooksul.

Eelpoolmainitud kolmepoolse lepingu alusel, mis sõlmiti Maardu linna, AS-i Maardu Vesi ja AS-i Tallinna Vesi vahel, lisaga nr 10, kehtestati püsitasu 50 000 EEK/kuus AS-ile Tallinna Vesi sadevee kanaliseerimise eest, mis suureneb igal aasta tarbijahinnaindeksi muutuse tõttu. Selle summa eest teostab Tallinna Vesi töid, mis võetakse vastu vastavalt aktidele. Kui tööde maht on suurem, siis tuleb linnal juurde maksta, kui väiksem, siis esitatakse arve vähema kui 50 000 krooni peale.

Reovesi suunatakse praegu Muuga puhastusseadmetesse, seoses uue projektiga ja 3-poolse lepinguga hakatakse reovett suunama Tallinnasse ja hakatakse ka puhast vett võtma Tallinnast, kui ühendustorustikud valmis saavad. Eeldatakse, et ühendustorustikud valmivad 1-2 aasta jooksul. Olemasolevad puurkaevud jäävad reservi.

Äärepiirkondade veevarustus hakkab toimuma järgmiselt:

- ➔ Tööstuspiirkond – endine fosforiidipiirkond – vesi Tallinnasse
- ➔ Vana-Narva tööstuspiirkond – selle jaoks eraldi puhasti Vana-Narva mnt ja Peterburi tee ristmiku piirkonnas, mida teenindab Tehnomar & Adrem

AS-ile Tallinna Vesi ei maksta kompensatsiooni, et hind elanikele oleks soodsam, mis erineb varasemast ajast, kui Maardu Veele maksti kompensatsiooni. Linna eelarvest makstakse ainult vastavalt veemõõtjale Muugal asuva avaliku veevõtukoha eest, kus inimesed saavad vett võtta.

Tallinna Vesi maksab torude kasutamise eest Maardu Veele.

8.4 PLANEERINGUD

Planeeringutega tegeleb Maardu linnas arhitektuuri- ja maakorraldusosakond, kus töötab 4 inimest.

8.5 KERGLIIKLUSTEED

Maardu linn on Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku projekti juhtivpartner, kes vastutab suhtluse eest EAS-iga, kes jagab laiali 209 miljonit projektiks mõeldud raha. Raha kantakse Maardu arvele, kes omakorda sõlmib lepingud kõigi teiste projektis osalevate omavalitsustega ning kannab omakorda raha neile edasi.

9 SAUE LINN

Allolevas tabelis on ära toodud põhilised näitajad Saue linna kohta perioodil 2007 – 2030.

Tabel 23. Saue linna põhinäitajad 2007 - 2030

Näitaja	Selgitus	2007	2008	2009	2010	2011	2020	2030
Elanike arv omavalitsuses 2000 - 2009	RHM seisuga 01.01.20xx, 2000 ja 2001 Statistikaamet	5755	5917	5998	6068	x	x	x
Tööealiste isikute arv omavalitsuses 2000 - 2009	RHM seisuga 01.01.20xx, 19-64.a	3585	3661	3721	3758	x	x	x
Töötute määr omavalitsustes 2000 - 2009	Töötud (TTA seisuga 31.12.20xx) / tööjõud (RHM seisuga 01.01.20xx)	0,6%	1,4%	6,6%	x	x	x	x
Koolilaste arv omavalitsuses, kes kasutavad koolitransporti 2000 - 2009		748	602	602	x	x	x	x
Elanike arvu prognoos omavalitsuses aastateks 2010-2030	Perioodil 2004-2009 sündis keskmiselt 74,5 last ja suri 34,5 inimest	x	x	x	6068	6108	6468	6868
Leibkondade arv omavalitsuses 2000 - 2009	Statistikaamet, rahvaloendus	x	x	x	x	x	x	x
Keskmine inimese bruto ja neto palk omavalitsuses 2000 - 2009	RHM Keskmine sissetulek TSD-deklaratsioonide alusel Statistikaamet Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu	14401	16305	x	x	x	x	x
Omavalitsuse elanike vanuseline struktuur 2000 - 2009	RHM seisuga 01.01.20xx kokku, 2000 ja 2001 Statistikaamet	5755	5917	5998	6068	x	x	x
sh lapsed 0-6.a		489	541	564	618	x	x	x
sh kooliealised 7-18.a		875	889	859	822	x	x	x
sh tööealised 19-64.a		3585	3661	3721	3758	x	x	x
sh pensioniealised 65.a-...		806	826	854	870	x	x	x
Omavalitsuse iive perioodil 2000-2009. aastate lõikes. Omavalitsusesse laekuvad tulud ühe elaniku kohta 2000 - 2009.	Sünnid (LV register) – surmad (LV register)	48	45	50	x	x	x	x
	Laekunud tulumaks / elanike arv	11049	12722	11272	10218	x	x	x
	Laekunud tulud kokku / elanike arv	16118	18614	16568	17674	x	x	x

Allikas: Ingrid Niid, pearaamatupidaja, Saue linn

Saue linnas elab 01.01.2010 seisuga 6068 elanikku. Tööealisi isikuid elab Saue linnas 3758. Töötute määraks oli 2009. aastal 6,6%. Saue linnas elab 1350 inimest ühel ruutkilomeetril, linna pindala on 4,5 km².

Vastavalt Saue linnavolikogu määrusele nr 4, mis on vastu võetud 18. veebruaril 2010, on Saue linna tuludeks 2010. aastal kinnitatud 107 625 545 krooni, kuludeks 124 718 368 krooni ning finantseerimistehinguteks 17 092 823 krooni.

Allolevas tabelis on ära toodud Saue linna tulude võrdlus 2008 – 2010.

Tabel 24. Tulude võrdlus 2008 – 2010

Nimi	2008 tegelik	2009 tegelik	2010 projekt	Muutus 2009/2010
Maksutulud kokku	76 520 169	68 828 437	63 250 000	-8,1%
Omatulud (kaupade, teenuste müük) kokku	10 065 672	11 183 988	11 356 080	1,5%

Toetused kokku	22 503 027	18 401 372	32 114 465	74,5%
Muud tulud kokku	1 048 576	963 044	905 000	-6,0%

Allikas: Saue linna 2010. aasta eelarve seletuskiri

Maksutulude laekumise vähenemist on planeeritud 8,1% võrra, samas on planeeritud toetuste suurenemist 74,5% võrra. Üksikisiku tulumaks perioodil 2006 – 2009 moodustab Saue linna tuludest keskmiselt 68,2%, 2010. aasta eelarves väheneb see 57,6%-ni.

Allolevas tabelis on ära toodud Saue linna kulud vaatlusalustele 5 valdkonnale aastatel 2007-2009 ning eelarve 2010. aastaks.

Tabel 25. Saue linna kulud 2007 - 2010

Näitaja	2007	2008	2009	2010
Omaavalitsuse eelarve 2008-2009	x	114 617 193	95 591 810	124 144 598
sh prügi kokkukogumine	x	180 692	264 935	330 000
sh prügi ladustamisega seotud ettevõtlus	x	0	0	0
sh detail- ja üldplaneeringud	x			
sh kergliiklusteed	x	71 250	56 200	53 800
sh veemajandus- ja kanalisatsioonisektor	x	247 800	168 000	3 915 200
sh sadeveekanalisatsioonisektor	x	245 124	23 519	100 000
sh omavalitsuse sisesed ja vahelised bussiliinid	x	2 437 500	2 475 000	2 475 000
sh koolitransport	x	358 138	383 200	406 130

Allikas: Ingrid Niid, pearaamatupidaja, Saue linn, Nõustaja korrektuurid

Järgmistes alapeatükkides on ülalolevas tabelis ära toodud kulusid täpsemalt kirjeldatud.

9.1 TRANSPORT

Seejärel tehti otsus kommertsliinide kasuks ning lepiti Harjumaa Ühistranspordikeskusega kokku, et nemad korraldavad konkursi, mille kaudu valitakse Saue linna uus vedaja. Valituks osutus Harjumaa Liinid, kellel on praegu litsents kuni 31.12.2010. Sauet läbivaks liiniks on liin 190, mis tööpäevadel sõidab igal täistunnil ning nädalavahetustel hõredama graafikuga ning pühapäeval sõidab väiksem buss. Liin alustab Sauelt ning läheb Tallinnasse Balti jaama.

Vahepeal oli Saue linnas kasutusel ka marsruuttakso teenus, liin number 208, mida teenindas Mauman Reisid, kuid see liin läks poole aastaga pärast omaniku vahetust pankrotti.

2003/2004 aastal alustas Saue linnas ka kooliliini: linn tellis mikrobussi 2 korda päevas – hommikul lapsi kooli viima ja pärast lõunat koju. 2008. aastal otsustati, et sellist teenust ei ole nii väikese maa-alaga asulas vaja ning seega teenuse osutamine lõpetati. Endiselt makstakse Elektriraudteele koolilaste transpordi eest dotatsiooni.

Kogu Harjumaa edelasuunale (mille alla kuulub ka Saue linn) kuulutati välja riigihange ning hanke võitjaga sõlmiti leping. Võitja väljapakutud marsruut läbis Tännassilma tehnopargi ning kaarega Saue linna, kuid samas Saue elanikud bussi ei kasutanud ja liinid surid välja

Kommertsliiniga on sõlmitud lepingud, mille alusel kompenseeritakse linna eelarvest otse vedajale tasuta ja soodussõidud, dotatsioone ei maksta. Tasuta saavad sõita Saue linna elanike hulka kuuluvad represseeritud, invaliidid, pensionärid, kooliõpilased (kõik grupid ilma piiranguteta), soodustused ei

kehti väljaspool Saue elajatele. Bussides liiguvad vastavad kontrollid, kes lisaks pileti olemasolule kontrollivad ka inimeste õigust kasutatud soodustust saada. Saue saab omakorda määrata leppetrahve vedajale, kui buss jääb liinilt ära või hilineb. Käesoleval hetkel ollakse pakutava teenusega rahul ning vedaja on kõigis linnale olulistel punktidel linna esindajatele vastu tulnud (hinda ei ole tõstetud, liinidel liiguvad suured bussid ning ka juhtide osas on linnal olnud õigus omalt poolt kaasa rääkida).

Riik Saue linna bussiliiklust ei doteeri. Pileti hind on jäänud 18 krooni tasemele (Harjumaa tsoonideks jagamise järgi 2. tsoon), avalikel liinidel on teise tsooni hinnaks 22 krooni.

3/5 inimestest sõidab tasuta. Tasuta sõidu kaarte on väljastatud 1200. Lisaks on väljastatud väike kogus sooduskaarte. Ülejäänud 2/5 sõidavad kas kuupiletiga või bussist ostetud piletiga. Liini nr 190 kasutatakse ka Tallinna sisesõitudeks, kuna see on odavam kui Tallinna siseliinid.

Saue linn maksab iga-aastaselt HÜTK liikmemaksu, mille suuruseks on 75 000 krooni.

9.2 JÄÄTMEMAJANDUS

Saue linna jäätmehooldusalaste eesmärkide ja tegevuskava aluseks on 2009. aastal ajakohastatud Saue linna jäätmekava aastateks 2009-2017. Jäätmekäitluse korraldamise aspektist on olulisemad jäätmehoolduseeskiri ja teised korraldatud jäätmeveo korraldamist käsitlevad õigusaktid.

Jäätmeseaduse kohaselt korraldab kohalik omavalitsus, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, oma territooriumil olmejäätmete kogumise ja veo. Saue Linnavalitsus on korraldanud jäätmeveo hankeid kahel korral.

Korraldatud jäätmevedu toimib Saue linnas alates 2006. aastast. Esimese hankekonkursi võitjaks osutus AS Veolia Keskkonnateenused (endise nimega AS Cleanaway). Leping sõlmiti vedajaga 3 aastaks. 2009. aastal korraldatud jäätmeveo hanke võitjaks osutus AS Ragn-Sells, kellega on sõlmitud 5 aastane leping ja see kestab kuni 1.12.2014. Olmejäätmeteks, mille kogumine ja vedamine Saue linna haldusterritooriumil toimub vastavalt korraldatud jäätmeveo nõuetele, on: segaolmejäätmed; paber ja kartong; suurjäätmed; biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed.

Tulenevalt jäätmeseadusest võib linnavalitsus erandkorras teatud tähtjaks jäätmevaldaja lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud tema põhjendatud avalduse alusel, kui ta korraldab jäätmekäitluse ise. Hetkeseisuga on rahuldatud mitteliitumise taotlusi ca 25.

Jäätmete ohtlikkuse vähendamiseks on väga oluline eraldada tekkivad ohtlikud olmejäätmed mitteohtlikest ning tagada nende keskkonnaohutu käitlemine. Koduses majapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed saavad Saue linna elanikud tasuta üle anda Sooja tn 2A asuvasse ohtlike jäätmete kogumispunkti. Ohtlike jäätmete käitlemist finantseeritakse Saue linna eelarvest.

Alates 1. maist 2005. aastal toimib pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtukohustus. Saue linnas kogutakse pakendijäätmeid ühe segapakendi (klaas, metall, plast, joogikartong) jäätmevoona. Saue linna territooriumil on 27 pakendikonteinerit, millest 19 konteinerit on soetanud Saue Linnavalitsus. Plaanis on paigutada 2010. aastal täiendavalt 3 segapakendi konteinerit. Kulud kannab Tootjavastutusorganisatsioon OÜ. Pandipakendit saab tagastada suurematesse kaubanduskeskustesse või nende vahetusse lähedusse paigaldatud taaraautomaatidesse.

Avalikel haljasaladel tekkivad biolagunevad jäätmed (aia- ja pargijäätmed) suunatakse peamiselt vastava hanke võitnud firma poolt kompostimisele. Elanikel ja ettevõtetel on aia- ja haljastusjäätmeid võimalik tasu eest üle anda Tallinna Prügilasse või Eesti Jäätmeringluse OÜ-le või kompostida. Sügiseti korraldab Saue Linnavalitsus linnaelanikele ka aia- ja haljastusjäätmete kogumisaktsioone, mida finantseeritakse kohalikust eelarvest.

Saue linnas koguti kuni 2010. aastani elanikelt elektri- ja elektroonikajäätmeid ning vanu rehve Saue linnavalitsuse poolt tellitavate kogumisringide käigus. Kogumisringide transpordikulud finantseeriti kohalikest eelarvest. Alates 2010. aastast kogutakse elektri- ja elektroonikajäätmeid konteineritesse (2 tk). Elektri- ja elektroonikajäätmete käitlemisega tegelevad MTÜ Elektroonikaromu ja EES Ringlus. Vanarehvide kogumisringi korraldatakse koostöös Nordline Baltic OÜ-ga.

Saue linnavalitsuse eelarvest on finantseeritud ka linnavalitsuse poolt korraldatavate kogumisaktsioonide, töömaleva, talgute korras ja avalikuks kasutuseks olevasse paberikonteinerisse kogutud jäätmete käitlemise kulud, samuti keskkonnateadlikkuse tõstmisega seotud ürituste, loengute korraldamise ja ühistranspordipeatustes, tänavatel, parkides ning haljasaladel paiknevate avalike jäätmemahutite tühjendamise ja jäätmete käitlemise kulud.

9.3 VEEMAJANDUS

Veega varustamise ning reovee ärajuhtimise teenust osutab Saue linnas AS Tallinna Vesi. Kogu teenuse pakkumisega seotud vara kuulub Tallinna Veele ning veefirmal on lepingud sõlmitud otse tarbijatega. Saue linnavalitsus on üks tarbijatest ning mingeid muid kulutusi seoses veeteenuse pakkumisega ei kannata.

Saastemaksud laekuvad linnale. Eelnevatel aastatel on saastetasud olnud järgmised:

2007 EEK 259 690,50

2008 EEK 249 489,00

2009 EEK 254 897,00

Sadevee vara (torustikud, eelvoolud jms) kuulub linnale. Ehitajad ehitavad need koos muude tööde tegemisega valmis ja annavad linnale tasuta üle. Eraldi jooksvaid hoolduslepinguid nende korrashoiuks sõlmitud ei ole, avarii- ning muu vajalik remont tellitakse jooksvalt vastavalt esitatud pakkumistele. Vastavalt seadusele omavalitsus sadevee ärajuhtimise eest tasu küsida ei saa.

Linn koostas Ühtekuuluvusfondi taotluse projekti, millega taheti ehitatavad torud Tallinna Veele tasuta kasutada anda, kuid see projekt lükati tagasi põhjendusega, et projekti eesmärkidele ei vasta linna vara tasuta erafirma kasutusse andmine.

9.4 PLANEERINGUD

Praegu kehtiv üldplaneering on kehtestatud aastal 2001. Uus üldplaneering on jõudnud kooskõlastusringi lõppu. Üldplaneeringu peab kehtestama linna volikogu.

Detailplaneeringute kehtestamise algatamine sõltub planeeritava detailplaneeringu kooskõlast üldplaneeringuga: kui detailplaneering on kooskõlas kehtiva üldplaneeringuga, siis algatab planeeringu linnavalitsus, kui ei ole, siis algatab planeeringu linnavolikogu. Planeeringud võtab vastu linnavalitsus (üldplaneeringu linnavalitsus ja volikogu) ning need kehtestab volikogu.

Planeeringute koostamine peab vastama Saue linna planeerimis- ja ehitusmäärusele, mis täpsustab planeerimis- ja ehitusseadusest tulenevaid nõudeid.

Planeeringutega tegeleb Saue linnas 1 inimene, kelleks on linnaarhitekt.

2007-2009 on kehtestatud 16 detailplaneeringut.

Planeeringute kehtestamise tähtajad on kehtestatud vastavalt seadusele. Kui planeeringu juurde pole vaja keskkonnamõjude hinnangut, siis võtab menetlemine aega ca 12 kuud, paljudel juhtudel ka rohkem.

Linna huvides koostatavate planeeringute hinnad sõltuvad sisseostetava teenuse hinnast. Kuulutatakse välja konkurss, et leida pakkuja. Planeeringu koostamise hind on mitusada tuhat krooni, maksimaalselt 600-700 tuhat krooni ning sõltub planeeringuala suurusest ning planeeringu keerukusest. Planeeringute koostajad leitakse vastavalt väljakuulutatud konkurssidele vabalt turult.

Erahuvides koostatava planeeringu puhul katab erainvestor kulud, seda ka juhul kui linn vastavalt omale pandud kohustustele algselt osa neist (teated ajalehtedes jms) omadest vahenditest tasub. Sel juhul esitatakse vastavad arved pärast erainvestorile edasi.

On olemas planeeringu pass, milles on kujutatud planeeringute ajatelge, et oleks näha, millises faasis parasjagu planeeringud on ning saaks kontrollida, et kõik otsused saaksid tehtud vastavalt seadustes ette nähtud tähtaegadele.

Saue linna 2010. aasta eelarvesse on 2009. aastal alustatud tegevustest üle toodud planeerimisega seotud kulud 403 600 krooni ulatuses, mis on mõeldud üldplaneeringu, Vana-Keila mnt 4 detailplaneeringu ja jäätmeplatsi detailplaneeringu ning Saue-Laagri kergliiklustee projekteerimiskulude katteks.

9.5 KERGLIIKLUSTEED

Kergliiklus- ja kõnniteid oli Saue linnas 31.12.2009 seisuga kokku 10km, veebruariks 2010 ca 11 km. Kõik olemasolevad kergliiklusteed on asfalteeritud ning valgustatud.

Teedeehitust on finantseerinud omavalitsus läbi eelarve. Kõik linnas asuvad kergliiklusteed on linna omandis.

Järgmisena on planeeritud valmis ehitada Saue-Laagri kergliiklustee Saue linna osas. Saue linna maale jääb kergliiklusteest 1,5 km (sealt edasi valla maale). Planeeritav kergliiklustee saab olema valgustatud.

Tee ehituse hind selgub vastavalt küsitavatele hinnapakumistele, eelnevalt küsitakse orienteeruvat maksumust projekteerijatelt.

Kogu kergliiklusteedega seonduv temaatika toimub vastavalt "Teeseadusele".

Teede hoolduseks on sõlmitud leping praegu 1 firmaga (OÜ Saumer), suvel korraldatakse uus konkurss teedehooldaja leidmiseks. Teede hooldust finantseeritakse linna eelarvest. Viimane korraldatud hange oli 3 aastane, järgmist hanget planeeritakse samamoodi 3 aastaseks perioodiks.

Sõiduteede kogupikkus on Saue linnas ca 32 km , lisaks ca 12 km kergliiklus- ning kõnniteid. Teede aastaringne hooldus – lumelükkamine, koristus – maksab 685 000 krooni aastas. Lisaks on teehoolduskuludeks ette nähtud ca 200 000 krooni teederemondi kuludeks, lõökaukude parandamiseks jms. Lisaks on linna eelarves 2010. aastaks ette nähtud kuni 1 miljon krooni pindamistöökudeks.

10 TALLINNA LINN

Tallinna linna elanike arv 1. märtsi 2010 seisuga on 407 951 inimest. Tallinna linna administratiiv-piires oleva maa-ala pindala on kokku 159 km². Alates 1. oktoobrist 1993 on Tallinn jagatud 8 linnaosaks.

Vastavalt Tallinna linnavolikogu määrusele nr 47, mis on vastu võetud 17. detsembril 2009, on Tallinna tuludeks määratud 6 561 961 000 krooni ning kuludeks 6 004 600 000 krooni. Tallinnal on erinevalt teistest omavalitsustest kasutusel tekkepõhine mitte kassapõhine eelarve.

Allolevas tabelis on ära toodud Tallinna linna kulud 2007 – 2010. 2009. aasta eelarve täitmine on sisestatud esialgsete andmetena, mis ei pruugi veel lõplikud olla.

Tabel 26. Tulude ülevaade 2007 – 2010

Nimetus	Summa, eelarve 2010	Summa, täitmine 2007	Summa, täitmine 2008	Summa, täitmine 2009 (esialgne)	Muutus 2009/2010, %
Maksud	3 893 582	3 958 005	4 562 389	3 972 954	-2,0%
Kaupade ja teenuste müük	1 025 393	768 838	855 338	880 511	16,5%
Toetused	1 410 059	1 094 614	1 394 402	1 184 364	19,1%
Muud tulud	46 435	51 859	44 354	51 648	-10,1%
Finantstulu	6 000	34 580	26 504	14 267	-57,9%
Kasum vara müügist	46 300	82 270	75 894	15 324	202,1%
Muud tulud varalt	6 000	16 652	24 257	7 115	-15,7%
Dividendid	120 000	76 162	91 670	85 060	41,1%
Tulud kokku	6 561 961	6 094 540	7 085 164	6 218 196	5,5%

Allikas: Marju Sepp, finantsplaneerimise osakonna juhataja, Finantsteenistus, Tallinna linn

2010. aastaks on planeeritud 2009. aastaga võrreldes 5,5% tulude kasvu, eelkõige on tulude suurenemist planeeritud tuludena vara müügist (kasv 202%), dividenditulu (kasv 41%) ja toetustest (kasv 19%). Suurim langus on planeeritud finantstulude osas (langus 58%).

Järgmistes alapeatükkides on täpsemalt kirjeldatud Tallinna linna eelarve kulude poolt.

10.1 TRANSPORT

Alljärgnevat alapeatükkides on kirjeldatud ühistranspordiliikluse korraldust Tallinna linnas ning sellele kuluvaid rahalisi vahendeid.

10.1.1 TALLINNASISENE ÜHISTRANSPORDILIIKLUS

Kogu autobussitranspordi 2010. aasta eelarve on 667 924 000 krooni. Selle abil soovitakse säilitada 30% osakaal transpordialastest liikumistest. Ühistransport hõlmab Tallinna ühtse piletisüsteemi liinivedu: liinivedu TTTK trammidega, liinivedu TTTK trollibussidega, liinivedu TAK autobussidega, liinivedu MRP autobussidega, ühistranspordiliinide ümbersõidud ja asendamine ning ühistranspordi teenindamise parandamist. Kogu ühistranspordi 2010. aasta eelarve on 735 661 000 krooni. Ettevõtted töötavad linnapoolse toetuse abil, piletitulust ei suudeta oma kulusid katta. Transpordiamet sõlmib linnaga lepingud, linn eraldab vastavad eelarvelised vahendid

Tasuta sõidavad 8% inimestest, 10% on sõidujänesed, soodustused on 4-5% inimestest. Linn paneb paika soodustuste saajate grupid ning Tallinna linna poolt kinnitatakse nii liiniveo kulud kui ka sõitjate arv, Transpordiamet neid omalt poolt muuta ei saa.

Dotatsiooni suhe piletitulusele on üldjuhul 60/40. Raporti koostamise hetkel on planeeritud piletitulust laekumist 43% ning 57% dotatsioonist, vastavalt piletitulu ligi 300 miljonit krooni ja dotatsioon ligi 700 miljonit, seega eeldatakse piletitulude osas väga head aastat.

Arvestuste aluseks on, et kuukaardiga tehakse keskmiselt 70 sõitu. Kuukaarte on välja antud järgmiselt:

- esitajakaarte 420;
- ID kaarte 365;
- ID Tallinlase kaarte 420.

Linn on ettevõtete lepingupartner, aga kuna tegu on ikkagi äriettevõtetega, siis linn ei saa otseselt nende toimimise efektiivsust kontrollida.

Seoses elektrituru avanemisega muutuvad TAK ja TTTK vabaturu tarbijateks. Eeldatakse, et elektrienergia hind tõuseb 43%, seega muutuvad ettevõtete kulud oluliselt suuremaks.

2010. aasta eelarveaasta eesmärgiks on tagada liiniläbisõit 29 552 100 km. 2008. aastal oli sõitjate (s.t sõitjate) arv 119,1 miljonit, 2009. aastal 115 miljonit ning 2010. aastaks on samuti planeeritud 115 miljonit sõitu.

Tallinna ühistranspordi ühtse piletisüsteemi sõidutalongide ja -kaartide valmistamiseks, levitamiseks ja tasu kogumiseks on 2010. aasta eelarves ette nähtud 27 237 000 krooni. Lisaks on liiniveo infosüsteemide arendamiseks ette nähtud veel 1 500 000 krooni. Need kulud on seotud ühissõidukitesse paigaldatud loendusseadmete hooldamisega ja remondiga ning loendusseadmete administreerimisega.

Käimas on uue piletisüsteemi rakendamine, kus hakatakse registreerima iga sisenemist, mis aitab täpsemalt määrata sõitjate arvu ning läbitud vahemaad. Samas käivad alles vaidlused erinevate osapoolte vahel, mis takistavad uue süsteemi kiiret rakendumist.

Lõppkokkuvõttes tahetakse püüelda Suur-Helsingi süsteemi poole, mis võimaldab tuvastada kust inimene pärit on ja kuhu sõidab ning selle põhjal omakorda jagatakse kulusid ja tulusid (N: Suur-Helsingist väljasõit maksab 40% lisaks).

Ühistranspordiga seotud kuludeks võib pidada ka Tallinna Transpordiameti kulusid (2010. aastal summas 21 488 000 krooni). Transpordiameti ülesanneteks on linnatranspordi, taksonduse ja liiniliikluse korraldamine; liiklusalaste uuringute korraldamine; ühistranspordi infrastruktuuri ning linnale kuuluvate raudtee- ja sadamarajatiste opereerimine; teede ja tänavate sulgemise maksu haldamine; sõidukite parkimise ja parkimiskontrolli korraldamine; viivistasu määramine ja viivistasude sissenõudmine ning parkimistasu haldamine. Ühistranspordipeatused kuuluvad linnale, kontaktliinid jms kuuluvad vedavatele ettevõtetele.

2010. aasta eelarves on sees veel ühistranspordi infrastruktuurile mõeldud summa 5 219 000 krooni ning muud linnatranspordi kulud 1 736 000 krooni. Ka on 2010. aasta eelarves ette nähtud 16 911 000 krooni ühistranspordi uuringuteks ja projektideks.

10.1.2 PIIRIÜLENE ÜHISTRANSPOORDILIIKLUS

Piiriülesed veod toimuvad kolmepoolsete lepingute alusel: Tallinna linna, Harjumaa Ühistranspordikeskuse (HÜTK) ja vastava omavalitsuse vahel. Rahastus toimub lähtuvalt lepingutest,

dotatsiooni osas maksab läbisõidust pool kinni HÜTK ja pool vastav omavalitsus. HÜTK tellib ja planeerib veod, aga ei oma kooskõlastamiste rolli, seega nad ei saa uusi liine planeerida.

Kokku käivad piiriülevalt 7 liini 4 valda.

Tallinn-Harjumaa ühispilet on saadaval olnud alates 2009. aastast. Tegemist on ilma soodustusteta täispiletiga, mille hinnad on paika pandud tsoonide kaupa. 2009. aasta 1. oktoobrist muutusid Harjumaa ühtsed pilethinnad, Tallinnas tõusid hinnad ka 2010. aasta alguses, kuid ühiseid pilethindu ei tõsteta vastavalt kokkuleppele enne suve.

2002. aastast alates on Tallinnal piletialane koostöö ka Elektriraudteega: Saue suunal ja Aegviidu suunal (Saue ja Jõelähtme vallaga koostöös). Kogu Elektriraudteele mõeldud dotatsioon tuleb riigilt mitte kohalikul omavalitsuselt, seega on iga-aastaselt riigilt taotletud vahendeid Tallinnasiseseks raudteetranspordi kompenseerimiseks ning selline toetus on ka saadud. Igal aastal tuleb eraldi taotlus esitada – raha läheb otse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist Elektriraudteele.

Eraldi on olemas veel Tallinna-Viimsi pilet, mis loodi 2005. aastal.

Edelearaudteega koostööd pole, kuna tegu on erafirmaga ning Tallinnal puuduvad vahendid neile dotatsiooni pakkumiseks.

Saue suuna liinidel sõidavad bussid 18, 20, 27, mille piiriülelised otsad moodustavad liini lõpud. Liin 30 läheb Lasnamäe lõpust Muugale.

Kulude katmine käib järgmiselt: Tallinna linn 92%, Saue 3%, Harku 1%, 4% HÜTK. Teiste omavalitsuste osalused katavad ära kulud nende omavalitsuste piires toimuvate sõitude kohta.

Samas on Autobussikoondise kulupõhine tariif tegelikkuses oluliselt kõrgem kui omavalitsustelt saadav raha, mis tähendab, et paljude kulude tegemine lükatakse edasi (n: lükatakse edasi vajalike investeeringute tegemine või remont). Tallinn ei küsi teistelt omavalitsustelt mitte kulupõhist tariifi vaid seda tariifi, mida nad ise TAKile maksavad.

Keskmine bussiliini täituvus ei ole välja arvestatud, piiri ületamisel mõõdeti täituvust hommikupoolikul Saue linnast Tallinna suunal ning täituvuseks oli 13% (Saue valla osas sauelasi 57% ja tallinlasi 43%).

Harku vallaga on Tallinnal sõlmitud järgmine koostööleping – Harku maksab Tallinnale kinni vahe selles osas, mis nende inimestele soodustustena ette nähtud on. Maardu ja Sauega on Tallinnal probleemid, kuna ei ole suudetud samasugust koostöölepingut sõlmida. Seega on praegu olukord, kus Maardu inimene muutub Tallinna piiril sooduspiletiga sõites bussijäneseks ning ainult täispileteid saab ühiselt osta.

10.1.3 KOOLIBUSSILIIKLUS

Koolibussi projektile on 2010. aastal ette nähtud 700 000 krooni. Koolibuss katab 4 suunda:

- ➔ Viimsi haigla - Balti jaam;
- ➔ Randvere aedlinn – Balti jaam;
- ➔ Vääna-Jõesuu – Balti jaam;
- ➔ Tabasalu – Balti jaam.

50-50 käib koolibusside rahastamine Tallinn + naaberomavalitsus, kust koolibussiliin alguse saab. Selles valdkonnas on koostöö tugevam. Igal suunal toimub 1 väljumine hommikul ning lastele on sõit tasuta. Tagasi tuleb sõita ühistranspordiga, kus on piletit vaja. Väljaspool Tallinna elajatel tuleb osta kallim Harjumaa ühispilet (õpilaspilet on odavam kui täispilet).

10.1.4 JÄÄTMEMAJANDUS

Tallinna osalus jäätmemajanduses piirdub kas korraldusliku poolega või siis otseste kulude tegemisega jäätmemajandusele.

10.1.5 KORRALDUSLIKUD KOHUSTUSED

10.1.5.1 Korraldatud jäätmevedu

Korralduslikult poolelt on Tallinnal vastavalt seadusele kohustus korraldada jäätmevedu.

Vastavalt Tallinna jäätmehoolduseeskirja § 22le on Tallinnas kehtestatud järgmised jäätmeveo piirkonnad:

- (1) Kuni 31. maini 2009 on Tallinna haldusterritoorium jaotatud kahekümne üheks piirkonnaks.
- (2) Alates 1. juunist 2009 kuni 31. märtsini 2010 on Tallinna haldusterritoorium jaotatud üheksateistkümneks piirkonnaks.
- (3) Alates 1. aprillist 2010 kuni 30. aprillini 2010 on Tallinna haldusterritoorium jaotatud kaheksateistkümneks piirkonnaks.
- (4) Alates 1. maist 2010 kuni 31. maini 2010 on Tallinna haldusterritoorium jaotatud viieteistkümneks piirkonnaks.
- (5) Alates 1. juunist 2010 on Tallinna haldusterritoorium jaotatud kolmeteistkümneks piirkonnaks.

Raporti koostamise hetkel on korraldatud jäätmeveo lepingud sõlmitud 16 piirkonnas ning sõlmimata 5 piirkonnas. Osad piirkonnad on peale lepingute sõlmimist liitunud, nii et lõplik piirkondade arv on Raporti koostamise hetkel 19. Tallinn osalus korraldatud jäätmeveos piirdub konkursi korraldamisega, vedajad sõlmivad inimestega otse lepingud.

10.1.5.2 Osalus Tallinna Prügila AS-s

Tallinn on osanik Tallinna Prügila AS-s, Tallinna linna osalus on seal 35%.

10.1.6 RAHALISED KOHUSTUSED

Järgmistes alapeatükkides on kirjeldatud jäätmemajanduse valdkondi, millega on Tallinna linnal seotud otsesed kulud.

Linna kulud jäätmemajandusele jagunevad kolmeks: jäätmemajanduse kulud, Pääsküla prügila monitooringu kulud ning keskkonnaalase teavituse kulud. Alljärgnevatel peatükkides on neid kulusid täpsemalt kirjeldatud.

10.1.6.1 Jäätmemajandus

Jäätmemajanduse valdkonna alla kuuluvad ohtlike jäätmete kogumise, jäätmejaamade haldusteenuse korraldamise, jäätmevaldajate registri pidamise ning korraldatud jäätmeveo korraldamise kulud. Aastane kulu neile tegevustele on 2,35 miljonit krooni. Allpool on neid kulusid detailsemalt kirjeldatud.

Keskkonnaameti tellimusel on Tallinnas avatud 4 jäätmejaama (1 jäätmejaam 100 000 elaniku kohta):

- ➔ Artelli 15, teenindab AS Veolia Keskkonnateenused;
- ➔ Paljassaare põik 9a, teenindab OÜ Kesto;

- ➔ Suur-Sõjamäe 31a, teenindab AS Ragn-Sells;
- ➔ Raba 40 (Pääsküla prügila territoorium), teenindab AS Veolia Keskkonnateenused;
- ➔ Lisaks on oma jäätmejaam Aegna saarel.

2 jäätmejaama eelpoolmainitustest on ehitatud Tallinna linna poolt ning neile otsitakse operaator avatud hanke teel, ülejäänud 3 jaama asuvad prügiäetevõtete territooriumil ning seega sõlmitakse nendes operaatorlepingud läbirääkimiste teel. Operaatoritel ei ole kohustust pakkumisi tehes oma kulusid kululiikide kaupa lahti selgitada.

Saue vallaga on Pääsküla jäätmejaama kasutamiseks sõlmitud leping, mille alusel Tallinn maksab operaatorile ja Saue vald maksab elanike arvestuse pealt ca 5% sellest summast tagasi. Samasugune koostöö oleks võimalik ka teiste omavalitsustega. Jäätmejaama operaatoril on õigus kontrollida, kas jäätmejaama kasutaja on Tallinna elanik, kuid tegelikkuses sellist kontrolli üldjuhul ei tehta ning jäätmed võetakse vastu kõigi toojate käest.

Jäätmejaamade kulude suurusjärk ca 1,1 miljonit krooni aastas.

Ohtlike jäätmete kogumise puhul on tegemist sisseostetud teenusega, mida osutavad jäätmejaamad ning lisaks veel 9 avalikku punkti. Ohtlike jäätmete kogumise eelarve on ca 1 miljon krooni.

100 000 krooni on jäätmevaldajate registri aastane kulu.

Linnal ei ole omalt poolt väljapandud prügi konteinereid, ka ei ole eelarves ette nähtud keskseid kevadisi heakorralduste kampaaniaid, küll toetavad Nõmme ja Kesklinna linnaosavalitsused oma piirkonna elanikke iga-aastaselt lehtede, okste jms loodusliku prahi äraveol.

Kui eelpoolmainitud tegevusi korraldab Keskkonnaamet, siis avalike ruumide koristamine ei käi Keskkonnaameti kaudu. 2009. aastal korjati kokku ca 1000 tonni prügi, milleks kulus ca miljon krooni (summa jaguneb 8 linnaosa peale).

10.1.6.2 Pääsküla prügila monitooringu kulud

Pääsküla prügila monitooringu kulu 5 miljonit krooni 2010. aastal, sisaldab nõrgveekäitlust, katendi hooldust, keskkonnaseiret ja veesüsteemide hooldust ning territooriumi valvet. Pääsküla prügila territoorium on 30 aastat avalikkusele suletud.

10.1.6.3 Keskkonnaalase teavituse kulud

Siia kululiigi alla kuuluvad erinevate keskkonnaprogrammide eelarve alt igasuguse keskkonnaalase teavituse kulud. Maksimumsummad parimatel aastatel on nendele programmidele olnud 2,5 miljonit krooni aastas, 2010. aasta eelarves on sees ca 1/10 heade aegade eelarvest.

Suurim korraldatav kampaania on Prügihundi kampaania, mis toimub igal sügisel.

Teine regulaarne kampaania on jäätmeinfolava esitlused. Keskkonnaametil on merekonteiner, mis on ümber ehitatud teavituskamioniks ning lepingu alusel toimub selle ringireisimine mööda huvitatud koole ja lasteaedu. Lepingu osapool, kes ringireisimise eest vastutab, on mittetulundusühing. Lepingus on ette nähtud 50 esitlust aastas. Viimsi ja Harku vald on suure huvi tõttu ka omale seda näitust laenanud, kattes sellisel juhul ise kõik vajalikud kulud.

Igasugused teavituskampaaniad on üldjuhul üleriigilised, seega saavad ka teised omavalitsused neist kasu. 2008. aastal tehti koostööd Tartu ja Rakvere linnadega jäätmejaamade kasutusvõimaluse

teavitamiseks. Ollakse huvitatud Üle-Eestilisest koostööst (näiteks kõigi jäätmejaamade omanikud võiksid koos kampaania korraldada).

10.1.7 KOKKUVÕTE

Avalikud teenused on jäätmevaldkonnas parimatel aegadel olnud 23 krooni elaniku kohta aastas, see summa ei sisalda jäätmemajandusega tegelevate ametnike palku (Keskkonnaameti jäätmeosakonnas töötab 6 inimest). Näiteks väikseima asustustihedusega Jõelähtme vald maksab avaliku jäätmeteenuse eest 60 krooni elaniku kohta aastas.

10.2 VEEMAJANDUS

Veeteenuse pakkujateks Tallinna linnas on AS Tallinna Vesi (katab ca 80% Tallinnast), Kakumäel Tehnovõrkude Ehituse OÜ, Esmar Ehitus ning Vana-Pääskülas Teede REV2, viimane neist lõpetab peatselt töö. Tallinna linn omab 34,87% osalust AS-s Tallinna Vesi.

Kogu vee ja kanalisatsiooni 2010. aasta eelarve on 252 033 000 krooni, mis jaguneb järgmiselt:

- ➔ Sademevee puhastus 60 500 000 krooni;
- ➔ Tulekustutusvee tasud ja tuletõrjehüdrantide hoolduskulud 5 015 000 krooni;
- ➔ Sademevee kanalisatsiooni ehitus 24 606 000 krooni;
- ➔ Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni ehitus 159 512 000 krooni;
- ➔ Tallinna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava 400 000 krooni ning
- ➔ Toetus Tallinna vee-ettevõtjate Järelevalve SA-le 2 000 000 krooni.

Järgnevas tabelis on ära toodud vee ja kanalisatsiooni eelarvete võrdlus aastate 2007 – 2010 lõikes.

Tabel 27. Vee ja kanalisatsiooni eelarve 2007 – 2010

	2007	2008	2009	2010	Muutus 2009/2010
sademevee kanalisatsiooni ehitus	53 528 000	86 995 000	21 000 000	24 606 000	17,2%
ühisveevärgi ja kanalisatsiooni ehitus			167 285 000	159 512 000	-4,6%
ühisveevärgi ja kanalisatsiooni liitumiste hüvitamine	82 449 000	175 846 000*			
sademevee puhastamine	52 385 000	26 269 000	60 500 000	60 500 000	0,0%
tulekustutusvee tasud ja tuletõrjehüdrantide hoolduskulud	3 557 000	5 640 000	5 015 000	5 015 000	0,0%
Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutusele	2 500 000	2 750 000	2 000 000	2 000 000	0,0%
Tallinna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava	2 500 000	2 500 000	440 000	400 000	-9,1%
Kokku vesi ja kanalisatsioon	196 919 000	300 000 000	256 240 000	252 033 000	-1,6%

Allikas: Reio Vesiallik, Tallinna Kommunaalameti Inseneriosakonna juhataja, vastavalt Tallinna Kommunaalameti vee ja kanalisatsiooni alaeelarvetele

*Muudeti lepingut AS-ga Tallinna Vesi ning edaspidi kajastuvad kulutused vastavalt lepingumuudatusele real "ühisveevärgi ja kanalisatsiooni ehitus"

2009. aastal oli kogu vee ja kanalisatsiooni eelarve 256 240 000 krooni, 2008. aastal 300 000 000 krooni ning 2007. aastal 196 919 000 krooni. Võrreldes 2009. aastaga on 2010. aasta eelarve veele ja

kanalisatsioonile vähenenud 1,6%. Vähenemine on toimunud ühisveevärgi ja kanalisatsiooni ehitusele kuluvate summade ning Tallinna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale kuluvate summade arvelt. Suurenenud on kulutused sademevee kanalisatsiooni ehitusele, jäädes siiski kordades alla 2007. ja 2008. aastal vastavale valdkonnale kulutatud summadele.

Sadeveeteenus arvestatakse maha reoveepuhastusjaama juhitud vee kogusest. Aasta lõpuks selgub täpne vooluhulk, mille alusel makstakse (võib erineda eelarves prognoositud summast), samamoodi tuletõrjehüdrantide teenus – prognoositakse eelmiste aastate kogemuse põhjal, seega võib eelarve täitmine neis valdkondades erineda prognoositavatest summadest.

Tallinn on kanaliseeritud 97% ulatuses. Torustike amortisatsiooniperioodiks loetakse 100 aastat. Teenuselepingu järgi tuleb rekonstrueerida vähemalt 5 km torustikke aastas, realselt on rekonstrueeritud ca 14 km. 2011. aasta lõpuks peab kanaliseerimine vanades piirkondades olema lõpetatud, Tallinnas loodetakse selleks ajaks ka valmis saada.

Sadevee rajatiste ehitamisel ei ole ette nähtud ühtegi konkreetset tähtaega. Teede pikkus versus sadevee kanalisatsiooni olemasolu suhe on üle 50% . Seda on Tallinna ülesehitust arvestades siiski liiga vähe. Samas kuna konkreetset tähtajad puuduvad, siis ei ole võimalik ette näha, millal täpselt ülejäänud sadeveekanalisatsiooni väljaehitamine toimub.

Tallinna Vesi ei saa eraomanduses oleku tõttu esitada EL abirahade toetustaotlusi, kuid Nõmme ja Haabersti piirkonna kohta on siiski esitatud taotlus Keskkonnainvesteeringute Keskusele. Et muutuda abikõlblikuks, on loodud Tallinna Soojuse juurde kuuluv tütaretevõtte (100% linna omandis), mis hakkaks torustikku ehitama Tallinna Vee tegevuspiirkonda. Taotluse tulemused ei ole Raporti koostamise hetkeks veel teada.

Vastavalt Tallinna Linnavalikogu 15. juunil 2000. aastal vastu võetud määrusele nr 25 hüvitab Tallinna Linnavalitsus täielikult või osaliselt ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitumistasu ühisveevärgi ja/või ühiskanalisatsioonita alal enne 22. märtsi 1999 välja antud ehitusloa alusel rajatud alaliseks või ajutiseks kasutamiseks võetud hoonete omanikele, kelle elukohaks on Rahvastikuregistrisse märgitud Tallinna aadress ja kelle hooned asuvad elumumaa sihtotstarbel määratud kinnistutel, hoonestusõiguse alusel kasutatavatel kinnistutel või hoone kui vallasasja juurde määratud krundil.

Tallinna Linnavalitsuse poolt 1. juulist 2000 kuni 30. juunini 2002 ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooni rajatisele (peatorustikule) väljastatud kasutusloa alusel juhendi punktis 1 nimetatud isikutele hüvitatakse Tallinna Linnavalitsuse poolt ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooniga liitumisel 100% liitumistasust kui liitumistoiming on lõpetatud 30. juuniks 2003. Hüvitis makstakse välja juhendi punktis 1 nimetatud isikute liitumistasude hüvitamise taotlusega antud volituse alusel ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooni omanikule või valdajale.

Alates 1. juulist 2003 ühisveevärgi ja/või –kanalisatsiooniga liitumisel pärast 12 kuud projektile või selle osale, mille kasutusloa on väljastatud enne 31. detsembrit 2006, kasutusloa väljaandmise kuupäevast, hüvitatakse Tallinna Linnavalitsuse poolt 80% kinnistu liitumistasust ja 20% maksab liituja.

Liitumise hind sõltub kinnistu suurusest ja elamu suurusest. Keskmiselt on liitumise hinnaks kokku 200 000 krooni, mis sisaldab vee- ja kanalisatsiooniteenusega liitumist (arvestatud ca 600m² kinnistuga). Alates 2009. aastast toimib liitumiste eest tasumisel pankade poolt pakutav järeelmaksuvõimalus.

Varasematel perioodidel (vt ülal) kehtis reegel, et liituda tuleb 1 aasta jooksul, vastasel korral hüvitab Tallinn ainult 80% liitumisega seonduvatest kuludest. Nüüdseks olukord muutunud, kuna Tallinn on Vastavalt Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusele sõlminud Tallinna Veega lepingu, kus Tallinn kompenseerib investeeringukomponenti, seega ei sõltu liitumise hetkest enam hüvitatava summa suurus.

Tallinn peab tagama võimaluse, aga ei saa peale panna kohustust liituda, seega on liitumishetke kohustuslikkuse kadumine kaasa toonud olukorra, kus inimestel puudub huvi vee- ja kanalisatsiooniteenusega liituda. Selliste olukordade ärahoidmiseks tihendatakse koostööd Keskkonnaametiga, et kontrollida, kas kogumiskaevade töesti tühjendatakse regulaarselt, kas kogumiskaevudel on põhjad all jms. See peaks elimineerima soovimatuse ühisveevärgiga liituda.

Liitumistasude hüvitamine teistele vee-ettevõtetele kui Tallinna Veele toimub riigihangete väljakuulutamise teel ja vastavalt nende maksumustele tuleb Tallinna linnal vee-ettevõtetele liitumistasud hüvitada. Teada majapidamiste hulk, mille eest on vaja kompensatsiooni maksta. Loodetakse, et hanked odavnevad ja seega võivad vastavad kulud olla väiksemad eelarvesse planeeritustest.

Tallinnas on 1 reoveepuhastusjaam, seega on potentsiaalselt piiratud liidetavate inimeste arv. Samas ei tohiks probleemi tekkida, kuna kasutamata võimsust on käesoleval hetkel üsna palju üle. Seega ei piira miski Tallinna vee-ettevõtete laienemist ka ümbritsevasse omavalitsustesse.

Peaaegu kõigi ümbritsevate valdadega on juba sõlmitud omavaheline koostöö-haldusleping. Ainuke vald, kellega ei ole lepingut sõlmitud, on Jõelähtme vald, kuigi Loo asulast, Jõelähtme prügilast tuleb reovett Tallinna trassile ning selle reovee vastuvõtmiseks tuleks sõlmida leping.

Rae vallaga on koostöö niivõrd hea, sadevee ärajuhtimiseks tehti ühine skeemlahendus, mille alusel 97% Rae valla sadevett ja 3% Tallinna sadevett kogutakse kokku ja puhastatakse Tallinnale kuuluval alal ning sealt edasi juhitakse vesi edasi Rae vallas asuvasse Pirita jõkke. Kokku on veel lõplikult leppimata rahastamise küsimused – kuidas jagunevad kulud Tallinna, Rae valla ja arendajate vahel. 2010. aastaks pole seetõttu veel tegevusi planeeritud. Rae valla määrusega on rahastamiskokkulepe juba heaks kiidetud. Järgnevalt on koostööprojekti väljavalitud lahendust detailsemalt kirjeldatud.

Suur-Sõjamäe piirkonna lõunapoolse osa sademeveed juhitakse lennujaama alt läbi mööda Soodevahe kraavi Pirita jõkke. Selleks tuleb rajada sademeveepumpla Suur-Sõjamäe tänavale. Rae vallast ja Mõigu asulast Mõigu poldritiiki kokkukogutavad sademeveed juhitakse samuti mööda Soodevahe kraavi Pirita jõkke. Selleks tuleb rajada uus sademevee pumpla Mõigu poldritiigi idaossa. Tiik on arvestatud säilitada senises suurus.

Piirkonna põhjapoolse osa sademeveed suunatakse olemasolevasse Suur-Sõjamäe tunnelkollektorisse, mis täna töötab ühisvoolselt. Edaspidi on ette nähtud tunnelkollektor muuta lahkvooleks sademevee tunnelkollektoriks. Olemasolevad reovee sissevoolud tunnelisse tuleb sulgeda ja rajada sinna lähedusse 2 reoveepumplat (Peterburi ja Betooni tänavale). Rajatavad pumplad pumpavad reovee Punasele tänavale rajatavasse isevoolsesse torustikku, mille abil nad suunatakse edasi Lasnamäe lahkvoolsesse reovee tunnelkollektorisse. Lahendusega muudetakse kogu käsitletava piirkonna kanalisatsioon lahkvooleks.

Kokku on projekti maksumuseks arvestatud ülalkirjeldatud lahenduse korral 312 645 000 krooni.

Tallinn on omalt poolt andnud välja Tallinna Linnavalitsuse korralduse nr 618-k (4. aprillil 2007), millega on ülalmainitud variantlahenduse heaks kiitnud.

Kokkuvõttelikult võib öelda, et Raporti koostamise hetkel võetakse teistest omavalitsustest vastu reovett ja vajadusel antakse ka puhast joogivett.

10.3 PLANEERINGUD

Tallinna linnas on vastu võetud Tallinna linna üldplaneering, linnaosade üldplaneeringud ning teemaplaneeringud. 2007. aastal kehtestati Mustamäe linnaosa üldplaneering, 2009. aastal kehtestati Pirita linnaosa üldplaneering, 2009. aastal kehtestati teemaplaneering "Keskklinna miljööväärtuslike

hoonestusalade piiride ning kaitse- ja kasutustingimuste määramine”, 2009. aastal kehtestati teemaplaneering “Kõrghoonete paiknemine Tallinnas”. Kehtestamise eest vastutab Linnaplaneerimise Ameti (TLPA) üldplaneeringute osakond. Linnaplaneerimise Ameti detailplaneeringute teenistuse ülesanne on detailplaneerimise tegevuse korraldamine ja koordineerimine. Linnaplaneerimise Ameti detailplaneeringute teenistuses töötab 27 inimest, üldplaneeringute osakonnas 7 inimest, haljastus- ja linnakujunduse osakonnas 2 inimest ja infrastruktuuri osakonnas 1 inimene.

Tallinna planeeringute register asub aadressil <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>. Register on loodud projekteerimistingimuste, ehitusmääruste, ehitusprojektide, detail-, üld-, ja teemaplaneeringute menetlemiseks ning nimetatud menetlustega seotud teabe esitamiseks.

2007. aastal kehtestati Tallinnas 103 detailplaneeringut, 2008. aastal 102 ja 2009. aastal 91 detailplaneeringut. Ka edaspidisteks perioodideks planeeritakse samas suurusjärgus planeeringute mahtu.

Planeeringute menetlemine toimub vastavalt Planeerimisseadusele ja Tallinna ehitusmäärusele.

Allolevas tabelis on ära toodud Tallinna linna planeeringutega seotud kulud aastatel 2006-2010.

Tabel 28. Tallinna linna planeeringute kulud 2006 - 2010

	2006	Eelarve, tuh kr	Täitmine, tuh kr
üld-, teemaplaneeringud		6 496,00	6 018,10
detailplaneeringud		6 901,00	6 619,40
	2007		
üld-, teemaplaneeringud		9 700,00	9 340,20
detailplaneeringud		7 400,00	4 360,00
	2008		
üld-, teemaplaneeringud		10 200,00	10199,70
detailplaneeringud		5 559,00	4 434,90
	2009		
üld-, teemaplaneeringud		1 800,00	1 500,00
detailplaneeringud		2 450,00	2 357,30
	2010		
üld-, teemaplaneeringud		180,00	
detailplaneeringud		2 200,00	

Allikas: Martti Preem, Tallinna Linnaplaneerimise Ameti üldplaneeringute osakonna juhataja

Üld- ja teemaplaneeringute kuludes sisalduvad lisaks nende koostamiskuludele (2006, 2007 – koostasid projekteerimisfirmad Mustamäe ja Pirita LO üldplaneeringuid, rohealade teemaplaneeringut, tänavavõrgu teemaplaneeringut) ka koostamiseks vajalike alusuuringute läbiviimise, infrastruktuuride osade koostamise ja nn struktuurplaanide koostamise kulud. See tähendab, et planeeringute lõpetamise perioodil niiõelda väliskulutused vähenevad, sest ülejäänud üld- ja teemaplaneeringuid koostab TLPA ise ja palgakulud ei ole ülalolevas tabelis näidatud. Küll on palgakuludega arvestatud Raporti analüütika osas. Detailplaneeringud tellitakse kõik väljast vastavalt võetud hinnapakkumistele.

10.4 KERGLIIKLUSTEED

Allolevas tabelis on ära toodud Tallinnas ehitatud kergliiklusteede ülevaade aastatel 2007 – 2009.

Tabel 29. Tallinna kergliiklusteed 2007 - 2009

aasta	jrk.nr	KERGLIIKLUSTEE	Maksumus, mln, krooni	pikkus
-------	--------	----------------	-----------------------	--------

2007	1	Muuga tee	4,32	990 m
	2	Nõmme raudteetammil (Rahumäe tee- Ehitajate tee)	8,23	2200 m
	3	Nõmme raudteetammil (Ehitajate tee-Vahtra tn)	2,80	750 m
Kokku 2007				3,94 km
2008	1	Rannamõisa tee (Vana Rannamõisa tee-Printsu tee)	5,74	1058 m
	2	Rocca al Mare rannapromenaad I (kool - Vesiravila tn)	22,58	1250 m
	3	Paljassaare tee (Paljassaare põik-Katariina kai)	4,01	1519 m
	4	Randvere tee (Pärnamäe tee- linna piir)	1,94	350 m
	5	Lillepi park	10,90	2500 m
Kokku 2008				6,67 km
2009	1	Rocca al Mare rannapromenaad II (Vesiravila tn- Pelguranna tn)	11,70	1150 m
	2	Pelguranna tn (Kopli tn-Kopli ranna tn)	1,19	450 m
Kokku 2009				1,6 km
Kokku 2007 - 2009			73,41	12,21 km

Allikas: Märt Maiste, Tallinna Kommunaalamet

Lisaks ülalolevas tabelis äratoodud kergliiklusteedele on kergliiklusteid ehitatud ka teede ja tänavate kapitaalremondi eelarveliste vahendite raames, aastatel 2007 – 2009 kokku 9,8 km ulatuses. Otseselt kergliiklustee ehitusele kulunud summasid ei ole nende teelõikude puhul võimalik üldisest eelarvest eristada.

Eraomandis kergliiklusteid Tallinnas ei ole.

Aastatel 1998 – 2009 on rajatud ja teekattele märgistatud kergliiklusteid kokku 167,4 km. Kõik olemasolevad kergliiklusteed on valgustatud, sõiduteede ääres olevate teede puhul on valgustus ühine tavatee valgustusega.

Kergliiklusteede ehitusel kasutati kuni aastani 2009 ainult Tallinna eelarveliste vahendite raha, alates 2010. aastast lisanduvad esimesed Euroopa Liidu toetused. Harjumaa kergliiklusteede projekti raames on rahastamine järgmine: 85% Euroopa Liidu raha, 15% linna omafinantseering.

2010. aastaks on eelarvesse planeeritud Männiku teelt algava kergliiklustee ehitus Saku alevini. Kokku on ehitatava kergliiklustee pikkuseks 6,2 km. Vastavalt Harjumaa kergliiklusteede projektile rahastatakse 85% tee-ehitusest Euroopa Liidu vahenditest ning ülejäänud 15% osas kannab kulud Tallinna linn, võttes arvesse oma tulevase laienemishuvisid. Kergliiklustee asub suures osas Saku vallas, seega tellis tee projekti Saku vald.

Kogu kergliiklusteede ehitamise eelarve 2010. aastaks on 29,425 miljonit krooni, sealhulgas Tallinnapoolse finantseeringuna 7 693 000 krooni.

Praegu on planeerimine toimunud pigem maanteed ehitamise koosseisus mitte eraldi kergliiklusteede projektidena.

Hoolduskulude all on kõigi teede hooldus ja koristus, aga mitte eraldi kergliiklusteede rida, seega kergliiklusteede hoolduseks kuluvaid summasid ei ole võimalik eristada.

Tallinna ametnike arvates saab kergliiklusteid ainult planeerida koostöös teiste omavalitsustega, samas koostöös ja –hooldamises ei nähta mõtet.

11 RAPORTI KOOSTAMISE HETKEL TOIMIVAD KOOSTÖÖVORMID

Järgmises alapeatükis on kirjeldatud Raporti koostamise hetkeks toimivaid koostöövorme.

11.1 NELJA VALLA KOGU

MTÜ Nelja Valla Kogu asutati meeldivama elukeskkonna loomiseks ja olemasoleva looduslähedase keskkonna säilitamiseks Kiili, Saue, Saku ja Harku valla territooriumil.

Aastatel 2006 - 2008 töötati välja koostööpiirkonna tegevusstrateegiad neljas valdkonnas - ühistranspordi, kergliiklusteede, valglinnastumise ja turismi valdkonnas.

Aastateks 2009 - 2013 kiideti Põllumajandusministri poolt heaks Nelja Valla Kogu strateegia ja eraldati ellurakendamiseks 18,5 milj. krooni. Raha eraldamine toimus LEADER programmi raames, mis on Euroopa Komisjoni algatusprogramm maaelu arendamiseks.

2008. aasta novembri alguseks on tegevuspiirkonna poolt esitatud vastavalt rahajaotuse summale rahataotlus 2009. aasta tegevusteks. Üldkoosoleku otsusega on selleks summaks 7 988 145 krooni.

Summa jaotus meetmete kaupa on järgmine:

Meede 1. Maapiirkondade uusasumite planeerimine:

Rakendusmeede: Säästliku arengu põhimõtteid järgiva kvaliteetse elukeskkonna loomine - 1 850 000 kr

Meede 2. Alternatiivse ühistranspordi loomine:

Rakendusmeede. Alternatiivse ühistranspordi loomine - 958 145 krooni.

Meede 3. Kergliiklusteede võrgustiku väljaarendamine.

Rakendusmeetmed:

1. Vabaaja matkaradade rajamine - 530 000 krooni

2. Avalike parklate juurde rattaparklate projekteerimine ja ehitamine - 900 000 krooni

3. Avalike kasutusega puhkeplatside ja nende juurdepääsuks kergliiklusteede projekteerimine ja ehitamine - 850 000 krooni

Meede 4. Piirkonna turismiteenuste väljaarendamine.

Rakendusmeetmed:

1. Ajaloo- ja kultuuriväärtuste projekteerimine ja renoveerimine - 1 000 000 krooni

2. Ajaloo- ja kultuuriväärtuste ühendus- ja juurdepääsuteede rajamine - 900 000 krooni.

11.2 HARJUMAA ÜHISTRANSPOORDIKESKUS

MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskus (HÜTK) korraldab Harju maakonna ühistransporti alates 2005. aasta algusest. Keskuse asutajateks on 25 Harju maakonna omavalitsust ja riigi esindajana Harju Maavalitsus. Asutamiskoosolek toimus 28. septembril 2004.

HÜTK tegutseb vastavalt Ühistranspordiseaduses sätestatule, mis paneb § 3 paika ühistranspordi kavandamise ja korraldamise lähtealused ning ütleb, et:

(1) Üleriigilist ning maakonna-, üld- ja detailplaneeringut koostades tuleb arvestada ühistranspordi ja selle liinivõrgu arendamise vajadust, lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud eesmärkidest.

(2) Ühistranspordi kavandamise ja korraldamise eesmärk on:

1) ressursside kasutamise sotsiaalset ja majanduslikku otstarbekust arvestades tagada ühistransporditeenuse pakkumise vastavus nõudlusele, mis tuleneb elanike ja nende eri kategooriate (sealhulgas puuetega inimesed, vanurid, õpilased ja üliõpilased, saarte ja väikesaarte elanikud) liikumisvajadusest;

2) soodustada ühissõidukite eeliskasutamist sõiduautode ja teiste individuaalsõidukitega võrreldes, vähendades sellega transpordi negatiivset mõju keskkonnale ja sellest põhjustatud tervisekahjustusi ning aidates kaasa liiklusõnnetuste ja liiklusummikute ärahoidmisele;

3) vähendada ühiskonna kulutusi transpordile ja energiale ning sotsiaalsele ja majanduslikule infrastruktuurile.

Harjumaa Ühistranspordikeskuse eesmärgiks on ühistranspordi terviklik korraldamine Harju maakonnas, et tõsta ühistransporditeenuste kvaliteeti ja tagada maakonna elanikele soodsamad veeteenused. Selle aluseks on optimaalne liinivõrk, kooskõlastatud sõiduplaanid ning ühtne piletisüsteem.

Harjumaa Ühistranspordikeskus asub Tallinnas, aadressil Roosikrantsi 12. Keskuses töötab üheksa inimest: tegevdirektor, büroojuht-juhiabi, arendusjuht, pearaamatupidaja, infotöötaja, sõitjateveo, liinimajanduse, piletimüügi- ja järelevalve spetsialist.

HÜTK on halduslepingud sõlminud Viimsi, Kose ja Rae vallaga. Lepingud on sõlmitud ka 15 vedajaga.

HÜTK tulupooleks on riigi dotatsioon, lisaks korjab HÜTK piletitulu ning lisaks veel liikmemakse ülalpidamiskuludeks.

11.3 PROJEKT „HARJUMAA KERGLIIKLUSTEEDE EHTAMINE”

Käimas on ühine projekt „Harjumaa kergliiklusteede ehitamine”, mille jaoks on taotletud Euroopa Liidu abirahasad. Projekti kogumaksumus on 209 miljonit krooni, sellest Euroopa Liidu abiraha 85% ning 15% omafinantseeringuna. Projekti rahastamine käib Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) kaudu ning projekti omavalitsuste poolseks partneriks on Maardu linn, kes sõlmib lepingu ning arveldab EAS-iga ning sõlmib siis omakorda lepingud ülejäänud omavalitsustega. Kõik rahaülekanded toimuvad Maardu linna kaudu.

11.4 JUHTUMIANALÜÜSID

Juhtumianalüüsid on koostatud Eesti Rakendusuuringute Keskus CentAR OÜ poolt ning redigeeritud ja vajadusel täiendatud Nõustaja poolt. Juhtumitena on analüüsitud koostööd Järvamaa Ühistranspordi Keskuse, MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ja SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskuse näitel. Juhtumite analüüsid on lisatud näidetena, mis on ajendanud erinevaid ühendusi koostööd tegema ning millisenä on see koostöö lõpuks toimima hakanud. SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus ei kuulu küll vaatluse all olevate teemavaldkondade hulka, kuid on heaks näiteks vajadusepõhise koostöö tekkest erinevate organisatsioonide vahel.

11.4.1 JÄRVAMAA ÜHISTRANSPORDI KESKUS

2000. aastal asutasid Järvamaa omavalitsused ja maavalitsus Järvamaa Ühistranspordi Keskuse, mille ülesandeks on maakonnaliinidel ühistranspordi korraldamine, selle arengu suunamine ja koordineerimine.

11.4.1.1 Järvamaa ühistranspordi korraldus enne Ühistranspordi Keskuse asutamist

Alates 1991. aastast tegeles Järvamaal ühistranspordi korraldusega Järvamaa Takso- ja Bussikeskus ME (hilisem riiklik aktsiaselts RAS Järvamaa Takso- ja Bussikeskus). 1997. aasta märtsis andis Järva Maavalitsus maakonna ühistranspordi korraldamise kohustuse lepinguga üle AS-le Kinterk (hilisem Äri- ja Reisikeskus Kinterk OÜ), mis tegeles ühistranspordi korraldusega kuni 31. märtsini 2001. aastal.

Dotatsioon reisijateveole Järva maakonnaliinidel moodustas aastatel 1996 – 2000 50-52%.

11.4.1.2 Järvamaa Ühistranspordi Keskuse loomise ajendid ja eesmärgid

Imavere vallavanema sõnul¹ suhtlesid maakonna omavalitsused regulaarselt firmaga Äri- ja Reisikeskus Kinterk OÜ bussiliinide korrastamise osas, kuid usaldusväärset informatsiooni firma majandustegevuse kohta ei saadud ning pidevalt olid finantsprobleemid. Kahjude hüvitamiseks võeti raha omavalitsuste vaheliste ühisürituste jaoks planeeritud vahenditest. Seega oli omavalitsuste umbusaldus firma vastu suur.

Ühtlasi ei võimaldanud uus 01.10.2000 kehtima hakanud Ühistranspordiseadus ühistranspordi korraldust vanal viisil jätkata, ent sätestas võimaluse ühistranspordialaste ülesannete täitmiseks moodustada piirkondlik ühistranspordikeskus – äriühing või mittetulundusühing, kus maavalitsuse ja omavalitsuste osalus oleks vähemalt 50%. Seega asusid Järvamaa omavalitsused koos Järva Maavalitsusega otsima lahendusi ühistranspordi korraldamise jätkamiseks seaduslikul alusel. Uus lahendus pidi suutma Järvamaal tagada järgmised eesmärgid (Harri Lepametsa ettekanne 2006. aastal):

- ühtne ja terviklik liinivõrk, s.h õpilastransport;
- maakonna ühistransport ühtsele juhtimisele;
- rahade avalik ja läbipaistev liikumine;
- omavalitsuste suurem roll ühistranspordi arendamisel ja suunamisel;
- kontroll piletimüügi üle;
- reisijale terviklik teave sõiduplaanidest ja ümberistumistest;
- põhjalik ja täpne andmebaas erinevate analüüside teostamiseks, mis on aluseks nii reisijaid, omavalitsusi kui ka riiki rahuldava ning tegelikule nõudlusele vastavale liinivõrgule.

11.4.1.3 Keskuse asutamisprotsess

Jaanuar-märts 2000. Toimusid ühistranspordi keskuse loomise arutelud ja struktuuri väljatöötamine Järvamaa Omavalitsuste Liidu ühistranspordi töörühmas, juhatuses ning volikogus.

Aprill 2000. Peeti läbirääkimisi juriidilise nõustamise küsimustes ning sõlmiti leping.

Mai-juuni 2000. Kohalike omavalitsuste volikogudes otsustati Ühistranspordikeskuses osalemine.

¹ Jüri Ellram, Hinnang projektile "Ühistranspordi korraldamise üleandmine mittetulundusühingule"

Juuni 2000. Kohalike omavalitsuste esindajate nimetamine valla-/linna- ja riigiesindajate nimetamine asutamistoimingute volitatud isikuna.

August-september 2000. Töötati välja Ühistranspordikeskuse põhikiri ja erinevad lepingudokumentid.

Oktoober-november 2000. Vabariigi Valitsus võttis vastu mittetulundusühing Järvamaa Ühistranspordi Keskus (JÜTK) asutamiskorralduse ning määras Järva Maavalitsuse riigi poolt liikmeõiguse teostajaks, kiitis heaks asutamisosotuse ja põhikirja eelnõu. Kinnitati põhikiri, Järvamaa 16 omavalitsuse ja Järva Maavalitsuse poolt sõlmiti asutamisleping, valiti juhtorganid.

Detsember 2000. - aprill 2001. Järva Maavalitsusega sõlmiti ühistranspordi kavandamiseks ja korraldamiseks volituste üleandmise leping, millega anti Ühistranspordiseaduse § 6 nimetatud maavalitsuse ülesanded Ühistranspordi keskusele. Kuulutati välja riigihanke korras avalik konkurss vedajate leidmiseks alates 31.03.2001, selle tulemusena said maakonnaliinidel 5 aastaks õiguse reisijateveoks kaks vedajat, kellega sõlmiti veolepingud.

Vastavalt Riigiametnike foorumile esitatud projektile "Ühistranspordi korraldamise üleandmine mittetulundusühingule" kujunes asutamisprotsessi eelarve järgnevalt:

Maksumus:

- juriidiline konsultatsioon ja lepingudokumentide baasi väljatöötamine: 35 000
- maakonna ühistranspordi arengukava: 37 950
- töökoha inventar, arvutid: 50 000
- seadmed, põhivara soetus: 36 000
- riigihanke korralduskulud: 8 000
- palgakulu: 23 000

kokku: 189 950 krooni

Rahastamise allikad:

- Järvamaa Omavalitsuste Liit: 35 000
- Järva Maavalitsus: 37 950
- Teede- ja Sideministeeriumi sihtotstarbeline eraldi JÜTK asutamiseks: 100 000
- Kohalikud omavalitsused: 17 000

Kokku: 189 950 krooni

11.4.1.4 Ühistranspordi Keskuse tegevus

11.4.1.4.1 Juhtimine, töötajad

Vastavalt JÜTK põhikirjale on keskuse juhtorganid liikmete üldkoosolek ja selle poolt valitud juhatus. Juhatus liikmete arv on 7, seega on esindatud 6 omavalitsust ja maavalitsus. Omavalitsused määravad oma valitsuse korraldusega liikmeõigusi teostava isiku.

JÜTK juhatus tegutseb üldkoosoleku poolt kinnitatud eelarve, majandustegevuse aastakava ning maakonna ühistranspordi arengukava alusel. Igapäevaselt toimub suhtlus ja kooskõlastamine omavalitsustega liinivõrgu muutuste, õpilastranspordi teemal, teede ja peatustega seonduvas. Keskuses töötavad tegevdirektor, raamatupidaja, kes täidab ka sekretäri kohustusi, liinimajanduse spetsialist ja kolm kassapidajat, kes jagavad infot ning tegelevad piletimüügist saadud rahaga. Paide-Türi liinil müüvad pileteid kaheksa konduktorit, kes on samuti keskuse palgal. Mujal liinidel müüvad pileteid bussijuhid. Keskus tegeleb ka piletimüügi kontrolliga.

11.4.1.4.2 Rahastamine

Vastavalt põhikirjale tekib JÜTK vara liikmete liikmemaksudest (kohalikud omavalitsused), sihtotstarbelistest ja muudest maksetest (sh dotatsioon riigilt ja kohalikelt omavalitsustelt), Keskuse

vara kasutamisest ja tegevusest saadavast tulust (tulu piletite müügist), juriidiliste ja füüsiliste isikute abist ja annetustest ning muudest laekumistest.

Riigi ja kohalike omavalitsuste eelarvetest antakse sihtotstarbelist toetust avaliku liiniveo korraldamiseks, sh ühissõidukite soetamiseks, ühistranspordi infrastruktuuri objektide rajamiseks või uuendamiseks ning ühistranspordiuuringute korraldamiseks. 2009. aastal valmis JÜTK-i tellimisel AS Regio uuring „Järva maakonna liinivõrgu analüüs ning nõudlusele ja võimalustele vastava liinivõrgu kujundamine“, kus analüüsiti maakonna keskusi, liinivõrku ja selle optimeerimise võimalusi. Keskus korraldab liiniveokonkurse, suhtleb vedajatega ja teeb samal ajal pidevalt sõiduvajaduse uuringuid ning jälgib pidevalt ka teede seisukorda.

11.4.1.4.2.1 KOV osalus

Kohalikud omavalitsused (12²) tasuvad JÜTK-i poolt osutatud teenuse eest õpilastranspordi korraldamisel ja liikmemaksu JÜTK üldkoosolekul ühiselt otsustatud suurusel. Liikmemaks seondub eesmärkide täitmisega ja lõplik summa sõltub JÜTK-le võetavatest kohustustest (nt kui oleks vaja võtta laenu) ning ka omavalitsuste (liikmete) arvu muutustest.

11.4.1.4.2.2 Riigi toetus

Maakonnaliinidel on busside täituvus liinide väga erinev ja sellest tulenevalt ka sihtotstarbelise toetuse ehk dotatsiooni vajadus erinev. Ühistranspordi toetamise eesmärk on tagada ühistransporditeenuse piletihinna optimaalne tase, mis soodustaks igapäevaliikluses ühissõidukite eelistatud kasutamist võrreldes individuaalsõidukitega ning tagaks ühistransporditeenuse kättesaadavuse ka keskmisest madalama sissetulekuga elanike gruppidele.

Maakonnaliinide käiguhoidmiseks on Järvamaal sõitjateveo dotatsiooni osa kogutuludest püsinud 43-46% vahel. Euroopa Liitu astumisega suurenes mootorikütuse aktsiisitasu ning 2004. aasta riigieelarvest kaeti see osaliselt dotatsiooni suurendamisega. Reisijale tõi see kaasa ka piletihinna tõusu 5 senti kilomeetrile, mis kajastub piletitulu kasvus. Riigipoolne ühistransporditoetuse summa kantakse Keskuse arvele, kes täidab selle abil oma ülesandeid ning tasub vedajatele.

11.4.1.4.2.3 Piletitulu

Järvamaa kahe bussifirmaga sõlmitud lepingu järgi kuulub piletitulu JÜTK-le.

Sõidupiletite müügil kasutatakse elektroonilisi piletimüügiaparaate ja pileteid müüvad reisijatele vastavalt avaliku teenindamise lepingule bussijuhid, välja arvatud Paide-Türi liinil sõitvad bussid, kus pileteid müüvad Keskuse palgal olevad piletimüüjad (konduktorid). Üleminekut uutele kaasaegsetele elektroonilistele piletimüügi-aparaatidele alustati 2003. aasta veebruaris, see on oluliselt parandanud võimalusi koostada korralik andmebaas ja teostada põhjalikke analüüse, mida senine plokkpiletite kasutamine ei võimaldanud. Liini lõppedes toob piletimüüja koos sularahaga kassapidajale piletimüügiaparaadist väljastatud kassaorderi ning piletimüügi tulemlaetakse keskarvutisse. Tulemil kajastub liinil iga piletiosõtjale pileti hind, väljastamise kellaeg, reisi algepeatus ning lõpp-peatus, liini number, marsruut ja pileti müünud isik.

Veebruarist 2004. aastal kaasatud täiendavad piletikontrolörid töid kaasa piletitulu mõningase kasvu eelarves. Piletikontrolöri teenuse ostis JÜTK sisse turvafirmalt.

2008. aasta lõpul paigaldati piletimüügi jälgimiseks pilootprojekti raames ühele bussile videokaamera, mis oli kogu vabariigis esmakordne. Kuu aega väldanud pilootprojekti tulemusena selgus, et Digisilma

² Alates 2005. aastast on Järvamaal 12 kohalikku omavalitsust.

poolt loodud tehniline lahendus piletimüügi protsessi jälgimiseks õigustas end igati. Kogutud andmed näitasid, et piletimüügi tulu suurenes kohati 25-30% võrreldes perioodiga, kui sama buss liikus samadel liinidel ilma kaamerata. Toetudes eelpoolnimetatud andmetele, otsustas Järvamaa Ühistranspordi Keskus esimeses etapis varustada kaameratega veel 9 bussi. 2010. aastal paigaldatakse bussidesse veel 6 kaamerat. JÜTK-i eeskujul on mitmed maakonnad bussides kaamerad kasutusele võtnud.

Rahandus-ja maaosakonna juhataja Ülo Ansberg on 2009. aastal ajakirjanduses öelnud, et Järvamaa Ühistranspordi Keskuse senine tegevus kontrolli teostamisel ühistranspordis on andnud positiivseid tulemusi rikkujate avastamisel. Paraku jäid rikkumised karistuseeta, sest väärteo menetlemiseõigus on ainult vastavaid volitusi omaval ametnikul. Seetõttu nimetas Järva maavanem ametisse ühistranspordi inspektori, kes asub kontrolli teostama koostöös Järvamaa Ühistranspordi Keskusega senise turvafirma teenuse asemel.

11.4.1.4.2.4 Kulud

JÜTK-i kuludest annab ülevaate 2003. aasta eelarve kirjeldus maakonna aastaraamatus. Liiniveo kulust moodustab põhiosa kulu vedajatele, mis moodustab kogu 2003. aasta eelarvest 87%. Seoses ühistranspordi korraldusega läbi Keskuse on vedajad mitmetest kuluartiklitest vabanenud ning need kulutused on üle kandunud JÜTK-le. Keskus tegeleb Paide – Türi liinil piletimüügiga, samuti kannab kõik piletikontrolliga seonduvad kulud (6%). Keskuse üldkulude eelarves kajastuvad ka bussijaama rendi ning selle haldamisega seonduvad kulud (3%), personalikulud moodustavad kogutuludest 4%. Üldplaanis on JÜTK-i kulude osakaalud eelarves ka järgnevatel aastatel jäänud samasse suurusjärku, hiljuti on eelarvesse lisandunud digitaalsete kaamerate soetamise ning Mäo reiserterminali ehituse projekti kulud, mis tehakse riigilt saadud täiendava sihtotstarbelise dotatsiooni arvelt.

11.4.1.4.2.5 Statistilised andmed

Lisas nr 1 asuvas tabelis on koondatud põhilised Järva maakonnas korraldatavat ühistransporti kirjeldavad andmed ja statistikud (vt ka Joonist 1 ja 2).

11.4.1.5 Tulemused, nõrkused ja ohud.

Omavalitsuste ja maavalitsuse koostöö tulemusena on Järvamaa maakonnaliinid ja õpilastransport olulisel määral ühitatud ja kohandatud sõidunõudluse ilmnemisel (kaugliinide sulgemised, sõiduplaanide muutused) ning sellega on eri liiki bussiliinide dubleerimine viidud miinimumini ja ressursside kokkuhoid tuntuks.

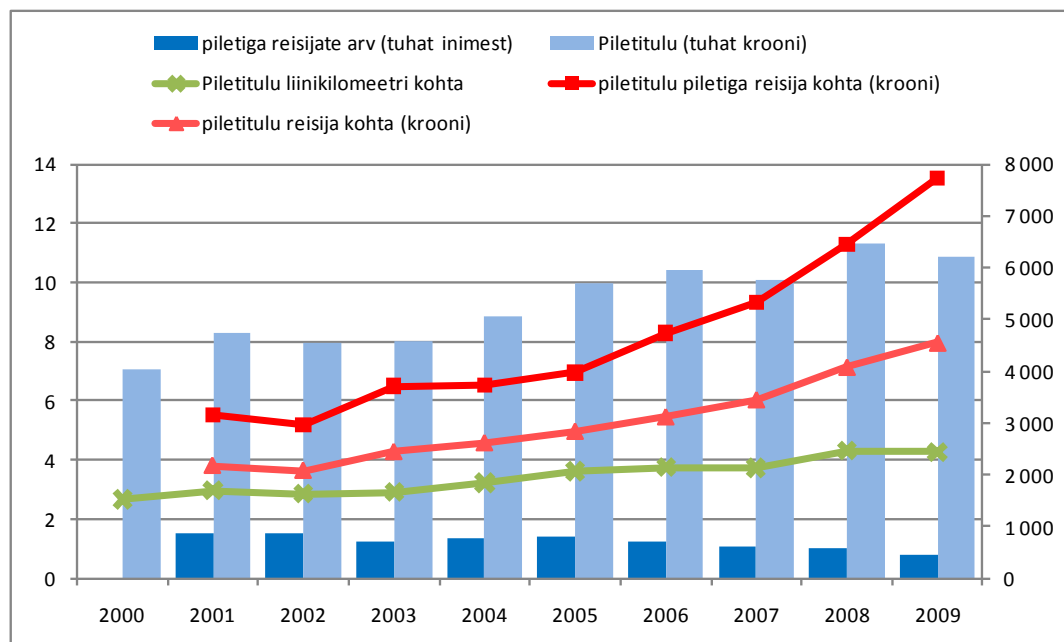
Imavere vallavanema (Jüri Ellram) sõnas pärast JÜTK-i asutamist, et 4 esimese kuu majandusnäitajad andsid kinnitust, et algatatud projekt on õnnestunud. Paranenud on reisijateveo kvaliteet. Erinevate transpordifirmade turuletulekuga ei ole kõikide liinigruppide veohinnad ühesugused. Muudatusi vajalike liinide loomiseks või pikendamiseks saab kiiresti teha. Hinnakujundus on omavalitsuste käes. Selline poliitika sunnib vedajaid investeerima bussidesse.

Keskuse juhi Harri Lepametsa sõnul on JÜTK-i tegevuse käigus ülevaade Järvamaa ühistranspordi liinidel toimuvast muutunud oluliselt selgemaks tänu asjaolule, et kogu rahavoogude liikumine käib läbi ühe asutuse ning eksisteerib ühtne piletimüügi andmebaas. Maakonna ühistranspordi kitsaskohti näitavad piletitulu andmete ja muutuste jälgimine ning analüüsimine erinevate liinide (ka bussijuhtide) lõikes. See on aidanud piletimüügi kontrolli tõhusamaks muuta ning seeläbi piletitulu suurendada. On selge, et vedajate huvides ei ole piletikontrolliga seonduvaid täiendavaid kulutusi teha ning neil on mugav oma aruannetes näidata, et piletitulu on väike ja riigilt suuremat dotatsiooni nõuda. Siin on ilmne positiivne mõju JÜTK-i olemasolul nn riikliku dotatsiooni vahelülina. JÜTK-i tegevusdirektor tõdeb, et senine kogemus näitab iga piletikontrolli tõhustamise eesmärgil tehtud sammu tulukust – täiendav

piletitulu ületab kontrolliks tehtud kulutusi. JÜTK-i kogemus sel alal ja selle kogemuse jagamine erinevate esitluste käigus andsid julgust ka mujalgi piletikontrolliga julgemalt tegutseda.

Jooniselt 1 nähtub, et JÜTK-i tegutsemisaastate jooksul on piletitulu nii reisija kui liinikilomeetri kohta kasvanud. Kuigi nii piletitulu kui ka piletiga reisijate arv on olnud muutlik – esimene kasvava, teine langeva trendiga – on piletitulu piletiga reisija kohta enam kui kahekordistunud. Piletitulu reisija kohta mõjutavad nii piletihind kui ka reisija poolt läbitud sõidu pikkus. Sõidutariif on JÜTK-i tegevusaastate vältel tõusnud kolmel korral: 2004., 2005. ja 2008. aastal (vt viimane rida lisas 1 asuvas tabelis).

Joonis 1. Järva maakonna ühistranspordi piletitulu suhtarvud aastatel 2000 - 2009.

Allikas: Järvamaa ühistranspordi arengukava 2009-2012, Järvamaa aastaraamat 2003, Järvamaa Ühistranspordi Keskuse koduleht, autori arvutused

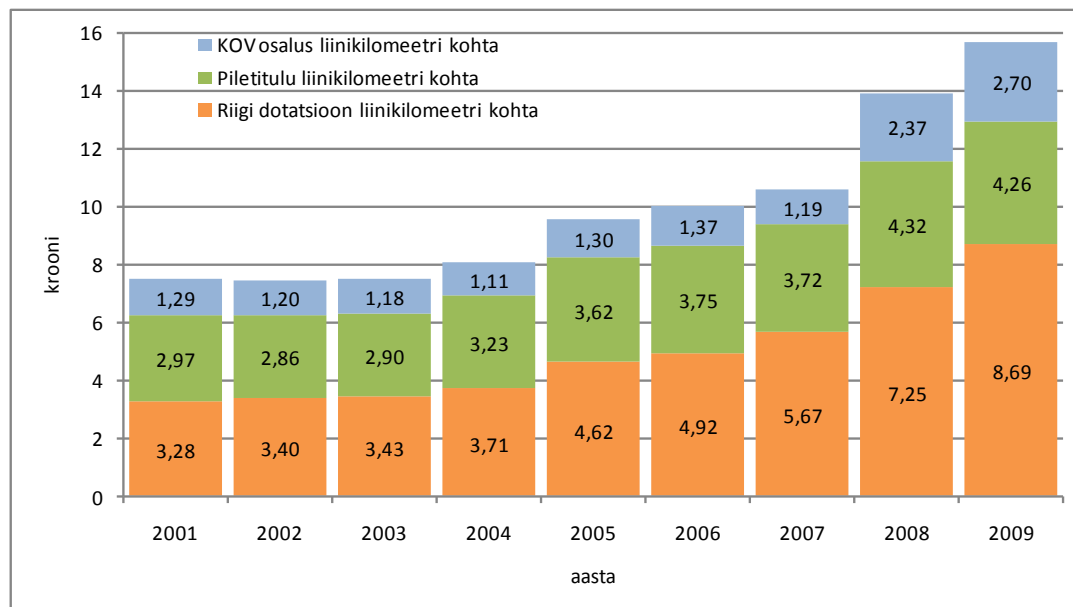
Tegevdirektori sõnul on JÜTK-i toimimise ajal võrreldes varasema ühistranspordi korraldusega toimunud oluline nihe – õpilaste koolisõidu ühitamine maakonnaliinidega on liinivõrku oluliselt optimeerinud. See on tõstnud busside täituvust ning seega ka tuluosa (omavalitsused finantseerivad õpilaste sõitu), liinikilomeetrite arv vähenes oluliselt. Samuti on majandustulemused paranenud piketikontrolli tõhustamisega seondult. Kõigi tulude liikumine läbi Keskuse tagavad avatuse ning nende läbipaistvuse. Liiniveokonkursside menetlusse on kaasatud omavalitsused, konkursi tingimused vastavalt eripiirkondade huvile. Konkursidel on suurem rõhuasetus reisijateveo kvaliteedile, s.h busside vanus. Samuti on ühistranspordialane kompetents see, mis annab aluse õigetele otsustele – JÜTK töötajad tegelevad ainult ühistranspordi valdkonnaga, samas kui enamikes maakondades on ühistranspordiga tegelevad maavalitsuse ametnikul kohustusi ka muudes valdkondades.

Üheks Järvamaa Ühistranspordi Keskuse tööeesmärgiks on rajada Mäo maanteekolmnurgas kaasaegne reisiterminal, millest saab reisijatele oluline ümberistumise koht muutes reise planeerimise mugavamaks ning tagades sagedasema ja kiirema ühenduse suuremate keskuste vahel. Kogu bussiliiklus suunatakse läbi reisiterminali, andes seega võimaluse Tallinn-Tartu ja Rakvere-Pärnu suunal sõitjatel ümber- ja peale istumiseks või maha astumiseks ühes ja samas Mäo peatuses ehk Mäo Reisiterminalis. On valminud Mäo kolmnurga detailplaneeringu eskiisjoonis, bussiterminali teostatavuse ja tasuvuse uuring ning tellitud terminali kommunikatsioonide eskiisprojekt, esitatud eeltaotlus Euroopa struktuurifondide KOIT kava teise taotlusvooru. Mäo reisiterminali projekt on teoks saamas just tänu JÜTK-i pingutustele eestvedajana – projekti vajalikkuse ning tasuvuse põhjendamine, maakonna ühistranspordi arengukavas terminali loomise sätestamine eesmärgina ning sihtotstarbelise

riigidotatsiooni saamine. Omavalitsused eraldiseisvana ei oleks oma kohati erinevate eelistuste ja huvidega olnud võimelised niivõrd kompaktselt ja suunitletult selle nimel tegutsema.

Mäo terminali ehitusprojektiks, digikaamerate soetuseks ning liinivõrgu uuringuteks 2008. ja 2009. aastal saadud täiendav sihtotstarbeline riigi dotatsioon on Järva maakonna ühistranspordi tulused hüppeliselt kasvatanud³.

Joonis 2. Järva maakonna ühistranspordi tulud liinikilomeetri kohta (krooni) aastatel 2000 - 2009.

Allikas: Järvamaa ühistranspordi arengukava 2009-2012, Järvamaa aastaraamat 2003, Järvamaa Ühistranspordi Keskus, autori arvutused

Vastavalt Joonisele 2 on kõik JÜTK-i tulud liinikilomeetri kohta oma tegutsemisaastate jooksul olnud kasvava trendiga. Samas on ka kilomeetrite arv oluliselt vähenenud läbi liinivõrgu optimeerimise. Tegevdirektori sõnul mõjutab omavalitsuste osaluse kasvu kilomeetri kohta liinikilomeetrite arvu vähenemine, sellele lisandub osade õpilaste sõidumaa pikenemine seoses mõnede koolide sulgemisega. Samuti mõjutab tulusid liinikilomeetri kohta 2008. aastal toimunud omavalitsuste poolse doteerimise põhimõtete ümberkujundamine.

Järvamaa ühistranspordi arengukava 2009 - 2012 loetleb hetkeolukorra nõrkustena järgmised aspektid: Liikmete paljususe tõttu kokkulepete saavutamine aeganõudev, JÜTK-i ainulaadsusest tulenev nn vähemusse jäämine kõrgema taseme otsustamisel, finantsolukorra ebakindlus, vajadustest mahajääv teeholdus. Samuti võivad mõjutada Järva maakonna ühistranspordi korralduse efektiivsust tulevikus õpilaste arvu vähenemine, töökohtade võrgu muutumine, riikliku dotatsioonipoliitika muutumine, kütuse kallinemine ning asjaolu, et infrastruktuur (teed ja ootepaviljonid) on põhiliselt riigi omandis ja hallata.

Allikad:

1. Järvamaa ühistranspordi arengukava 2009 - 2012
2. Järvamaa ühistranspordi arengukava 2005 - 2009
3. Järva maakonna 2003 aastaraamat. Ühistranspordi korraldus
4. Järvamaa Ühistranspordi Keskuse koduleht: www.jytk.ee
5. Riigiametnike Foorumi koduleht: <http://www.rk.ee/foorum>

³ Mäo reisiterminali ehitusliku põhiprojekti ja videokaamerate soetamise tarbeks oli 2008. aastal projektiraha ca 500 tuh.kr ning 2009. aastal ca 1 miljon kr.

6. ERR Uudised: <http://uudised.err.ee>
7. Järva Teataja: <http://www.jt.ee/>
8. Harri Lepamets, JÜTK tegevdirektor

11.4.2 MTÜ KESK-EESTI JÄÄTMEHOOLDUSKESKUS

2003. aastal asutasid 24 omavalitsust Järvamaalt, Harjumaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt ja Pärnumaalt mittetulundusühingu Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus (KEJHK), mille põhikirjalisteks eesmärkideks on liikmeks olevate omavalitsuste jäätmehoolduse kavandamine ja korraldamine ning liikmete omavahelise koostöö teostamine lähtuvalt keskkonnakaitse ning säästva arengu põhimõtetest. Tegevuse põhimõtteks on kindlustada ümbritseva looduskeskkonna hoidmine ja säilimine.[1] KOV-i põhirolli jäätmehoolduses tuleb näha tegevuskeskkonna kujundajana, kes loob oma haldusterritooriumil valdkonna arengu eeldused, kehtestab jäätmehoolduses osalejate jaoks reeglid ning kontrollib nende täitmist [2, vt allikaid teema lõpus].

11.4.2.1 Loomise ajendid ja eesmärgid

1990-ndatel aastatel on jäätmekäitlus olnud ladestamiskeskne (1990-ndate keskel oli Eestis üle 350 prügila) ning taaskasutuse tase oli marginaalne. Jäätmekäitlusse ei ole eelnevatel perioodidel peaaegu investeeritud, käitluse infrastruktuur oli algeine. 1998. aasta jäätmeseadusega pandi peamised jäätmekäitluse korraldamise ülesanded ja oluliste otsuste langetamine kohalikele omavalitsustele.[3]

Kohaliku omavalitsuse üksuse täpsemad ülesanded jäätmehoolduse korraldamisel määrab kindlaks jäätmeseadus. Viimase kohaselt seisnevad kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanded järgnevas [2,32]:

- arendada jäätmehooldust oma haldusterritooriumil;
- korraldada jäätmete sortimist ja liigiti kogumist;
- koostada jäätmehoolduse arendamiseks jäätmekava⁴;
- rakendada korraldatud jäätmevedu⁵, sh asutada jäätmevaldajate register ja pidada seda;
- kinnitada jäätmehoolduse korraldamiseks jäätmehoolduseeskiri⁶;
- teha jäätmehoolduseeskirja täitmise üle pidevat järelevalvet;
- kooskõlastada piirkondliku keskkonnateenistuse poolt antavad jäätmeload.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib kohaliku omavalitsuse üksuse kohustusi jäätmete sortimise ja liigiti kogumise korraldamisel ka pakendiseadus §15, mille kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanne korraldada oma territooriumil pakendite ja pakendijäätmete kogumist [2].

Esmaseks peamiseks eesmärgiks oli haarata kaasa kõik Väätsa prügila teeninduspiirkonnas olevad omavalitsused ühtsesse jäätmekäitluse süsteemi [4]. Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus loodi eesmärgiga võtta omavalitsustelt üle kõik jäätmehoolduse korralduslikud ülesanded, mis on omavalitsustele pandud Jäätmeseaduse ning teiste jäätmehooldust reguleerivate õigusaktidega [5], välja arvatud järelevalve funktsioon, mida seadus ei võimalda kohalikul omavalitsusel delegeerida [6]. Õigusliku aluse jäätmehoolduskeskuse moodustamiseks andis riigi jäätmekava, kohaliku omavalitsuse korralduse seadus ja halduskoostöö seadus.[4]

⁴ KOV-i territooriumil toimuva jäätmehoolduse täpsemate arengusuundade ja tegevuste määramiseks tuleb koostada valla või linna jäätmekava.[2]

⁵ Vastavalt Jäätmeseadusele kohustuslik kõigile KOV-idele, kus on üle 1500 elaniku.

⁶ Jäätmehoolduse korralduslikud nõuded valla või linna territooriumil tuleb reguleerida KOV-i jäätmehoolduseeskirjaga, mis peaks sisaldama nõudeid ja juhiseid jäätmete kogumiseks, veoks ja käitluseks ning reegleid selle üle toimuvaks järelevalveks. Miinimumnõuded KOV-i jäätmehoolduseeskirja sisule määrab jäätmeseadus, kuid detailsemad reeglid on KOV-i otsustada.[2]

Vastavalt asutamislepingule on keskuse põhilised ülesanded ja eesmärgid:

- kõigile (liikmetele) jäätmeäitlusteenuste tagamine;
- jäätmete tekke stabiliseerimine ja vähendamine;
- jäätmemajanduse arendamine ja võimalikult kõigi jäätmetekitajate kaasahaaramine;
- taas- ja korduvkasutatavate jäätmete kogumise suurendamine;
- ühtsetel alustel toimiva, süsteemse jäätmehoolduse korraldamine;
- jäätmehoolduse arendamiseks vahendite taotlemine;
- jäätmeäitlusrajatiste võrgustiku väljaarendamine.

Asutamisel loodeti keskuse tegevuse kaudu kohalike omavalitsuste jäätmehoolduses saavutada järgmised tulemused [4]:

- Jäätmehoolduse süsteem ja korraldus moodustab piirkonnas ühtse terviku;
- Jäätmemajanduse arendamine ning hinnakujundus on omavalitsuste kontrolli all;
- Jäätmehoolduskeskuse näol on omavalitsustel struktuur, mis täidab piirkonnas tellija kui korraldaja rolli;
- Koos tegutsedes on võimalik efektiivsemalt kasutada olemasolevaid ressursse, oskusteavet ja välisabi ning tagada ühistel alustel toimiva jäätmeäitluse korraldus.

Kohaliku omavalitsuse üksuste koostöö juriidilise vormina otsustati moodustada mittetulundusühing, seda järgmistel põhjustel [4,7]:

- kasumi taotlemine ei ole tegevuse põhieesmärgiks;
- üldkoosolekul on kõigil liikmetel üks hääl;
- vahendeid kasutatakse ainult põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks;
- hea partner rahataotlustes ja projektides;
- omavalitsuste juhid võivad kuuluda MTÜ-de juhtorganitesse;
- avalikkuse huvide esindatus ja kontroll on paremini tagatud;
- väikesed asutamiskulud.

11.4.2.2 Asutamisprotsess

2001. aastal tutvustas Väätsa Prügila AS juhataja esmakordselt Järvamaa Omavalitsuste Liidu koosolekul Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse loomise ideed ja kontseptsiooni.[7,4]

2002 - 2003. aastal tutvustati regionaalse jäätmehooldusjuhtimise vajadust ja keskuse loomist piirkonna omavalitsuste volikogudes.[7]

Saamaks teada omavalitsuste seisukohti, pöördus Väätsa prügila veebruaris 2002. aastal kirjaga kõigi omavalitsuste poole, palvega võtta seisukoht Jäätmehoolduskeskuse loomise suhtes. Ka 2002. aastal vahetunud Väätsa prügila nõukogu liikmed jätkasid alustatud tööd jäätmekestuse visiooni edasiarendamiseks. Intensiivsem projekti arendus ja selgitustöö nii Järvamaa ja kui ka naabermaakondade omavalitsustega algas 2003. aasta alguses – projekti käidi tutvustamas keskkonnateenistuste juhatajatele ja jäätmespetsialistidele Järvamaa Keskkonnateenistuses; piirkonna omavalitsusjuhid ja keskkonnaspetsialistid käisid tutvumas Põhja-Lätis 82 omavalitsuse poolt asutatud jäätmeäitlusega tegeleva mittetulundusühingu kogemustega.[4]

Otsustav samm astuti MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse moodustamiseks Järvamaa Omavalitsuste Liidu volikogu istungil 11. aprillil 2003. aastal Säreveres, mil otsustati teha Järvamaa kohalike omavalitsuste volikogudele ettepanek osaleda MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse asutamisel. Roosna-Alliku vallavolikogu oli juba paar nädalat varem vastu võtnud otsuse keskkonnas liikmena osaleda. Ülejäänud 23 asutajast omavalitsust tegid liitumisotsused 2003. aasta jooksul: Järva-Jaani vald, Väätsa vald, Imavere vald, Koigi vald, Koeru vald, Paide vald, Ambla vald, Kabala vald,

Kareda vald, Lehtse vald, Paide linn, Olustvere vald, Suure-Jaani vald, Põltsamaa vald, Pajusi vald, Võhma linn, Põltsamaa linn, Kaiu vald, Kõue vald, Vändra vald, Kehtna vald, Türi linn ja Suure-Jaani linn.[4]

24.10.2003 toimus MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus asutamiskoosolek, 24 kohaliku omavalitsuse poolt sõlmiti asutamisleping, valiti juhatuse liikmed ning revisjonikomisjon.

Mittetulundusühing registreeriti 19. novembril 2003. aastal.

Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse esialgseks tegevuspiirkonnaks oli regionaalse Väätsa prügila teeninduspiirkond (Eesti Riikliku Jäätmekava järgi).[7]

Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse liikmete seas on tegevusaastate vältel toimunud üksjagu muutusi, esimestel tegevusaastatel liitusid mitmed kohalikud omavalitsused, liikmete seas on toimunud omavahelisi liitumisi (Türi vald, Suure-Jaani vald), liikmelisuse lõpetas üks omavalitsus ning valdade omavahelise liitumise tulemusena lahkus liikmete seast veel üks vald. 2010. aastaks on liikmeid 29⁷. [8] Lähiajal on liitumas ka Tarvastu vald.[6]

11.4.2.3 Kliendid ja teenused

11.4.2.3.1 Kliendid

KEJHK peamised kliendid on liikmeks olevad kohalikud omavalitsused, kellele seadusega pandud ülesandeid keskus täidab (va järelevalve jäätmehoolduseeskirja täitmise üle kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil – kohustus, mida omavalitsus delegeerida ei saa [6]) ning kes koos keskusega ühiselt kogu piirkonna jäätmehooldust arendavad.

Lisaks liikmesomavalitsustele on keskuse kaudseteks klientideks eraomanikud ja korteriühistud, aga ka organisatsioonid ja ettevõtted (sh tootjad), kelle puhul keskendutakse mugavale ja soodsale jäätmete loovutamisele, teenuse operatiivsusele ja paindlikkusele ning taaskasutuse võimalustele.[9] Tegu on nõ kaudsete klientidega, kuivõrd otsesed kliendilepingud on eelloetletutel sõlmitud jäätmeid vedavate ettevõtetega. Kusjuures keskuse loomisel ja korraldatud jäätmeveo korraldamise planeerimisel oli algseks ideeks, et KEJHK on otse jäätmevaldajatega suhtlev instants, kuid enne veokonkursi väljakuulutamist jõuti siiski järeldusele, et teenustasu küsimine nn katusorganisatsioonile oleks jäänud inimestele-jäätmevaldajatele raskesti arusaadavaks, selleks lahenduseks polnud kliendid valmis, mistõttu otsustati, et tekitajatega suhtlevad ja käitlustasu koguvad siiski vedajafirmad.[6]

Kolmandaks on KEJHK töös oluliseks osapoolteks jäätmekäitlejad, kelle huvideks on:

- ladestajate korral võimalikult suur eeltöödeldud ladestatavate jäätmete kogus;
- sekundaarse tooraine kasutajate korral jäätmete kogus, kvaliteet, regulaarsus ja stabiilsus;
- vedajate korral optimaalne ja stabiilne veomaht.

Lisaks osutab KEJHK aegajalt teenuseid ka omavalitsustele, kes ei ole keskuse liikmed.[6,10]

11.4.2.3.2 Osutatavad teenused

KEJHK lähtub oma tegevuses liikmete vajadusest stabiilse ja operatiivse jäätmekäitluse korralduse ja arenduse, ressursside kokkuhoiu ning elukeskkonda parandavate projektide läbiviimisest täiendavate

⁷ 2010. aasta seisuga on liikmed: Ambla vald, Imavere vald, Järva-Jaani vald, Järvakandi vald, Kaisma vald, Kaiu vald, Kareda vald, Kehtna vald, Koeru vald, Koigi vald, Kõo vald, Kõue vald, Käru vald, Märjamaa vald, Paide linn, Paide vald, Pajusi vald, Puurmani vald, Põltsamaa linn, Põltsamaa vald, Raikküla vald, Roosna-Alliku vald, Suure-Jaani vald, Türi vald, Võhma linn, Vändra alev, Vändra vald, Väätsa vald ja Saarepeedi vald.[8]

ressursside juurdetoomise järgi.[9] Põhikirjas on loetletud Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse tegevuse eesmärkideks [11]:

- kõigile jäätmekäitlusteenuste tagamine;
- jäätmete tekke stabiliseerimine ja vähendamine;
- jäätmemajanduse arendamine ja võimalikult kõigi jäätmetekitajate kaasahaaramine;
- jäätmete ladestuse vähendamine, taaskasutatavate jäätmete osakaalu suurendamine;
- ühtsetel alustel toimiva, süsteemse jäätmehoolduse korraldamine;
- jäätmehoolduse arendamiseks vahendite taotlemine;
- jäätmekäitlusrajatiste võrgustiku väljaarendamine.

Liikmete jäätmekavades on täpsustatud jäätmeseadusega kohalike omavalitsuste üksustele pandud ja KEJHK poolt üle võetud teenused [12,13,14]:

- omavalitsuse territooriumil optimaalse ja põhjendatud jäätmekäitlushinna kujundamine;
- olmejäätmete ja taaskasutatavate jäätmete käitlemiseks konkursside korraldamine;
- teeninduspiirkonnas olmejäätmete ja vajadusel muude jäätmete kogumise korraldamine;
- jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamine;
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu piirmäära välja töötamine;
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumine.
- jäätmeveo määramine jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine. [13]

Jäätmeveo teenustasu piirhinna kujundamisel lähtub KEJHK kõigi liikmesomavalitsuste elanike jaoks võrdsuse printsiibist - kõigil jäätmetekitajatel KEJHK teeninduspiirkonnas peavad olema võrdsed võimalused oma jäätmete üleandmiseks kogumissüsteemile. Jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma ainult jäätmete tekkekogusest, olenemata sellest, kas tegemist on linna või maapiirkonnaga, tihe- või hajaasustusega piirkonnaga või sellest, kui kaugel jäätmete tekitajast asub prügilal. Seega kehtestatakse kõigile elanikele üks jäätmehind, et omavalitsuste piirkonnad saaksid ühtlaselt areneda. Küll aga saavad vedajad tasu vastavalt sõlmitud lepingutele kogu KEJHK vastava eelarve piires, vastavad arveldused tehakse keskses.[10,5] Piirhinna kujundamiseks viidi keskuse poolt läbi põhjalik jäätmekäitluse kulude analüüs (arvestati ladestustasusid, sõidukilometraži jm).[6]

Oluline on KEJHK nõustaja roll kõikide liikmetele osutatavate teenuste osas, keskus on see instants, kuhu liikmesomavalitsuse vastav töötaja saab helistada ja probleemidest teavitada või nõu küsida (näiteks jäätmevaldajate registri kohta) isegi pisisasjus. Sama kehtib jäätmekäitlejate kohta, kellel on lepinguline kohustus keskust probleemidest informeerida. Ka kodanikud ja Keskkonnaministeeriumi ametnikud saavad oma päringutele abi.[6]

Lisaks jäätmeseadusega ettenähtule on liikmete jäätmekavades KEJHK-le kehtestatud järgmised kohustused [12,13,14]:

- koostab jäätmehoolduse arendamiseks ja investeeringuteks projekte ja rahataotlusi;
- töötab välja ja viib ellu jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programme;
- korraldab jäätmejaamade, sorteerimis- ja ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist ja haldamist;
- korraldab jäätmekäitlusala arendus- ja selgitustööd ning teeb keskkonnateadlikkuse tõstmise alast propagandat;

- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist ning liigiti kogumist;
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid;
- korraldab omavalitsuste jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade koostamist ja aktualiseerimist;
- korraldab omavalitsustes jäätmete taaskasutamist.

KEJHK liikmeks mitte olevatele kohalikele omavalitsustele osutatakse vaid selliseid (ühekordseid) teenused, millele ei järgne vajadust keskusepoolseks kohustuseks konkreetsete tööde või tegevuste täitmiseks. Näiteks jäätmevaldajate registri pidamine või vedajate konkursi korraldamine on teenused, mida osutatakse vaid liikmetele.[10] Mitteliikmetele tasu eest osutatav tellimustöö võib olla näiteks jäätmekava vm õigusakti koostamine või õigusaktide koostamise juures ekspordina osalemine.[6]

Asutamisele järgnevalt oli keskuse peamiseks tegevuseks liikmetele jäätmekavade eelnõude koostamine. 2004. aastal tegeleti ka korraldatud olmejäätmeveo ülesehituse väljatöötamisega. 2005. aasta algusest kuni järgmise aasta maini toimus jäätmekavade ja korraldatud olmejäätmeveo tingimuste menetlemine keskuse liikmesomavalitsustes.[15,5]

Märtsis 2006. aastal võttis Riigikogu keskuse ettepanekul vastu vajaliku muudatuse jäätmeseaduses (Jäätmeseaduse §67, Halduskoostööseaduse §13), mis võimaldab omavalitsustel olmejäätmeveo konkursi läbiviimise delegeerida mittetulundusühingutele, misjärel oli 2006. aastal keskuse peamiseks tegevuseks korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimine.[15,5] Korraldatud jäätmeveo korraldamiseks sõlmiti 2007. aastal kõigi 27 liikmega halduslepingud, millega volitasid kohalikud omavalitsused MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus korraldatud jäätmeveo eri- ja ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi korraldamiseks ja muude korraldatud jäätmeveo konkursiga seonduvate haldusülesannete täitmiseks. Halduslepingutes sätestatakse kohalike omavalitsuse üksuste roll nende ülesannete täitmise järelevalvajana keskuse üle. Halduslepingud on tähtajalised, lõppedes siis, kui omavalitsuse volikogu on konkursi võitnud jäätmevedaja oma otsusega kinnitanud.[16,17]

10. juulil 2007. aastal kuulutas KEJHK välja olmejäätmeveo konkursi kõigis moodustatud kaheksas jäätmeveo piirkonnas ühtse teenustasu piirhinna alusel. Oktoobris avati pakkumised ning sama aasta lõpus sõlmiti jäätmeveolepingud.[15] Konkursi tulemusena kehtib Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse olmejäätmete korraldatud veo piirkondades ühtlane teenustasu – erinevused piirkonniti on marginaalsed.[6,8]

2006. aastal alustati jäätmevaldajate registri koostamist ja arendamist. Valdavalt 2007. aasta jooksul võeti KEJHK omavalitsustes vastu määrused jäätmevaldajate registri loomiseks, millega määrati registrite volitatud töötajaks Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus. Keskuses korrastati register üleminekuks korraldatud jäätmeveole, iga jäätmeveo piirkond moodustab omaette alamregistri. Tasu registri töötlemise eest sisaldub liikmemaksus.[18,19,20]

Oma tegevusaastate jooksul on keskus läbi viinud 21 projekti oma tegevuseesmärkide täitmiseks [8]:

- 6 jäätmejaama ja 7 keskkonnajaama rajamine;
- ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine ning 15 kogumiskonteineri soetamine;
- 17 liigitikogumispunkti rajamine;
- kampaania „Tee puhtaks“ korraldamine kahel korral;
- erinevate infomaterjalide koostamine jäätmete sorteerimise, kompostimise ja keskkonnateadlikkuse teemadel;
- biolagunevate jäätmete käitlemise pilootprojekt.

11.4.2.4 Juhtimine ja töötajad

Vastavalt põhikirjale on KEJHK juhtorganid liikmete üldkoosolek ja selle poolt valitud minimaalselt 7-liikmeline juhatus, asutajate üldkoosolek määras juhatuse liikmete arvuks 9, alates 2006. aastast on valitud 11 juhatuse liiget. Keskuse vara ja rahalised vahendid on juhatuse valduses, kasutuses ja

käsituses põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks üldkoosoleku poolt kehtestatud põhimõtete järgi. Juhatus vastutab kollektiivselt keskuse tegevuse ja raamatupidamise eest ning palkab keskuse tegevjuhi ja muu personali. Tegevjuht korraldab keskuse tegevust, koostöös juhatuslega töötatakse välja lahendused, võetakse vastu otsused.[11,6] KEJHK algusaastatel olid keskuse palgal 2-3 inimest: projektijuht, projektijuhi abi, raamatupidaja [21]. 2010. aastal on lisaks tegevjuhile keskuse palgal projektijuht, raamatupidaja ning sekretär-registripidaja.[8]

11.4.2.5 Rahastamine

KEJHK vara ja vahendid moodustuvad KOV liikmemaksudest, sihtotstarbelistest eraldistest, lepingulistest tuludest, projektidest, annetustest ja muudest keskuse tegevusest saadud vahenditest [11]. Lisas 4 on majandusaasta aruannete põhjal koostatud ülevaatlik tabel Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse kuludest ja tuludest tegevusaastatel 2004 - 2008, erinevate kulu- ja tululiikide summade aastaseid muutusi vaadeldes on näha üsnagi suurt volatiilsust, mis suuresti tuleneb sellest, et keskuse tegevus on suuresti projektipõhine ning esimestel aastatel kestis alles käivitumisprotsess, samuti on muudetud liikmetele teenuste osutamise tasustamise põhimõtteid. Keskuse tulude kasv on olnud aasta-aastalt suurenev, muutused kuludes on olnud hüplikumad. Järgnevalt kirjeldatakse lähemalt KEJHK tulude allikaid ning lühidalt kulusid.

11.4.2.5.1 KOV liikmemaksud ja teenustasud

Esmane KEJHK rahastamine otsustati asutamislepinguga, millega kehtestati asutajatele sisseastumismaks summas 3000 krooni.[7] Sissastumismaksust moodustus keskuse netovara 87 tuh kr⁸. Keskuse liikmeks olevate omavalitsuste põhikirjaline kohustus on maksta liikmemaksu ning sihtotstarbelisi makseid vastavalt üldkoosolekul otsustatule. Üldjuhul kujunes liikme panus KEJHK kaudu jäätmehoolduse korraldamisel kolmest komponendist:

- Segaolemejäätmete ladestamise eest valdadele/linnadele laekuv saastetasu, mille kannab keskusele üle SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. Vastavalt jäätmeseadusele kuulub 75% saastetasust jäätmete päritolukoha kohalikele omavalitsustele jäätmehoolduse arendamiseks. Keskuse üldkoosolek otsustas, et liikmetele eraldatav saastetasu laekub täies ulatuses KEJHK-le, kuna keskus on organ, mille kaudu omavalitsused täidavad jäätmeseaduses pandud jäätmehoolduse arendamise kohustust;
- Keskuse üldkoosoleku poolt kinnitatud suuruses aastane liikmemaks;
- Sihtotstarbelised projektipõhised eraldised (näiteks konkreetse keskuse juhitavast projektist kasusaajate poolt projekti omafinantseerimise osa katmiseks).[13]

Esimese kolme tegevusaasta liikmemaksuks oli kõikidele liikmetele võrdne 3000 krooni aastas. Uutel liituvatel valdadel tuli lisaks aastasele liikmemaksule tasuda sisseastumismaks.[16,21,22]

Saastetasu suurus on igal omavalitsusel erinev, kuid samas ei sõltu saastetasu laekumise maht omavalitsuse suurusest⁹. Selle erinevuse tasakaalustamiseks ja liikmete panuse suhteliseks võrdsustamiseks otsustati 2006. aasta eelarves lisaks liikmemaksule liikmete osalustasu arvestada omavalitsusüksuste elanike arvu põhisel. Alates 2007. aastast asendati kindlasummaline liikmemaks liikmesomavalitsuse elanike arvust sõltuva liikmemaksuga.[10,16] 2007. - 2008. aastal oli liikmemaks 10 krooni omavalitsusüksuse elaniku kohta¹⁰, 2009. aasta eelarve katmiseks tõsteti liikmemaksu kaheks aastaks 12 kroonile elaniku kohta.[23,6,10]. Liikmemaksu tõstmine tulenes tegevuskulude

⁸ Sh asutamisjärgselt 2003 - 2004. aasta liitunute sisseastumismaksud.

⁹ Vastavalt keskkonnatasude seadusele ei määrata alates 2010. aasta 1. jaanuarist saastetasu 75% kohalikul omavalitsusele, kes ei täida talle jäätmeseadusega pandud kohustust korraldada jäätmevedu vastavalt jäätmeseadusele.[24]

¹⁰ Vastavalt elanike arvule Statistikaameti järgi eelarve koostamise aasta 1. jaanuari seisuga.

kasvust – sellest, et täideti varem planeeritud töökohad ning korrastati ruumid, seega kulud võrreldes varasemaga kasvasid.[6]

Keskuse algusaastatel, kui liikmemaks oli väike ja kattis vaid projektijuhi töötasu ja tegevuskulud, võeti liikmetelt konkreetsete õigusaktide (jäätmekevad, jäätmehoolduseeskirjad, jäätmeveo tingimusi sätestavaid määrused jm) koostamise eest teenustasu – sisuliselt müüdi liikmetele õigusaktide koostamisteenust. Alates üleminekust elanike arvul põhinevale liikmemaksule kaotati eraldi teenustasude võtmine ning kõik liikmetele osutatavate teenuste kulud kaetakse liikmemaksutulust.[6] Samuti ei pea halduslepingutega üle antud jäätmeveo konkursi korraldamisega seotud kohustusi omavalitsused eraldi rahastama, nende kohustuste täitmine toimub keskuse eelarvest, sh liikmemaksude arvelt [17]. See muutus liikmetele osutatavate teenuste tasustamisskeemis väljendub ka keskuse majandusaasta aruannetes omatulude kadumises ning liikmemaksusumma järsus kasvus (vt ka tabelid Lisas 4).

Põhikirja kohaselt saab keskus tulu veel lepingulistest tuludest ning muust tegevusest saadud vahenditest.[11] Kuni 2008. aastani sisaldasid majandusaasta aruanded ka muude tegevusest saadud tulude rida (vt Lisa 4 tabelid), mis moodustasid mitteliikmetele osutatud teenuste tasudest jmt (nt jäätmekava koostamine Rapla vallale 2005. aastal), alates 2009. aastast sellist tuluallikat ei eksisteeri – kogu tegevus on finantseeritud liikmemaksust ja konkreetsete projektide sihtfinantseeringutest.[22,6]

11.4.2.5.2 Riigi toetus ja sihtotstarbelised eraldised projektidele

Vastavalt jäätmeseadusele toetab riik jäätmehoolduse arendamist riiklike toetusprogrammide kaudu, kust toetust jagab Keskkonnainvesteeringute Keskus vastavalt esitatud projektitaotlustele. KEJHK on oma projektidele finantseeringu saanud Keskkonnaprogrammi jäätmekäitluse programmi kahest alamprogrammist: ohtlike jäätmete käitlemine ja tavajäätmete käitlemine. Keskkonnaprogrammi keskkonnateadlikkuse alamprogrammist saadi rahastust projektidele järgmiste prioriteetide raames: keskkonnaharidus ja elusloodus õpiprotsessis, keskkonnateavitus ja avalikkuse kaasamine otsustusprotsessi, keskkonnateadlikkuse maakondlik alamprogramm.[8,25] Keskkonnaprogrammi vahendid tulevad vastavalt keskkonnatasude seadusele riigieelarvesse laekunud rahast (sh 25% laekunud saastetasust), kohalike omavalitsuste koostööorganisatsioonil on võimalik finantseerimist taotleda vaid juhul, kui kõigil liikmetel on kinnitatud jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri ning on korraldatud jäätmevedu (seal kus see on kohustuslik).[6,33]

Oma tegevusaastate jooksul on keskus läbi viinud/viimas 21 projekti oma eesmärkide täitmiseks. KIK-i kaudu on keskus saanud erinevate projektide teostamiseks 14,2 miljonit krooni (vt tabel 31 ning Lisa 4). Valdav osa sellest (78%) on läinud jäätmejaamade ja keskkonnajaamade rajamiseks erinevatesse liikmesomavalitsustesse. Ohtlike jäätmete kogumiseks (konteinerite soetamine, ringide korraldamine) tehtud sihtfinantseerimine ulatub 15%-ni riiklikult rahastatud projektide kogusummast. Samuti on toetust saadud liigitikogumispunktide rajamiseks, kampaania Tee puhtaks (2007, 2008, 2009) korraldamiseks ning erinevate infomaterjalide koostamiseks.

Tabel 30. KEJHK 2005-2009a alanud projektidele eraldatud finantseering (krooni).

Projektide sisu	Toetused: KIK/KKM/ AS Järva Teed	Oma- finantseering	Kokku	Oma- finantseeringu osakaal
Jäätme- ja keskkonnajaamade rajamine	1 1256 623	1 047 167	9 191 804	11%
Ohtlike jäätmete kogumiskonteinerite soetamine ja kogumisringide korraldamine	2 080 832	419 853	2 500 686	17%
Liigitikogumispunktide rajamine	720 301	268 599	988 900	27%
Kampaania Tee puhtaks 2008, 2009	151 176	9 753	126 451	8%

Erinevad infomaterjalid 2007-2009	80 587	26 657	107 244	25%
Biolagunevate jäätmete käitlemise pilootprojekt 2005-2006 (KKM)	78 000	0	78 000	0%
KOKKU:	14 367 519	1 772 029	12 993 085	14%

Allikas: 8,22, CentARi arvutused

Vastavalt KIK-i toetuste jagamise korrale ei ole kohalikel omavalitsustel kohustust taotletavaid projekte omafinantseerida, kuid seda tehti KEJHK-s eesmärgiga suurendada positiivse finantseerimisotsuse tõenäosust. Ka keskuse liikmete jäätmekavades on sätestatud, et kohaliku omavalitsuse üksus osaleb rahalise osalusega MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduse poolt taotletavates jäätmehooldusalastes projektides, vastavalt omavalitsuse jäätmekavale. Seega eraldas omavalitsus raha konkreetsete projektide omafinantseerimise osas täiendavalt liikmemaksule, kui ta oli projektist kasusaaja.[6] Alates 2009. aastast esitab keskus KIK-ile projektitaotlusi ilma omafinantseeringuta ning KIK on projektid rahastanud 100% ulatuses.[6]

Keskusepoolne omafinantseering nimetatud projektidele on kokku olnud 14%, sealhulgas suurima omaosaluse osakaaluga olid liigitikogumispunktide rajamise projektid (27%) ning infomaterjalide koostamine (25%). Vähim oli omafinantseering kampaania „Tee puhtaks“ rajamisel – 9%, kuid selles projektis oli mõlemal aastal rahaliseks toetajaks ka AS Järva Teed. Kui vaadelda kogu keskusepoolse omafinantseeringu summa jaotust projektiti, on valdav osa läinud jäätme- ja keskkonnajäätmekogumispunktide rajamisele – ligi 60%. Lisaks KIK-i programmidest finantseeritud projektidele eraldas Keskkonnaministeerium KEJHK-le 2005. - 2006. aastal 78 000 krooni biolagunevate jäätmete käitlemise pilootprojektiks.

Võrreldes projektituluseid vastavalt nende algusaastale, on näha ajaliselt kasvav trend kuni 2008. aastani. Poole kõigi projektide kogusummast moodustavad 2008. aastal alustatud projektide eelarved (53%) – ehitati kaks jäätmejaama, mis on suurima mahuga KEJHK projektid. 2009. aastal alustati vaid ühe jäätmejaama ehitust, mistõttu on selle aasta projektide kogumaht ka väiksem (25% kõigi aastate projektide mahust).

11.4.2.5.3 Kulud

Keskuse tegevuskulud kaetakse peamiselt omateenitud vahenditest – liikmemaksudest. Keskus püüab saavutada oma tegevuse eesmärgid võimalikult efektiivsema ressursikasutusega ja väiksemate ülalpidamiskuludega.[9] Esimestel tegevusaastatel kattis liikmemaks sisuliselt ühe projektijuhi tegutsemise kulud, hiljem lisandus töötajaid ning tekkisid kontori ülalpidamiskulud.[6]

Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse tegevuskulude põhilised kululiigid on juhatuse liikmete tasud, tööjõukulud ning majandamiskulud. Juhatusel liikmete töö on tänase seisuga tasustatud 700 krooni kohalesõidu kohta (koosolekud jmt), ja juhatuse esimehe tasu, varasem praktika oli katta eraldi ka juhatuse liikmete transpordikulud, kuid nüüdseks on tasu ühtlustatud.[6] Aastased kulud juhatuse liikmete tasude peale on aastate lõikes üsnagi kõikumavad (vt tabel 32). Aastane kulu juhatuse liikme kohta on olnud suhteliselt samas suurusjärgus, kui välja arvata 2005. aasta. Kulude suurus sõltub keskuse tegevuse intensiivsusest vastaval aastal.

Tabel 31. Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse juhatuse liikmete tasud 2004 - 2008.a (krooni)

	2004	2005	2006	2007	2008
Juhatusel liikmete hüvitis (sh transpordikulud)	76 000	184 499	119 971	109 000	122 600
juhatuse tasude aastane muutus:		243%	65%	91%	112%
juhatuse tasu liikme kohta:	8 444	20 500	10 906	10 900	12 260

Allikas: 16,21,22,26, CentARi arvutused

Vastavalt põhikirjale võib keskuse tegevjuht olla ka juhatuse liige, alates 2007. aastast selline olukord ka eksisteerib – seega ei saa tegevjuht juhatuse liikme tasu, vaid ainult tegevjuhi töötasu.[6] Tööjõukulud on Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse igal tegevusaastal kasvanud, varieerudes vahemikus 15%-83% eelneva aasta kuludest, samuti on kasvanud töötajate arv seoses keskuse töö käivitamisega (vt ka Lisa 4). Tööjõukulu töötaja kohta on kogu tegevusperioodi vältel kasvanud ühtlasemalt, 2008. aastal olid tööjõukulud 2004. aastaga võrreldes 39% kõrgemad .

KEJHK majandamiskulud moodustuvad ruumide rendikulust, kontori ülapidamise ja toimimise kuludest (kontoritarbeid, internet, inventar jmt), samuti kuludest õigusabile ning jäätmevaldajate registri tehnilisele teostusele (keskuse algaastatel ka raamatupidamisteenusele).[6]

Õigusabikulu hõlmab teenuse sisseostmist advokaadibüroolt, mis on olnud toeks liikmetega sõlmitavate haldusaktide, erinevate lepingute ja teiste juriidiliste dokumentide koostamisel ning jäätmeseadusesse muudatusettepanekute tegemisel.[16] Ka vajab keskus abi korraldatud jäätmeveo konkursi tagajärjel puhkenud kohtuvaidluses konkursi kaotanud vedajaga. Kuigi õigusabiteenuse ost on suhteliselt kulukas, on tegu äärmiselt vajaliku toega KEJHK töös. Tagamaks liikmetele pakutavate teenuste kvaliteeti, on mõeldud ka juristi haridusega töötaja palkamisele.[6]

Samuti on välist ekspertiisi kasutatud korraldatud jäätmeveole üleminekuga seotud küsimustes ning jäätmevaldajate registri sisseseadmiseks, arendamiseks ning liikmete koolitamiseks registri pidamise osas.[16] Registri sisseseadmisel keskusele teenust osutanud ettevõtte on kõigi liikmete jäätmevaldajaid hõlmava registri tehniline hoidja, kellele makstakse igakuist teenustasu, kellelt saadakse abi tehnilistes küsimustes ning omavalitsuste registriga tegelevate ametnike koolitamisel.[6]

Lisaks ülalkirjeldatud kuludele kajastuvad KEJHK bilansis põhivara (keskuse projektide tulemusena rajatud keskkonna- ja jäätmejaamade (muud põhivara keskusel pole)) amortisatsioonikulud. Vastavalt Keskkonnaministri määrusele on toetuse saaja kohustatud toetuse abil rajatud ehitised hoidma oma kasutuses vähemalt 5 aastat, kui asja mõistlik kasutusaeg ei ole lühem. [6,33]

11.4.2.6 Tegevuse tulemused, probleemid ja ohud

Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse juhatuse esimees võttis 2004. aastal Keskkonnafoorumil kokku senised asutamisjärgsed probleemid, tuues peamiste muredena välja väga suure osa keskuse piirkonna elanikkonna elamist hajaasustusega piirkondades, kus jäätmekäitlusteenused on raskemini kättesaadavad, ning elanikkonna madala keskkonnateadlikkuse. Ühtlasi püstitas juhatuse esimees keskuse tegevuseesmärkidena hoida jäätmekäitlus ja hinnakujundus omavalitsuste kontrolli all ning olla jäätmekäitlusteetevõtetele kindlaks partneriks.[27]

2 aastat hiljem tõi KEJHK tegevjuht Raplamaa Omavalitsuste Liidus keskust tutvustades välja senise töö tulemused [5]:

- omavalitsustel on soov osaleda ühistegevuses;
- jäätmehooldusele pööratakse rohkem tähelepanu;
- ühistegevus odavam (jäätmevaldajate register, ohtlike jäätmete kogumiskonteinerid, jäätmekavad jm);
- mõtteid ja plaane, kuidas jäätmehooldust korraldada, on ühiselt rohkem;
- investeringuteks toetuste taotlemine on ühiselt lihtsam.

Samas aga oli esimeste tegevusaastate jooksul kogunenud ka negatiivseid kogemusi. KEJHK liikmesomavalitsuste jäätmehoolduse hetkeolukord oli väga erinev (süsteemiga liitunud elanike arv 20 - 95%, segaolmejäätmete kogus elaniku kohta 23 – 250 kg aastas) ning ülevaade jäätmehoolduse olukorrast oma haldusalal samuti. Ka ei tõlgendanud omavalitsused valdkonna seaduseid üheselt ning kehtivad jäätmeveotariifid olid kordades erinevad. Sellest tulenevalt oli keskuse liikmete seas ka tahe jäätmehoolduskorraldust muuta väga erinev.[5] Niivõrd erinevad positsioonid ja ootused liikmete hulgas muutsid keskuse töö selle võrra keerukamaks, eesmärkide täitmise ajamahukamaks ja raskemaks.

Üheks oluliseks probleemiks Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse töös ilmnes liikmeks olevate kohalike omavalitsuste eemaldumine omanikustaatuses – kuivõrd keskus on see instants, kes jäätmekavad koostab ning jäätmehoolduse arendust planeerib/teostab, kujunes osadel liikmetel välja arusaam nagu jäätmehoolduse arendamine olekski ainult KEJHK ülesanne ning omavalitsusele koostatud jäätmekava KEJHK „oma“. Kadus soov ise kohapeal, oma haldusalas selgitada jäätmehoolduses planeeritavaid tegevusi ning olla ka sisuliselt koostööpartner.[5]

Samuti tõi tegevjuht 2006. aastal negatiivse asjaoluna välja, et regiooni erinevate keskkonnaalaste instantside vaheline infovahetus puudub ning seisukohtade vahetus on olematu (maavalitsuste keskkonnateenistused, kohalikud omavalitsused, omavalitsusliitude ja maakondade vaheline suhtlus).[5] Vaatamata koostööstruktuuri olemasolule regiooni „laiema pildi“ mittenägemist ja liikmete „oma asja ajamist“ märkis Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse tegevuse puudustena ka Keskkonnaministeeriumi esindaja 2007. aastal Jäätmekäitlejate Liidu infopäeval. Ettekandes toodi ka Eestis üldiselt jäätmemajanduse kohalike omavalitsuste koostööstruktuuride põhilise kitsaskohana välja asjaolu, et puudub sisuline koostöö omavalitsuste üldiste ülesannete osas nagu ühised jäätmekavad, jäätme-eeskirjad, ühine jäätmejaamade haldamine, ühine liigitikogumise süsteemi arendamine, jäätmealane teavitamine jms – ehk siis eesmärkide osas, mille tõttu just omavalitsuste koostööstruktuurid mujal Euroopa Liidus ongi jäätmemajanduses valdavad [28].

Asutamislepingus püstitatud eesmärgid tegevuse tulemuste kohta on KEJHK tegevjuhi hinnangul 2008. aasta kevadeks saavutatud. Jäätmehoolduse ressursse, oskusteavet ja välisabi kasutatakse efektiivsemalt kui seni kohalike omavalitsuste töös. Tänu sellele, et jäätmevaldajate registrit peetakse ühiselt, on registri hoidmise ja haldamise tehnilised kulud madalamad võrreldes olukorraga, kus iga omavalitsus registrit eraldi peaks. Samuti on keskuse registripidajale töö käigus kogunenud olulist oskusteavet, mida kõigi liikmetega jagada ning neid nõustada. Tänu keskusele moodustab jäätmehoolduse süsteem piirkonnas terviku, KEJHK on liikmete esindajana kindlaks koostööpartneriks riiklikele struktuuridele ja kolmandale sektorile, käitlejatele. Läbi keskuse korraldatud jäätmehooldus on omavalitsuste juhtimise ja kontrolli all, mis piirab jäätmevaldajate jt käitlustegevõtete domineerivat rolli üksikute omavalitsustega eraldi kokkuleppeid sõlmides. Ühiselt läbi KEJHK korraldatud olmejäätmeveo konkursi läbiviimine on võimaldanud teeninduspiirkonnas veohinnad kontrolli all hoida – tegevjuhi sõnul on veohindade tase keskuse liikmesomavalitsuste elanikele kohati isegi üle kahe korra odavam kui vabaturu hinnad. On selge, et maapiirkondades ülitiheda asustusega suurlinnade hinnatasemega võistelda pole võimalik, kuid võrreldes liikmeks mitteolemiselega on keskuse omavalitsused koostööorganisatsiooni läbi jäätmeveo korraldamisest kasu saanud. [28,6]

KEJHK tegevusele annab positiivse hinnangu ka Riigikontroll, nimetades 2008. aastal koostatud kohalike omavalitsuste jäätmehoolduse auditis keskust jäätmealase koostöö heaks näiteks mastaapsuse poolest. Ülevaates tuuakse välja, et keskuse eestvedamisel on rakendatud korraldatud jäätmevedu kõigi 27 liikme haldusalal ning viidud ellu muidki vajalikke jäätmehooldusprojekte, samal ajal kui koguni pool Eesti elanikkonnast ei olnud selleks ajaks korraldatud jäätmeveoga liitunud ning omavalitsustel on raskusi korraldatud jäätmeveo rakendamise, kuigi juba 1998. aastal vastuvõetud jäätmeveo seadus sisaldas korraldatud jäätmeveo põhimõtet.[2]

Korraldatud jäätmeveo eelduseks on omavalitsustes jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade olemasolu, ka need on Riigikontrolli auditi kohaselt dokumendid, mida pole paljudes omavalitsustes suudetud tihti koostada või kinnitada seetõttu, et protsessis vajalik oskusteave on kohapeal piiratud (puuduvad valdkonnaspetsialistid või on nad muude ülesannetega piiratud, napib raha oskusteabe sisseostmiseks) ning koostöö naaberomavalitsustega on liialt ajamahukas või ebaõnnestub¹¹. [2] Need on just aspektid, mille osas KEJHK tegevus on oma liikmetele kasuks saanud olla, kuigi ega keskuse liikmete hulgaski ei ole nende õigusaktide koostamine alati laabunud vastavalt esialgselt plaanitudle.

¹¹ Sellise olukorra põhjendustest loe kokkuvõtlikult Riigikontrolli auditist „Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja linnadest“: <http://www.riigikontroll.ee/audit.php?audit=728>.

Riigikontrolli ülevaates nenditakse ka, et eriti väiksemate omavalitsuste puhul on koostöö sageli ainuke mõistlik lahendus seadusest tulenevate jäätmehoolduse kohustuste täitmiseks.[2] KEJHK keskuse kõige viimati liitunud Saarepeedi valla kogemus on siinjuures heaks näiteks. Saarepeedi vald ei ole jäätmeveo kohaselt kohustatud kehtestama korraldatud jäätmevedu, kuna omavalitsuse elanike arv jääb alla 1500. Samas on vallal kohustus jäätmevedu oma elanikele organiseerida ning senine praktika jäätmevedu teostavate ettevõtetele on viinud olukorrani, kus vedaja dikteerib hinna ja kokkuleppe tingimused. Probleemiks oli, et vedaja ei suhelnud omavalitsusega ega jäätmevaldajatega (klientidega), veo hinnaks kujunes turuhind, mis oli Saarepeedi elanikele liiga kõrge (ilmselt mängis hinna kujunemises rolli ka valla väiksus, mis ei võimalda vedajale mastaabisäästu). Valla liitumise põhjuseks oli Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuses kogunenud korraldatud jäätmeveo korraldamise kogemus, mis ühes liikmeskonna suurusest tuleneva positsiooniga on keskusest kujundanud suure läbirääkimisvõimega esindaja oma liikmetele. Keskuse poolt läbi viidud korraldatud jäätmeveo konkurss Saarepeedi valla jaoks on andnud tulemuseks varasemast tunduvalt madalama käitlushinna ning toimiva koostöö vedajate jt käitlusfirmadega.[6]

Samas on seniste liikmesomavalitsuste seas ilmnunud ka rahulolematust keskuse tööga – 2006. aasta lõpus otsustas Järvakandi vallavalitsus lõpetada liikmelisuse Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuses, sest nende poolt pakutavad teenused valda ei rahuldanud.[29,30] Kahjuks ei soovinud valla esindajad tookordse otsuse tagamaid avada, keskuse tegevjuhi hinnangul langes kaalukauss liikmestaatuse lõpetamise kasuks seetõttu, et väikse, alla 1500 elanikuga vallana ei pea Järvakandi oma haldusalas korraldatud jäätmevedu korraldama ning kohalik jäätmekäitlusettevõtte pakkus vallale prügiveoks head hinda. Seetõttu leiti vallas ilmselt, et KEJHK-s osalemise kasu ei ületa makstavat liikmemaksu.[6]

Samuti leiti Koigi vallavolikogus 2008. aasta suvel, et kuigi keskuse põhiline eesmärk on lahendada omavalitsuste jäätmealaseid probleeme, on neid probleeme korraldatud jäätmeveoga ikka jätkuvalt. Seejuures avaldati arvamust, et KEJHK ei tööta efektiivselt, raisatakse nii aega kui teisi ressursse, volikogu tegi vallavalitsusele ettepaneku tõsiselt kaaluda keskuse liikmeksoleku otstarbekust ning ühe lahendusena väljaastumist. Kritiseariti ka jäätmevaldajate registri toimimist – kuigi register toomis, polnud keskus oma rolli selles vallavolikogu hinnangul täitnud.[26] 2010. aasta seisuga on Koigi vallavalitsus jätkuvalt keskuse liige, millest võib järeldada, et tollastele probleemidele leiti lahendus ning alternatiivid liikmelisusele polnud ressursiefektiivsemad.

Järgnevalt veel mõne KEJHK strateegias [9] 2005. aastal püstitatud tegevuseesmärgi täitmisest tänase seisuga:

- ➔ Kõikidele liikmetele on koostatud jäätmekavad ning jäätmehooldus-eeskirjad, varasemad jäätmekavad on uuendatud või uuendamisel;
- ➔ Jäätmealase selgitustöö tulemuslikkusele viitab keskuse piirkonna elanike jäätmete ladustamismahtude vähenemine – inimesed on teadlikumad, on hakatud rohkem jäätmeid liigiti sorteerima. Jäätmevaldajate seas on kinnistunud arusaam, et jäätmekäitluse eest peab maksma. Seda näitab vähenev võlgnike arv, eelkõige pikaajaliste võlgnike arv. Samuti on vähenenud vedajate poolt keskusele teada antavate probleemide hulk. [6]
- ➔ Teeninduspiirkonna laiendamine – keskuse liikmete arvu muutused ei kirjelda seoses omavalitsuste omavaheliste liitumistega teeninduspiirkonna laienemise eesmärgi täitmist piisava selgusega. Liikmelisuse kasvu oleks seega parem hinnata liikmeks olevate kohalike omavalitsuste elanike arvu põhjal, eriti kuna ka liikmemaksu suurus sellest lähtub. Asutamisaastal oli elanike arv 66,5 tuhat inimest, 2010. aasta alguse seisuga 81 tuhat inimest, seega on tegevuspiirkond laienenud 22%. [27,6, CentARi arvutused]

Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse finantseerimisskeem põhineb kohalike omavalitsuste panusel ning riigipoolsel toel erinevate projektide osas. Tuginedes Riigi jäätmekavale 2008 - 2013, võib arvata, et riikliku finantseerimise jätk on vähemalt lähitulevikus tagatud. Riigi jäätmekavas on sätestatud

omavalitsuste koostööorganisatsioonide olulisus jäätmehoolduses: „Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimine eeldab kõigi 227 omavalitsuse omavahelist koostööd koostööstruktuuride kaudu.“ [32]

Samas on ladestatavate jäätmekoguste järsust vähenemisest lähiaastatel (nii elanike suuremast teadlikkusest jäätmete sorteerimise alal kui ka jäätmepõletustehaste töö käivitamise tõttu) tulenevalt saastetasu oluline vähenemine asjaolu, millega tuleb keskuse finantseerimismudelil arvestada. Riigi jäätmekavas on võimalusena jäätmehoolduse ja jäätmerajatiste haldamise täiendavaks finantseerimiseks põgusalt käsitletud ka kohaliku jäätmemaksu – omavalitsustel soovitatakse kohalikel jäätmevaldajatelt jäätmemaksu koguda.[32]

Võimalus, et saastetasu asendatakse üleriigilise jäätmemaksuga nagu on viimastel aastatel arutlusel olnud (ka 2010. aasta riigieelarve koostamisel), ei muudaks KEJHK tegevjuhi hinnangul ilmselt keskuse finantseerimist eriti oluliselt, kuna mingitel alustel jätkuks siiski kohalike omavalitsustele jäätmevaldkonnas raha laekumine. Lähiaastatel ei ole näha ka liikmetele osutatavate teenuste olulist muutust: jätkub halduslepingutega üle antud omavalitsuste esindusõiguse teostamine tootjate, vedajate jm käitlejate ees, regiooni jäätmevaldajate registri osas toimub pidev korrashoid, kohalike registripidajate kureerimine, juhendamine ja registri regionaalsest terviklikkusest lähtuv arendamine jne. Keskus püüab oma liikmesomavalitsuste õlult enda kanda võtta võimalikult palju, see võimaldaks kohalikel omavalitsustel rohkem pühenduda jäätmehoolduse järelevalvele, mis on Riigikontrolli auditi kohaselt omavalitsuste poolt üsnagi unarusse jäetud kohustus.[6,2]

Allikad:

1. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse asutamisleping, 24.10.2003, Paide.
2. Riigikontrolli audit „Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja linnadest“: <http://www.riigikontroll.ee/audit.php?audit=728>
3. Peeter Eeki ettekanne „Kohalike Omavalitsuste ülesanded erinevate olmejäätmete liikide käitlemisel Eestis“ Eesti Jäätmekäitlejate Liidu infopäeval, 6.03.2008, Otepää.
4. Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse koduleht Järvamaa omavalitsuste liidu portaalis: <http://jol.cma.ee/?CatID=200>
5. Jargo Jürgensi ettekanne „KEJHK tutvustus“, 15.06.2006, Rapla.
6. Telefoniintervjuud MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus tegevjuhiga 31. märtsil ning 8. Aprillil 2010.a.
7. Arvo Rosimannuse ettekanne „MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus“, 06.03.2008, Otepää.
8. Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse koduleht: <http://www.kejhk.ee/>
9. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse strateegia aastani 2009. a.
10. Raplamaa Omavalitsuste liidu vallavanemate kogu koosoleku protokoll nr 6, 15. juuni 2006.a, Rapla.
11. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse põhikiri
12. Pajusi, Puurmani ja Põltsamaa jäätmekava 2010-2015, Paide, 2009.
13. Saarepeedi valla jäätmekava 2010-2014, Saarepeedi 2010.
14. Paide valla jäätmekava 2006-2009, Paide 2005.
15. Jarno Laur „Kohalike omavalitsuste ühisasutused kui lahendus regionaaltasandi halduses: Järvamaa näide“, lõputöö, Tartu Ülikooli Narva Kolledž, 2008, Narva.
16. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse majandusaasta aruanne 2006
17. Türi valla ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse vahel 16.10.2006 Paides sõlmitud haldusleping jäätmeseaduse alusel korraldatud olmejäätmeveo vedaja leidmiseks korraldatud konkursiga seotud haldusülesannete täitmiseks.
18. Saarepeedi vallavolikogu määrus nr 2 „Saarepeedi valla jäätmevaldajate registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“, 17.12.2009, Saarepeedi.
19. Imavere vallavolikogu määrus nr 17 „Imavere valla jäätmevaldajate registri asutamise ja jäätmevaldajate registri pidamise põhimäärus“, 27.06.2007, Imavere.
20. Paide linnavolikogu otsus nr 76 „Paide linna jäätmevaldajate registri asutamine“, 27.09.2007, Paide.
21. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse majandusaasta aruanne 2005

22. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse majandusaasta aruanne 2008
23. Türi valla 2010. aasta eelarve seletuskiri
24. Keskkonnatasude seadus, vastu võetud 7.12.2005. aastal Riigikogus, jõustunud 1.01.2006. aastal
25. Keskkonnainvesteeringute Keskuse koduleht: www.kik.ee
26. Koigi Vallavolikogu 12. juuni 2008. aasta istungi nr 6 protokoll.
27. Jüri Randmäe ettekanne „Jäätmekäitluse väljakutsed“, 26.05.2004, Tallinn.
28. Peeter Eeki ettekanne „Riigi jäätmekava 2008 - 2013 eelnõu“ 28.11.2007, Jõhvi.
29. Järvakandi Vallavolikogu otsus 20.12.2006 nr 25, Järvakandi.
30. „Volikogus“, Järvakandi Kaja Nr 12(122), detsember 2006 / jaanuar 2007.
31. Jäätmeseadus, vastu võetud 28.01.2004.a Riigikogus, jõustunud 1.05.2004. aastal
32. Riigi jäätmekava 2008 - 2013, Keskkonnaministeerium, 2008.
33. Keskkonnaministri 17. veebruari 2006. aasta määrus nr 13 „Keskkonnakaitse valdkondade rahastamiseks esitatud projektitaotluste hindamise tingimused ja kord, taotluste hindamise kriteeriumid, otsuse tegemise kord, lepingu täitmise üle kontrolli teostamise kord ning aruandluse kord“, jõustunud 26.02.2006. aastal

11.4.3 SA RAPLAMA A INFO- JA NÕUSTAMISKESKUS

Käesolev juhtum ei kuulu küll teema poolest vaatlusaluste teemade hulka, kuid on heaks näiteks vajadusepõhise koostöö tekkest erinevate organisatsioonide vahel ning seetõttu on vastav näide ka Raportile lisatud.

Avalikes huvides tegutsev SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus loodi 2008. aastal Raplamaa Omavalitsuste Liidu poolt. SA eesmärgiks on ühendada Rapla maakonnas kutse-, karjääri-, psühholoogilise ja õppenõustamise valdkonnad, neid süsteemselt arendada ning omavahelist koostööd koordineerida.[1, vt allikaid teema lõpus] Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus (RINK) on avatud kõigile, kes soovivad saada karjäärinõustamist, vajavad abi õppetöös, tunnevad huvi erinevate töötamis- ja õppimisvõimaluste vastu, tahavad kaasa lüüa erinevates projektides jmt.

11.4.3.1 Juhtumi valiku põhjendus

SA RINK on kõik varem erinevate kildudena laiali olevad maakonna nõustamisteenused – noorte info- ja karjäärinõustamine ning hariduse tugisüsteemid õppenõustamise valdkonnas koondanud ühe katuse alla – see lahendus on erinev teistes maakondades toimuvast, kus jätkub teenuste osutamine killustatult.[2]

SA RINK-i loojad on seejuures rõhutanud väga olulist asjaolu – noor ise ei jaga oma vajadusi karjääriga seonduvateks, psühholoogilisteks, õpinõustamisvajaduseks jmt, tema jaoks on oluline leida vastused oma küsimustele, saada oma muredes abi usaldusväärsetelt nõuandjatelt.[3] Samuti aitab noorte ja täiskasvanute nõustamise integreerimine, olemasoleva nõustamisalase kompetentsi kasutamine mitme kliendigrupi heaks panustada oluliselt avaliku teenuse osutamise efektiivsusesse.

11.4.3.2 Eelnev olukord

RINK-i eelkäijaks oli Raplamaa Noorte Teabekeskus, mis asutati 1999. aastal, mil riik hakkas noorte nõustamist toetama. Tegevust alustati Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumis, kuuludes juriidiliselt Rapla linna alla. Aastal 2001 anti varad üle Rapla Maavalitsusele, Keskus koliti maavalitsuse hoonesse ja noorsootöö teenuseid asus osutama FIEna tegutsev spetsialist.[4]

Enne SA RINK asutamist tegelesid Raplamaal nõustamisega mitmed erinevad asutused või üksikisikud [4,5]:

1. Raplamaa Noorte Teabekeskus (RNT) – karjääriinfo ja -nõustamine, noorteüritused ja vaba aja sisustamine, kliendarvuti, koolituste- ja projektiinfo;

2. MTÜ Rapla noorte nõustamiskeskus – seksuoloogiline ja psühholoogiline abi;
3. MTÜ Rapla Maakonna Psühholoogiateenistus – psühholoogiline abi, testid, karjäärinõustamine;
4. Tööturuameti (TTA) Raplamaa osakond – karjäärinõustamine;
5. Koolide psühholoogid, sotsiaalpedagoogid, karjäärikoordinaatorid.

Haridus- ja Teadusministeeriumilt laekuvad riigipoolsed eraldised Rapla maavalitsusele noorte teavitamise ja nõustamise finantseerimiseks kujunesid printsiibil: baasraha + pearaha iga noore kohta maakonnas. Tabelist 27 on näha, et kuigi mitte igal aastal pole finantseerimine kasvanud, on kogu tegevuse jooksul toetus kasvanud rohkem kui kaks korda.[3,6]

Tabel 32. Noorte teavitamise ja nõustamise riiklik rahastamine Rapla maakonnas 1999 - 2008

aasta	summa kroonides	aastane muutus
1999	68 700	
2000	43 500	-37%
2001	58 800	35%
2002	70 000	19%
2003	129 000	84%
2004	129 130	0%
2005	131 500	2%
2006	192 500	46%
2007	192 500	0%
2008	282 600	47%
2009	175 000	-38%
2010	175 800	0%

Allikas: [3,6,7], CentARi arvutused

Viimasel asutamiseelsel aastal kujunes maavalitsuse kaudu eraldatud riigitoetuse 282,6 tuh kr kasutamine järgnevalt [3]:

1. Noorte teavitaja ja karjäärinõustaja osakoormusega töökoht – 150 tuh kr;
2. Noorte psühholoogilise nõustamise leping MTÜ Rapla Maakonna Psühholoogiateenistusega – 40 tuh kr;
3. Ruumide rent – 60 tuh kr;
4. Koolitused – 32,6 tuh kr.

Eelnev riigi rahastamine noorte teavitamisele ja nõustamisele Rapla maakonnas piirdus Raplamaa Noorte Teabekeskuse tööruumide, 1 inimese palga, inventari ning bürookulude katmisega.[5]

Tööturuameti Raplamaa osakond osutas karjäärinõustamisteenust Tööturuameti finantseerimisel, koolide psühholoogid, sotsiaalpedagoogid ja karjäärikoordinaatorid koolide eelarvetest Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) finantseerimisel. MTÜ Rapla Maakonna Psühholoogiateenistus osutab maakonna elanikele nõustamisteenust, mille eest üldjuhul tasub kas Haigekassa¹² või maakonna omavalitsused¹³ vastavalt vastuvõtule tulnute arvule¹⁴. MTÜ Rapla noorte nõustamiskeskus tegutses erapolikliiniku tiiva all, aga kuna raha selle ülalpidamiseks oli suudetud seni saada erinevatelt fondidelt,

¹² Perearsti, psühhiaatri või muu eriarsti saatekirjaga suunatud ravikindlustusega inimesed.

¹³ Lapsed ja noored ning nende vanemad, kes on ise pöördunud või kooli/lasteaia, sotsiaal- või lastekaitsetöötaja poolt suunatud; kriisikliendid, inimesed, keda on tabanud ootamatu psühholoogiline trauma; kõrge suitsiidiriskiga kliendid; ravikindlustuseta ja/või majanduslikes raskustes inimesed (pensionärid, töötud, puuetega inimesed) ja ka täiskasvanud, kelle probleem ei vasta ühegi psüühikahäire kriteeriumidele ja kes ise pöörduvad ning ei suuda visiidi eest tasuda.

¹⁴ Väikeses osas ka inimesed ise, alaealiste komisjon või sotsiaalkindlustusamet rehabilitatsiooniteenusele suunatute eest

on vastuvõtnud nii noortele kui ka nende probleemidega seotud täiskasvanutele tasuta¹⁵. [8] Ka vallad toetasid kuni 19-aastaste, nende vanemate või ka õpetajate nõustamist. [9]

11.4.3.3 Asutamise ajendid, eesmärgid, käivitumine

2006. aasta sügisel tekkis olukord, kus Raplamaa Noorte Teabekeskuse töötaja lahkus, mis tähendas ühtlasi, et lahkus ka nõ juriidiline keha ning tekkis vajadus luua asutus, millel oleks püsiv juriidiline staatus, mis vastaks maakonna vajadustele ja täidaks talle pandud eesmärgid. [4] Uus töötaja sai ajutise finantseeringu Raplamaa Arendus- ja ettevõtluskeskuse (RAEK) poolt. [10]

Raplamaa Omavalitsuste Liidu tegevjuhi Silvi Ojamuru sõnul sai katusorganisatsiooni loomine ajendi Haridus- ja Teadusministeeriumi kirjast maavalitsustele 2008. aasta aprillis, milles tehti ettepanek moodustada igas maakonnas nõustamist koordineeriv keskus, millele nähakse ette toetussummad. Tegemist oleks võimaliku MTÜ või sihtasutuse loomisega, kuhu koonduksid kõik seni erinevate kildudena laiali olevad maakonna nõustamisteenused. Siiani on maakonnas palju erinevaid nõustamisega tegelevaid killukesi, ent puudub ühtne juriidiline katusorganisatsioon, kuhu need kõik koonduda võiksid. [2, 11]

2007. aastal avanes EL ERDF programmi meede „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine”, mille alameesmärgiks oli toetada infrastruktuuri arendamisega seotud tegevusi, mis suurendavad noorsootöö teenuste regionaalset kättesaadavust, ning suurendavad noorte kaasatust noorsootöösse. [15] Seega sai koos erinevate huvigruppidega vastu võetud otsus, et ka Rapla maakond esitab projekti noorte teabekeskuse ruumide laiendamiseks. Samal ajal avanesid ka Euroopa Sotsiaalfondis karjääri- ja õppenõustamisvaldkonna meetmed. [12]

HTMi ettepanek ja meetmed tulid õigel ajal, sest Raplamaa Noorte Teabekeskusel ei jätkunud täiskasvanute nõustamiseks, lisatööjõu palkamiseks ja ruumide laiendamiseks vajalikke ressursse. Samuti oli senine riiklik rahastamissüsteem ebastabiilne, halvasti korraldatud, seadusandluses esinesid puudujäägid ning puudus ühtne süsteem. [5]

Kokkuvõtvalt seisnes maakondliku keskuse loomise vajadus järgnevas [3, 10]:

- Võrgustikutöö arendamine;
- Kogu nõustamisalase valdkonna koordineerimine;
- Tugeva infobaasi loomise vajadus, vajadus koondada infomaterjale;
- Kliendile kindla partneri loomine – lapsevanem ei tea täpselt kuhu pöörduda;
- Projektitöö;
- Koostöö välispartneritega;
- Riiklik suund on integreeritud nõustamismudelil;
- Ilmnunud on perenõustamise vajadus, mida alati ei soovita teha kodukoha lähedal.

Ka spetsialistide hinnangul oleks kohalike omavalitsuste poolt loodud asutus usaldusväärsem ja läbipaistvam kui senine, spetsialistide poolt loodud MTÜ kogemus, mis oli tol hetkel välja surnud, kuna inimesed olid lahkunud. [3] Viidi läbi küsitlus noorte seas teenuse osutamise kohta – millist abi ja infot soovitakse, kus võiks keskus asuda, millal lahti olla, kus teenust osutada. [5] Olulisim järeldus, mis küsitlusest saadi keskuse loomise jaoks, oli, et noored soovivad keskuselt rohkem, kui pelgalt karjääriinfot – tuntakse huvi ka muude nõustamisteenuste vastu. [7]

11. detsembril 2007. aastal kogunes Rapla Maavalitsuses karjääriümarlaud, arutamaks tänaseid kitsaskohti ja edasise tegutsemise plaane. Ümarlual osalesid karjäärikoordinaatorid, omavalitsuste haridusnõunikud, Raplamaa Omavalitsuste Liit, Raplamaa Arendus- ja ettevõtluskeskus, TTA

¹⁵ Paljud abivajajad jõuavad nõustajani arsti vahendusel, keskus teeb endale ka ise reklaami nii voldikutel kui kohalikus ajalehes, koostöölepingud on ümberkaudsete koolidega.

Raplamaa esindaja, Raplamaa Noorte Teabekeskus ja Maavalitsuse esindajad. Arutleti senise teenuse kvaliteedi ja selle parandamise võimaluste üle ning pika vaidluse tulemusena leiti, et lahenduseks on kõigile – nii noortele kui täiskasvanutele ühise maakondliku keskuse – sihtasutuse loomine TTA ja RNT koostöös¹⁶, et saada riigilt ja Raplamaa Omavalitsuste Liidult (ROL) järjepidevat toetust ning taotleda rahastamist Euroopa Liidu struktuurifondidest.[4,5]

SA RINK loomisel peeti täiendavateks finantseerimisvõimalusteks luua rahastamise süsteem (nt pearahapõhine sarnaselt Järvamaal toimuvaga) ja kliendarvuti kasutamise tasuliseks muutmine.[3]

Kuid kuna Euroopa Regionaalarengu Fondi taotlusvoor toimus veel enne kui uus keskus juriidiliselt moodustada jõuti, siis asus projekti vedama Rapla Maavalitsus. Koostöös ROL-i ja Raplamaa Arendus- ja ettevõtluskeskusega (RAEK) esitati Eesti Noorsootöö Keskusele 2008. aasta märtsis eeltaotlus, mis rahuldati ja 19. juunil 2008. aastal kinnitati investeringute kava haridus- ja teadusministri määrusega. 2008. aasta sügisel moodustati Rapla Maavanema juurde projektikomisjon ja alustati ruumide renoveerimise põhiprojekti koostamisega.[12]

23. oktoobril 2008 võttis Raplamaa Omavalitsuste Liidu täiskogu vastu asutamisosuse, mille aluseks olid Sihtasutuste seadus, Kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadus¹⁷ ning ROL-i põhikiri.[13] Asutamisosusega võeti vastu põhikiri, määrati 7 nõukogu liiget ja juhatuse liige ning määrati RINK-le 15 tuhat krooni tegevustoetuseks. Registrisse kanti Sihtasutus Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus 19. detsembril 2008.

2009. aasta mais esitati ERDF programmi põhiprojekt: „Raplamaa karjääri- ja nõustamiskeskuse loomine ja võrgustiku arendamine (keskuse ruumide renoveerimine ja laiendamine)“, mille eesmärgiks: senise Raplamaa Noorte Teabekeskuse kõrval olevate kasutamata ruumide renoveerimine, et koondada erinevad nõustamisteenused ühte kohta ning luua ülemaakonnaline võrgustik. Projekti partneriteks olid Rapla Maavalitsus (toetus omafinantseeringuks 60 tuh kr), Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus (toetus omafinantseeringuks 50 tuh kr), Tööturuameti Raplamaa osakond, Raplamaa Omavalitsuste Liit (toetus omafinantseeringuks 50 tuh kr) ning kohalikud omavalitsused. Projekti maksumuseks oli 2,99 milj kr, millest ERDF toetus 2,83 milj kr. Projekti lõpptähtjaks määrati 31.05.2010.[14,15]

Ehitustöö algas juulikuus. Loodavas keskuses pidid tulevikus olema 15 m² suuruse toa asemel 120 m² pinda: avar infotuba, kus noortel on võimalus ka arvutit kasutada, ning kaks kabinetti ja nõustamiseks mõeldud ruumi, lisaks garderoob ja korralikud olmeruumid, mis seni olid puudunud.[2] Oluline projekti juures oli, et ei muutunud senine noorte teavitamise ja nõustamisteenuse asukoht ja säilis maavalitsusest eraldi sissepääs ning lisaks loodi ligipääs puuetega inimestele. Ruumide pidulik avamine leidis aset 15. jaanuaril 2010. aastal. [12]

11.4.3.4 Tegevus ja rahastamine

SA RINK koondab endas noorteinfot, noortele suunatud projekte, karjääriinfot, karjäärinõustamist ja õppenõustamist (logopeed, psühholoog ja sotsiaalpedagoog). Tegevus on suunatud kogu Rapla maakonnale, peamised teenuse tarbijad on noored, kes on 7-26 aastased aga ka lapsevanemad, maakonnas töötavad spetsialistid ja haridusasutuste töötajad.[16]

Oma eesmärgi saavutamiseks sihtasutus [1]:

1. kogub, süstematiseerib ja levitab erinevat nõustamis- ja Koolituselast informatsiooni;

¹⁶ Tegutsesid kõrvuti asuvais ruumes.[4]

¹⁷ Viimase kohaselt on maakondliku liidu eesmärgiks on maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste ühistegevuse kaudu maakonna tasakaalustatud ja jätkusuutlikule arengule kaasaaitamine, maakonna kultuuritraditsioonide säilitamine ja edendamine, maakonna ja oma liikmete esindamine ja liikmete ühiste huvide kaitsmine, samuti maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste koostöö edendamine ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine.

2. korraldab teavitamist ja nõustamist;
3. korraldab ning vajadusel viib läbi noorsootöö-, kutsesuunitlus-, karjääri-, psühholoogilise-, õppe- ja kutsenõustamise koolitusprogramme, täiendkoolitusi ja uurimusi;
4. toetab Rapla maakonna arengu seisukohalt tähtsaid piirkondlikke, maakondlikke, üleriigilisi ja rahvusvahelisi projekte s.h. noorteühingute omaalgatuslike projektide ja programmide elluviimist ning jagab sihtotstarbelisi toetusi ja stipendiume;
5. toetab piirkondlike noortekeskuste väljaarendamist;
6. korraldab koostööd omavalitsuste, riigiasutuste, ettevõtjate, noorteühingute jt. institutsioonidega;
7. koordineerib ja aktiveerib maakondlike võrgustike tööd;
8. arendab koostööd sarnaste eesmärkidega institutsioonidega;
9. kaasab oma tegevusplaanide väljatöötamisse erinevaid spetsialiste.

Sihtasutuse juhtorganid on nõukogu ja juhatus. Nõukogu kavandab sihtasutuse tegevust, korraldab sihtasutuse juhtimist ja teostab järelevalvet sihtasutuse tegevuse üle. 5 nõukogu liiget määrab ROL kui asutaja, 1 liikme määrab Rapla maavanem, 1 liikme Rapla maakonna Hariduskorralduse Nõukoda. SA esindab ja tegevust juhatab juhatus (põhikirja järgi 1-3 liiget).[1] 2010. aastal on RINK-s 6 töötajat: juhataja, õppenõustamiskoordinaator, psühholoog (kes töötab poole kohaga ka MTÜs Rapla Maakonna Psühholoogiateenistus), logopeed, karjäärinõustaja, sotsiaalpedagoog/noorteinfo töötaja. [12]

Vastavalt põhikirjale on RINK-i vara moodustamise allikad järgmised:

- riigieelarve või kohalike omavalitsuste eelarvete vahendid;
- fondidest ja abiprogrammidest saadavad eraldised;
- juriidiliste ja füüsiliste isikute annetused;
- seadusega lubatud majandustegevusest laekunud vahendid;
- muud allikad.

Vastavalt RINK-i põhikirjalistele tegevustele ja rahastamiskeemile võib sihtasutuse teenused üldjoontes jagada kolmeks:

1. Noorsootöö (finantseerib Haridus- ja Teadusministeerium läbi maavalitsuse);
2. Õppenõustamine (rahastamine õppenõustamisprogrammist, Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsiooni-keskus);
3. Karjäärinõustamine (rahastamine karjäärinõustamise programmist, INNOVE).

Alljärgnevatel alapeatükkides on kõiki neid teenuseid täpsemalt kirjeldatud.

11.4.3.4.1 Noorsootöö

RINK-i noorsootöö valdkonna tegevused on rahastatud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt läbi Rapla maavalitsuse: Eesti Noorsootöö Keskus eraldab Rapla Maavalitsusele riigipoolse toetuse, millest maavalitsus kannab vastavalt RINK-ga sõlmitud konkreetseid tegevusi kirjeldavale tegevuslepingule vastava summa sihtasutusele üle. 2009. aastal oli noorsootöö tegevuste lepingu mahuks 175 tuh kr. 2009. aastaks oli planeeritud noortele infoteenuse osutamiseks järgmised tegevused [17]:

1. Infopäringutele vastamine;
2. Teabepäevade läbiviimine koolidele, avatud noortekeskustele, noorsootöötajatele;
3. Info edastamine avatud noortekeskustele, noortele, koolidele ja noorsootöötajatele;
4. Keskuse tegevuse tutvustamine ja teavitustöö erinevatel seminaridel;
5. Suhtlemine ajakirjanikega, artiklid "Skriimis" teavitamiseks avalikkust RINK-i võimalustest;
6. Raplamaa Noorteportaali haldamine, et noortele igakülgset infot edastada;
7. Ümarlauad võrgustike loomiseks;
8. Koolitused noortele, õpetajatele, lapsevanematele;
9. Disain ja tootearendus õpilastele;
10. Projektkoostamise loengud koolides ja projekti kirjutamise nõustamine;
11. Raplamaa parima noore või noorteühinguse tunnustamine;
12. Õpitoad noortele keskuses;

13. Küsitluste läbiviimine, analüüsimine;
14. Muud noorte projektid.

Raplamaa noorteportaal on koduks noorteleht Skriimile, Õpilasmalevale ja Avatud Noortekeskustele, portaalist leiab veel uudiseid maakonnas toimuvate noorteürituste ja projektide kohta ning infot SA RINK kohta. Noorteportaal on koondatud järgmine teave:

- ➔ Info õppimisvõimaluste kohta maakonnas, Eestis ja välismaal;
- ➔ Tööturualane info nii koolinoortele kui vanematele;
- ➔ Nõustamisteenust pakkuvate isikute ja asutuste kontaktid;
- ➔ Huvitegevusvõimalused Raplamaal;
- ➔ Uudiseid maakonnas toimuvate noorteürituste, -projektide ning vaba aja veetmise võimaluste kohta;
- ➔ Info laste ja noorte töö- ja puhkelaagrite kohta;
- ➔ Maakonna noorsootöötajate, huvijuhtide, noortekeskuste kontaktid.

11.4.3.4.2 Õppenõustamine

Õppenõustamine on laste, lastevanemate ja lastega töötavate isikute nõustamine lapse võimete ja arenguvõimaluste väljaselgitamisel ning õppimise või käitumisega seotud probleemide ennetamisel ning lahendamisel.[12] Õigusaktidest tulenevalt võivad koolid hariduslike erivajadustega õpilastele pakkuda mitut tugiteenust – logopeedilist abi, parandusõpet, individuaalset õppekava, tasemeõpet, õpet eri riiklike õppekavade järgi jmt. Paraku ei suuda kõik koolid rahaliste ressursside nappuse või spetsialistide puudumise tõttu seda teha.[18] Nõustamisteenuse kättesaadavuse parandamine ning nõustamiskvaliteedi arendamine on oluline ennetamiseks õpilaste koolist väljalangemist ja suurendamiseks noorte edasist toimetulekut ning konkurentsivõimet igapäevaelus ja tööturul. Sel eesmärgil käivitati ESFi rahastamisel programm „Õppenõustamissüsteemi arendamine“.[18] RINK on programmi partner ning õppenõustamise teenus selle kaudu rahastatud 437,3 tuhande krooniga kuni 2011. aasta lõpuni.[19] Projekti üldkulud kaetakse ROL-i toetusega summas 40 tuh kr.[7,20]

RINK-i poolt pakutavad õppenõustamisteenused õpilastele, õpetajatele, lastevanematele, noortele ning teistele laste ja noortega seotud isikutele on järgnevad [12]:

- ➔ psühholoogiline nõustamine;
- ➔ eripedagoogiline nõustamine;
- ➔ logopeediline nõustamine;
- ➔ sotsiaalnõustamine.

Teenuseid osutatakse nii RINK-s kui käiakse ka maakonna haridusasutustes kohapeal. Nõustamisteenust osutatakse mitmel moel [12]:

- ➔ Individuaalne nõustamine;
- ➔ Grupinõustamine (kuni 12 inimest);
- ➔ Individuaalne testimine;
- ➔ Klassi testimine (20 õpilast);
- ➔ Testi tagasiside klassile;
- ➔ Toetavate tegevuste vahendamine;
- ➔ Loengud;
- ➔ Grupitöö, vestlusringi juhtimine;
- ➔ Supervisiooni korraldamine õpetajatele;
- ➔ Arenguveestlustel osalemine.

Nõustamisteenuste osutamisega alustas SA RINK 2009. aasta oktoobris.[21]

Nõustamiskeskuse spetsialistid tegelevad ka teismelistega, kellel on tekkinud konflikte kaaslaste või õpetajatega. Keskuse kaudu saab ühendust teiste nõustajatega (perenõustajad, arstid). Keskuses jagatakse soovitusi õpetajatele ja tugispetsialistidele, kuidas arvestada lapse individuaalsust,

rakendada erimetoodikat, koostada individuaalset õppekava. Võimaluse piires käiakse koolides ja osaletakse vestlusringides, kus osaleb samuti lapsevanem.[22]

2009. aastal teostati programmi raames järgmisi tegevusi [12,20,21]:

- Nõustamisteenuste osutamine sihtgrupile – nõustatavate arv 2009. aastal oli 272 inimest: lapsed, õpetajad ja spetsialistid;
- Nõustamisteenuste saamise võimaluste ja vajaduste kaardistamine ning koostööskeemide väljatöötamine:
 - 2009. aastal töötati selle nimel, et sõlmida kokkulepped TÜ Kliinikumi psühhiaatrikliinikumiga konsultatsioonideks Rapla maakonna koolidele;
 - Selgitati välja spetsialistide vajadus Raplemaal.
- Teiste riikide kogemuste kaardistamine ja analüüsimine ning parimate kogemuste kasutamine süsteemi arendamiseks;
- Nõustamisteenuste pakkumise korra ja struktuuri väljatöötamine kõikides piirkondades;
- Koostööseminaride läbiviimine, kohtumised omavalitsustes. Käidud on seitsmes vallas, kus arutati, millised on valla probleemid;
- Õppenõustamiskeskuse töötajate nõustamine nõustamissüsteemi väljaarendamisel ja arengukava koostamisel;
- Teavitustegevused maakonnas. Veebipõhise teavitusvõimaluse loomine ja arendamine õppenõustamisega tegelevatele spetsialistidele ja nõustamisteenuseid tarbivale sihtgrupile;
- Osalemine koolitustel, õppereisidel.

Seniste õppenõustamise valdkonna tegevuste tulemuseks on erinevatel tasanditel õppenõustamisteenuse vajalikkuse teadvustamine, ilmnenud on koolide ja kohalike omavalitsuste suur huvi õppenõustamisteenuse käivitamise osas.[21]

Edasiste tegevustena plaanitakse aastatel 2009 - 2010/11 [12,21] järgmisi tegevusi:

- Piirkondliku õppenõustamiskeskuse arengukava koostamine;
- Nõustamiskomisjonide rolli- ja tööjaotuse üle vaatamine ja komisjoni uute tööpõhimõtete väljatöötamises osalemine;
- Ekspertide kogu poolt välja töötatud nõustamisteenuse kvaliteedi hindamise põhimõtete ja aluste piloteerimine piirkonnas ning täiendusetepanekute tegemine;
- Õppenõustamisteenuse osutamisega seotud spetsialistide koolitusvajaduse väljaselgitamine piirkonnas;
- Koostöö korraldamine teiste nõustamisvaldkondade esindajatega (karjäärinõustamine, tervisenõustamine jms).

11.4.3.4.3 Karjäärinõustamine

RINK pakub karjäärinõustamist ESFi programmi "Karjääriteenuste süsteemi arendamine" rahastamisel kuni 30.06.2011, toetuse maht on 239,7 tuh krooni.

Programm on loodud eesmärgiga tagada kvaliteetsete ja ühiskonna ning inimeste vajadustele vastavate karjääriteenuste kättesaadavus; jätkusuutlik karjääriteenuste süsteemne arendamine.[24] Programmi alameesmärgid sisaldavad meetodiliste- ja infomaterjalide välja töötamist, spetsialistide koolitamist, koostööd erinevate valdkonna osapoolte vahel.

SA RINK-s on karjäärinõustamise teenuse pakkumiseks tehtud järgmised tegevused [17,19]:

- 1) tööle on võetud karjäärinõustaja;
- 2) alates sügisest 2009 toimuvad nii karjääriinfo, kui ka karjäärinõustamise tunnid koolides;

- 3) individuaalne ja grupinõustamine koolides ja keskuses (vajadusel ja poolte kokkuleppel võib individuaalsel nõustamisel osaleda ka kolmas osapool, näiteks lapsevanem);
- 4) Karjääri ja ettevõtluspäevade korraldamine gümnaasiumides;
- 5) Ametipäevad "Homme hakkam...";
- 6) Tööotsingu juhendamine;
- 7) Töövarjupäeva koordineerimine;
- 8) Õpilafirmade laada korraldustöös osalemine

RINK teeb karjäärinõustamise valdkonnas tihedat koostööd Raplamaa koolidega:

- Koolide õppealajuhatajate ja majandusõpetajatega nii karjääri kui ka ettevõtluse teemadel;
- 9. klasside juhatajatega karjääriinfo teemadel;
- Karjäärikoordinaatorite või teiste kooli kontaktisikutega;
- Lähem koostöö Rapla Vesiroosi Gümnaasiumiga – koosolekud karjääriteemadel: „Mil määral käsitletakse karjääriteemasid erinevates õppekavades ja astmetes?“;
- „Teadliku valiku“ 10-ne kõrgkooli tutvustuse organiseerimine Rapla Gümnaasiumides;
- Koolide info levitamine Raplamaa Noorteportaali kaudu, mida haldab keskus;
- Sügiseti aastase tööplaani saatmine koolidele;
- Kutsekoolide tutvustused Raplamaa koolides.

11.4.3.4.4 Muud projektid

1. RINK jätkab varasemal kahel aastal koostöös RAEK-ga karjääri ja ettevõtluse õpitubade päeva **“Miks ma mida teen!?”** korraldamist Raplamaa Gümnaasiumides. Päev on suunatud 10. ja 11. klasside õpilastele. Päeva põhieesmärk oli aktiveerida noori, s.t. julgustada neid ja anda teadmisi, kuidas oma unistusi realiseerida ning seda teha mängulisel ja kaasakiskoval moel. Igas koolis ollakse 3 tundi ja selle aja jooksul saab noor külastada erinevaid õpitubasid erinevatel teemadel: ettevõtlus, turuplats, innovatsioon, disain, meeskonnatöö, karjäär, arhitektuur, projekt jt. Päeva lõppedes tehakse kokkuvõtteid ja esitletakse asju, mis valmisid õpitubade raames.

Õpitubade päeva on seni korraldatud erinevate toetajate ja koostööpartnerite abil: Raplamaa Tööturuameti kohalik osakond, Disaini Innovatsioonikeskus ja Junior Achievement, SEB ja Hansapank (2007); Rapla Maavalitsus, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS), Hasartmängumaksu Nõukogu, Junior Achievement, SEB ja Hansapank (2008); Swedbank, Kohila vald, Tondi tulekaitse, Puraviku Tuuleveski sepikoda, ROI, AS REY, IN Innovatsioonista, JCI Raplamaa osakond, OÜ Urvola (2009).

2. Noorte vabaajamess **“Huvitreff 2009”**, mis toimus ka 2008. aastal. “Huvitreffi” idee seisneb selles, et anda noortele võimalus esitleda oma põnevaid hobisid ja harrastusi, millega vabal ajal tegeldakse, saada uusi kaastegutsejaid ning ideid. Messil oli esindatud 12 innovaatilist meeskonda. Noorte innustamiseks olid messile kaasatud projekti “Euroopa Noored” esindajad, ettevõtluses harisid messilisi Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse töötajad ning messiküllastaja tulevast karjääri aitas suunata Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskuse karjäärinõustaja. Toetust messi korraldamiseks saadi PRIA “LEADER” programmist 34,65 tuh kr.

Projektid, mida SA RINK toetab ja kus osaleb:

- Õpilafirmade laat Rapla Konsumis;
- Melumess (esindatud noorteinfoauaga);
- Spido Sõprade Päev (esindatud infoauaga ja laval keskuse tutvustus);

- Juhendab noori Rapla mõlemast gümnaasiumist, kes soovivad teha noortevahetusprojekti, keskes käib koos noorteaktiiv projekti kirjutamiseks;
- SA RINK Logokonkurss.

11.4.3.5 Tulemused, arenguvõimalused ja ohud

Allolevas tabelis on ülevaatiikult ära toodud RINK-i teenuste statistika 2008. aasta lõikes.

Tabel 33. AS RINK teenuste statistika 2008. aastal

Teenus	Teenuse saajate arv 2008. aastal
Infopäringu esitanud noorte arv	246
Noorte rühmaviisiline teavitamine keskes	30
Noorte rühmaviisiline teavitamine väljaspool keskest, sh koolides	160
Noorte individuaalne karjäärinõustamine keskes	12
Noorte individuaalne karjäärinõustamine väljaspool keskest, sh koolides	5
Noorte rühmaviisiline karjäärinõustamine keskes	12
Noorte rühmaviisiline karjäärinõustamine väljaspool keskest, sh koolides	260
Teavitamis- ja nõustamiskeskuste korraldatud koolitused noortele, noorsootöötajatele, õpetajatele, karjäärikoordinaatoritele, infospetsialistidele ja lapsevanematele - "Kuidas toetada noort?"	82 noorsootöötajat, õpetajat ja noort

Allikas: [6]

Alljärgnevalt on ära toodud RINK-i loomisega saavutatud tulemused ja võimalused teenuste kvaliteeti tõsta:

- On loodud asutus – selles valdkonnas ei tee üks inimene (poole koormusega) midagi ära [7];
- On olemas ruumid, kus saab noortega tegeleda, noored saavad tulla kokku, saab pidada õpitubasid ja korraldada üritusi [7];
- See annab võimalused taotleda rahastamist programmides, eelduseks omafinantseeringu võimaluste leidmine;
- Järjest enam huvituvad edasiõppimise ja karjääriinfost (mitte ainult töökohtade otsimiseks) ka muud sihtgrupid: õpetajad, lapsevanemad, noorsootöötajad, lihtsalt täiskasvanud [12];
- Samuti on suur nõudlus psühholoogilise nõustamise järele [12];
- Kesksuse asukoht ehk hea kättesaadavus aktiveerib noori, mis omakorda võimaldab aktiveerida kesksuse tööd – võimalik suurendada pakutavate teenuste hulka, kuna selguvad küllastajate huvid, vajadusel kutsutakse kohale erinevate nõustamisvaldkondade spetsialiste;
- Noorte tööturule väljumine valutum – nõustamisteenuse kättesaadavuse ning kvaliteedi paranemisega on noorele pakutud mitmeid võimalikke lahendeid elukutse valikul [12];
- Laieneb ja paraneb koostöö võrgustikega [12];
- Suurem baasfinantseering annaks vabamad käed teenuste valikul ja kohalikele omavalitsustele just neile vajalike teenuste osutamisel, sest KOVide poolne huvi on suur, kuid pelgalt projektipõhine rahastamine ei võimalda projektides ettenähtud tegevuste muutmist või asendamist KOVide soovide järgi [7];
- Programmides osalemine on andnud töötajatele võimaluse ennast täiendavalt koolitada [7].

Kokkuvõtvalt võib RINK-i loomist pidada positiivseks nii administratiiv- kui ka teenusesaajate poolelt vaadatuna.

Ohud:

- 2011. aastal lõppevad ESFi programmi toetused, tuleb leida karjääri- ja õppenõustamisteenustele jätkusuutlik finantseerimiskeem;
- Kohalike omavalitsuste poolt ei pruugi vaatamata suurele huvile osutatavate teenuste vastu täiendavat finantseerimist tulla (tuleks välja töötada teenuse- või pearahapõhine tasustamine lisaks ROLi baasfinantseeringule). Eelduseks põhjalik selgitustöö KOVides, kaasates KOVide vastava valdkonna töötajaid/spetsialiste;

Põhilised ohud on seotud rahastamisküsimustega, nende küsimuste lahendamisest sõltub ka loodud keskuse jätkusuutlikkus.

Allikad:

1. SA RINK põhikiri
2. Inge Põlma „Info- ja nõustamiskeskus alustas uutes ruumides“ [<http://www.raplamaa.ee/?newsID=1397>]
3. Karin Ratas „Osa suurest plaanist“, ettekanne kevadel 2007
4. Karin Ratas „Quo Vadis karjäärinõustamine Raplamaal?“, Karjäärituul, Nr 1(16) / 2008 [http://www.rajaleidja.ee/public/Suunaja/Karj_rituul/Karjaarituul_16_2008_for_web_A4_smaller.pdf]
5. Karin Ratas „Noorte teavitamine ja nõustamine Raplamaal“, ettekanne juuni 2007
6. Andres Lokk, Teavitamis- ja nõustamiskeskuste 2008. aasta koondaruanne, Eesti Noorsootöö Keskus, Tallinn 2009
7. Telefoniintervjuu SA RINK juhtajaga 1. aprillil 2010
8. Ly Seppel „Mõtteid Eesti koolilapse eneseväärkusest ja sellest, kuidas see muutub relvaks“, Õpetajate Leht, Nr 29, 24. august 2001.a
9. Virve Liivanõmm „Armastab, ei armasta, rohkem ikka ei“, Õpetajate Leht, Nr 19, 14. mai 2004
10. Raplamaa omavalitsuste liidu V koosseisu täiskogu istungi protokoll nr. 25, Rapla, 24. aprill 2008
11. Raplamaa omavalitsuste liidu Vallavanemate kogu koosoleku protokoll nr. 23, Käru, 10. aprill 2008.a.
12. SA RINK koduleht: <http://noored.raplamaa.ee>
13. SA RINK asutamisotsus
14. Raplamaa omavalitsuste liidu V koosseisu täiskogu istungi protokoll nr. 32 Lisa „ROLi projektid 2009“, Rapla, 26. veebruar 2009
15. Haridus- ja teadusministri 21. detsembri 2007. aasta määrus nr 82 „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide infrastruktuuri kaasajastamise meetme tingimused ja investeringute kava koostamise kord“
16. Rapla maakonna portaal: <http://www.raplamaa.ee>
17. SA RINK tegevuskava 2009
18. Haridus- ja teadusministri 15. detsembri 2009. aasta käskkirja nr 1258 „Haridus- ja teadusministri 3. juuli 2008.a käskkirja nr 840 „Programmi „Õppenõustamise süsteemi arendamine“ kinnitamine ja programmi elluviija volituste andmine“ muutmine“
19. Riin Pallon „SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus“, ettekanne 18.06.2009
20. Raplamaa omavalitsuste liidu Vallavanemate kogu koosoleku protokoll nr. 2, Järvakandi, 14. jaanuar 2010
21. Liivia Vacht „Õppenõustamissüsteemi arendamine Raplamaal“, ettekanne 09.10.2009
22. Juuru Valla koduleht: <http://www.juuru.ee>
23. Raplamaa omavalitsuste liidu V koosseisu täiskogu istungi protokoll nr. 35, Rapla, 18. juuni 2009

24. Haridus- ja teadusministri 26. juuni 2009. aasta käskkiri nr 530 „Haridus- ja teadusministri 10. juuli 2008. aasta käskkirja nr 848 „Programmi „Karjääriteenuste süsteemi arendamine“ kinnitamine ja programmi elluvijja volituste andmine“ muutmise“

12 ANALÜÜSID

Kohalike omavalitsuste tulubaas vähenes 2009. aastal, sest riigi poolt vähendati omavalitsusüksustele eraldatava tulumaksu määra ja toetusi riigieelarvest. Tulumaksu vähenemine algas maist, kui lisaks kiirenenud majanduslangusele hakkas kehtima omavalitsustele tulumaksu eraldamise madalam määr 11,4% senise 11,93% asemel.

Allolevas tabelis on ära toodud tulumaksu laekumine KOV-ides aastatel 2004 – 2008.

Tabel 34. Tulumaksu laekumine kohalikes omavalitsustes 2004 – 2008

KOV	2008	2007	2006	2005	2004	KASV 04 - 08
Harku vald	145 346 337	116 348 687	88 993 679	65 919 582	52 579 324	176,43%
Jõelähtme vald	65 854 651	54 323 620	42 266 301	34 409 801	31 086 320	111,84%
Kiili vald	50 320 051	38 898 657	27 236 089	18 675 177	13 740 542	266,22%
Maardu linn	141 959 211	123 257 077	98 336 521	79 475 140	68 224 782	108,08%
Rae vald	126 059 390	97 039 521	72 023 300	55 167 909	47 436 795	165,74%
Saku vald	108 288 852	91 824 682	72 088 887	55 857 225	46 955 701	130,62%
Saue linn	75 275 880	63 587 817	51 501 997	40 782 646	37 612 532	100,14%
Saue vald	110 197 743	88 119 874	69 497 534	55 741 826	47 556 263	131,72%
Tallinn	4 122 505 858	3 562 420 267	2 950 627 092	2 410 805 697	2 102 932 698	96,04%
Viimsi vald	223 903 117	181 416 507	142 216 823	100 396 977	87 790 494	155,04%

Allikas: Statistikaamet

Tulumaksu laekumine on perioodil 2004 – 2008 protsentuaalselt kõige enam kasvanud Kiili vallas ning oodatult kõige vähem Tallinna linnas, olles samas absoluutsummas suurim kasv. Üle 150% kasv on lisaks Kiili vallale toimunud ka Harku vallas, Rae vallas ja Viimsi vallas.

Lisas 3.2 on ära toodud tulude laekumiste võrdlused 2009. aastal nii võrreldes eelarvega kui ka võrdluses kogu Harjumaa (v.a Tallinn) maksulaekumistega. Planeeritud eelarve suutsid täita Harku vald, Rae vald, Saku vald ja Viimsi vald.

Allolevas tabelis on ära toodud tulumaksu laekumiste võrdlus 2008. ja 2009. aastal vaatlusalustes omavalitsustes.

Tabel 35. Tulumaksu laekumine 2008. ja 2009. aastal

KOV	elanike arv	01.01.2009	01.10.2008 laekumine	01.10.2009 laekumine	kasv, %	pluss/miinus kroonides
Jõelähtme vald		5 786	49 641 317	53 752 113	8%	4 110 796
Rae vald		11 043	95 596 975	94 787 474	-1%	-809 501
Kiili vald		4 182	37 990 069	36 585 193	-4%	-104 876
Harku vald		11 058	111 203 953	104 706 148	-6%	-6 497 805
Viimsi vald		15 513	171 975 803	160 195 967	-7%	-11 779 836
Saue linn		5 998	57 065 273	53 079 355	-7%	-3 985 918
Saue vald		8 815	84 591 933	76 102 053	-10%	-8 489 880
Tallinn		403 959	3 148 219 331	2 799 821 816	-11%	-348 397 515
Maardu linn		16 466	107 202 989	92 681 042	-14%	-14 521 947
Saku vald		8 672	80 707 607	69 579 757	-14%	-11 127 850

Allikas: Harju Maavalitsus

Protsentuaalselt kõige enam vähenes tulumaksu laekumine Maardu linnas ja Saku vallas, mõlemas 14%, kõige väiksem oli vähenemine Rae vallas (1%). Jõelähtme vallas toimus ainsana tulude

suurenemine (8% võrra). 2010. aastaks on enamik omavalitsusi planeerinud tulumaksu jätkuvat vähenemist.

2010. aastal väheneb Rahandusministeeriumi andmetel Eestis tööhõive 3,2%, keskmine brutopalk 4%; maksustatav tulu 7,1%. Kuna 2010. aastal kehtib kohalikele omavalitsustele 11,4%-ne tulumaksu eraldamise määr terve aasta jooksul (2009 alates maikuust aprillikuu tulult), siis omavalitsustele eraldatav tulumaks väheneb 8 - 9%.

Maksutulu vähenemine vallaelaniku kohta ei vähenda aga vallale seadustega pandud kohustusi, v.a mõned üksikud kohustused, mida peale 1. märtsi 2009 seadustega vähendati (lasteaiakohtade tagamise kohustus ja vabaajavõimaluste finantseerimise osas).

Lisas 3 on ära toodud ülapeetavate määrad vaatlusalustes omavalitsustes aastatel 2000 – 2009. Läbi kogu vaatlusaluse perioodi on suurim ülalpeetavate määr olnud Kiili vallas ning väikseim Maardu linnas, erinevused ulatuvad kuni 14%-ni, vähenedes aja möödudes.

Suurima võlakoormusega omavalitsused on Rahandusministeeriumi andmetel Kiili vald 161% võlakoormusega ja Viimsi vald 154% võlakoormusega, väikseim on võlakoormus Rae vallas, kus vastavaks näitajaks on 2%. Absoluutnäitajates on suurimad võlakohustused Tallinna linnal – kokku 3,7 miljardi krooni ulatuses.

Et võrrelda erinevate omavalitsuste kulutusi erinevatele valdkondadele, oleme andmete võrreldavaks muutmiseks välja arvanud valla elanike tiheduse (inimesi ruutkilomeetril) ning kasutanud võrdluse alusena näitajat kulud/elanike tihedusega. Selline kalkulatsioon võtab arvesse omavalitsustes elavate inimeste arvu ja omavalitsuse territooriumi erinevused.

Allolevates tabelis on ära toodud elanike arvud Harjumaa omavalitsustes seisuga 02.02.2010 vastavalt Rahvastikuregistri andmetele, omavalitsuste pindalad ning inimeste asustustiheduse kalkulatsioonid.

Tabel 36. Asustustihedus Harjumaa omavalitsustes

Omavalitsus	Pindala, km ²	Elanike arv kokku	Elanikke ruutkilomeetril	
Harku vald		158	11761	74,4
Jõelähtme vald		210,8	5934	28,1
Kiili vald		100,4	4307	42,9
Maardu linn		24	16518	688,3
Rae vald		206,7	12125	58,7
Saku vald		171	8859	51,8
Saue vald		196,1	9095	46,4
Saue linn		4,5	6075	1350,0
Tallinna linn		159	407112	2560,5
Viimsi vald		73	16242	222,5

Allikas: KOV koduleheküljed, Nõustaja kalkulatsioonid

Elanike asustustihedus omavalitsustes varieerub 28 inimesest ruutkilomeetril Jõelähtme vallas kuni 2560 inimeseni Tallinna linnas.

12.1 TRANSPORT

Transpordi vallas on koostöö omavalitsuste vahel kõige ulatuslikum. Transpordi korraldus on enamikes omavalitsustes üle antud MTÜ-le Harjumaa Ühistranspordikeskus. Kõik omavalitsused kuuluvad ka Ühistranspordikeskuse omanikeringi ning maksavad Ühistranspordikeskusele iga-aastaselt liikmemaksu.

Allolevas tabelis on ära toodud transpordikulude võrdlus omavalitsuste kaupa, võttes arvesse elanike asustustihedust vastavas omavalitsuses. Eraldi on ära toodud kulud koolibussiliiklusele.

Tabel 37. Transpordikulud Harjumaa omavalitsustes

Omavalitsus	Kulud transpordile, 2010	suhe elaniketihedusega*
HARKU VALD	1 565 000	21 024,6
JÕELÄHTME VALD	809 000	28 739,0
KIILI VALD	0	0,0
MAARDU LINN	1 490 619	2 165,8
RAE VALD	0	0,0
SAKU VALD	435 000	8 396,5
SAUE VALD	930 000	20 052,0
SAUE LINN	2 475 000	1 833,3
TALLINN LINN	667 924 000**	260 861,7
VIIMSI VALD	4 415 000	19 843,3

* Arvutatud vastavalt valemile: suhe elaniketihedusega = transpordikulud/elanikke ruutkilomeetri kohta

** sisaldab ka teiste transpordiliikide kulusid lisaks bussiliikluse kuludele

*** Vaatluse alt on välja jäetud kulud laevatranspordile, seda nii Tallinna kui ka Viimsi osas.

Allikas: Nõustaja kalkulatsioonid

Erandiks kulude osas bussiliiklusele on Rae vald ja Kiili vald, kes toetavad ainult koolibussiliiklust, aga mitte tavabusside liiklust. Suhteliselt väiksed kulud on ka Saue linnal, kelle eripäraks on kommertsliinide mitte avalike liinide kasutamine. Seega võib üldistatult väita, et väiksemad kulud bussiliiklusele on väiksemates kompaksetes piirkondades toimuvate vedude puhul ning vedajatevahelise konkurentsi õhutamise puhul.

Tallinna kulud on võrreldes teiste Harjumaa omavalitsustega on kordades suuremad seetõttu, et transpordikulude hulgas on ka muude transpordiliikide kulud (trammid, trollid) lisaks bussiliikluse kuludele. Lisaks ei ole üheski teises omavalitsuses loodud niivõrd tihedat siseliinide võrgustikku, mille liikumistihedus oleks niivõrd suur. Tallinn on erandlik omavalitsus selles mõttes, et väga suur hulk inimesi vajab linnasisest pidevat ümbertransportimist. Selline vajadus on viinud olukorrani, kus hoolimata suuremast piletitulust ning suurematest dotatsioonidest toodavad nii TAK kui ka TTTK pidevalt negatiivset tulemust, s.t iga-aastased kulud ületavad iga-aastasi tulusid, mis iseenesest ei ole jätkusuutlik tegevusmudel.

Tabel 38. Kulud koolibussiliiklusele Harjumaa omavalitsustes

Omavalitsus	Kulud õpilastranspordile, 2010	suhe elaniketihedusega*
HARKU VALD	3 100 000	41 646,1
JÕELÄHTME VALD	2 070 000	73 534,9
KIILI VALD	995 000	23 194,3
MAARDU LINN	N/A	
RAE VALD	1 640 009	27 957,9
SAKU VALD	2 400 000	46 325,8
SAUE VALD	2 400 000	51 747,1
SAUE LINN	406 130	300,8

TALLINN LINN	700 000	273,4
VIIMSI VALD	185 000	831,5

* Arvutatud vastavalt valemile: suhe elaniketihedusega = kulud õpilastranspordile/elanikke ruutkilomeetri kohta
Allikas: Nõustaja kalkulatsioonid

Kõige suuremad kulud koolibussiliiklusele on Jõelähtme vallas, mille puhul on valla pindala äärmiselt suur ja samas inimeste asustustihedus äärmiselt väike. Koolibussiliinide doteerimise kohustus on kohalikel omavalitsustel ainult põhikooliõpilaste osas.

12.2 JÄÄTMEMAJANDUS

Omavalitsuste osalus korraldatud jäätmeveos piirub konkursside korraldamisega ning piirhindade määramisega. Hanke võitnud pakkujad sõlmivad elanikega otse lepingud ning omavalitsuse osalus muul moel ei rakendu. Omavalitsused on üks prügiveofirma klientidest ning mingeid hinnasoodustusi prügifirmadelt ei saa. Samas ka mingeid dotatsioone prügifirmadele ei maksta. Prügifirmade poolt esitatavad hinnapakumised peavad katma teenuste osutamiseks vajalikud kulud ning ei tohi toimuda ristsubsideerimist erinevate teenuseliikide vahel. Seega on konkurssidelt kõrvaldatud ka liiga madalate hindadega tehtud pakkumised, mille puhul mõne teenuse hinnaks oli määratud 0 krooni või sarnane summa. Kuna konkurents on vaba, siis saavad hangetel osaleda kõik hanketingimustele vastavad ettevõtted ning seega kujuneb hind tarbijate jaoks välja vastavalt vaba turu loogikale.

Omavalitsused teevad erinevaid kulutusi seoses jäätmevaldkonnaga: osadel omavalitsustel on olemas oma jäätmejaam, mida haldajale välja renditakse, teised omavalitsused panevad välja omapoolseid kogumiskonteinereid, mille tühjendamise eest omavalitsus tasub, osad omavalitsused korraldavad prügikorjamiskampaaniaid (enamasti kevadisi prügikogumisringe), toetatakse ka erinevaid keskkonnaalase teavituse kampaaniaid. Kõik sellised tegevused toimuvad vastavalt omavalitsuste vahendite olemasolule, s.t kui omavalitsuste tulud vähenevad, siis selliseid aktsioone ei korraldata.

Allolevas tabelis on ära toodud jäätmemajanduse kulude võrdlus omavalitsuste kaupa, võttes arvesse elanike asustustihedust vastavas omavalitsuses.

Tabel 39. Kulud jäätmemajandusele Harjumaa omavalitsustes

Omavalitsus	Kulud jäätmemajandusele, 2010 suhe elaniketihedusega*	
HARKU VALD	1 395 000	18 740,8
JÕELÄHTME VALD	400 800	14 238,1
KIILI VALD	180 000	4 196,0
MAARDU LINN	10 000	14,5
RAE VALD	544 400	9 274,3
SAKU VALD	800 000	15 441,9
SAUE VALD	450 000	9 702,6
SAUE LINN	330 000	244,4
TALLINN LINN	34 538 000	13 489,0
VIIMSI VALD	805 000	3 618,1

* Arvutatud vastavalt valemile: suhe elaniketihedusega = kulud jäätmemajandusele/elanikke ruutkilomeetri kohta
Allikas: Nõustaja kalkulatsioonid

Jäätmemajandusele tehtavad kulud sõltuvad pakutavate teenuste hulgast, põhiliselt sellest kas omavalitsus pakub omalt poolt rahastatavaid erinevaid kampaaniaid prügikoristuseks. Maardu linna erakordselt madalad kulud on ilmselt seletatavad arvestuse aluse erinevusega, kuna neil ei koostata valdkonnapõhiseid kulutabeleid. Suhteliselt väikesed kulud on ka Saue linnal, kelle eripäraks on väikse kompaktna territoorium, mis muudab prügikoristuse efektiivsemaks ja seetõttu vähendab ka kulusid.

12.3 VEEMAJANDUS

Vee-ettevõtted sõlmivad elanikega otse lepingud ning omavalitsused omalt poolt lepingute sõlmimisse ei sekku ning samas veefirmadele ka dotatsioone ei maksa, et vee hinda elanike jaoks odavamana hoida. Omavalitsused üritavad küll veefirmadega läbirääkimisi pidada, et vee hinda liiga tihti ning liiga palju ei tõstetaks, kuid kuna tegemist on äriühingutega, mille eesmärgiks on kasumi teenimine, siis puuduvad omavalitsustel seaduslikud meetmed, millega vee hinda kontrollida sel määral, et vee-ettevõtte ei tohiks inimestelt teenuste eest küsida hinda, mis kataks nende teenuste osutamisega seotud kulu. Kuna paljud veeteenuste pakkujad on 100% omavalitsuse omandis, siis loomulikult tegelikkuses toimub veeteenuste hinna kooskõlastamine omavalitsustega. Mõnel juhul toimub see ka omavalitsusepoolse vee hinna doteerimise näol (tütarettevõtte majandustulemused on negatiivsed ning omavalitsus suurendab vajadusel tütarettevõtte omakapitali). Selline käitumine ei ole majanduslikult põhjendatud, kuna iga äriühingu eesmärgiks on siiski enese ise ära elatamine ning kui seda ei suudeta, siis tuleb ettevõtte tegevus lõpetada. Kuna tegelikkuses on omavalitsusel kohustus oma elanikele veeteenused tagada, siis ei saa tekkida olukorda, kus teenuseosutaja läheb pankrotti ning seega teenuse osutamine elanikele lõpetatakse.

Omavalitsused aitavad katta vee-ettevõtete investeringuid kanalisatsiooni rajamiseks vanadesse asumitesse, milline kohustus on ettevõtetele seadustest tulenevalt. Üldjuhul on tegu suuremahuliste projektidega, mille puhul taotletakse ka välisrahastust ning enamiku projekti maksumusest kaetakse Euroopa Liidu erinevatest vahenditest. See on ka üks põhjusi, miks ei kaaluta vee-ettevõtete eraomandisse andmist, kuna sel juhul ei oleks võimalik investeerimiseks Euroopa Liidu vahendeid taotleda. Erandiks on siinkohal Tallinna linn, kelle puhul on vee-ettevõtte suuremas osas eraomandis.

Nagu eelpool mainitud, on vee- ja kanalisatsiooniteenuse pakkujateks äriühingud, kelle eesmärgiks ning ka seadusega pandud kohustuseks on ennast ära majandada (s.t kahjumi teenimine on lubatud ainult piiratud perioodi jooksul), siis peab vee- ja kanalisatsiooniteenuse hind võimaldama katta vee-ettevõtte kulud.

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse järgi kehtestab veevarustuse ja reovee ärajuhtimise hinnad kohalik omavalitsus määrusega.

“Riigikogu on reguleerinud veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuste hindade kujundamise aluseid ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduses (§ 14 lõikes 3) eesmärgiga tagada nende teenuste hindade õiglus. Õiglased on veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuste hinnad seadusandja hinnangul siis, kui need on kulupõhised ning vee-ettevõtja saab nende teenuste osutamise eest põhjendatud tulu. See tähendab, et **kohalik omavalitsus peab hindade kehtestajana tagama, et need hinnad oleksidki kulupõhised** ning vee-ettevõtja ei saaks ülemäärast kasumit.” (Õiguskantsler Indrek Teder)

Seega võib kokkuvõtlikult öelda, et vee- ja kanalisatsiooniteenuste hinnad peaksid olema kulupõhised ning katma vastavate vee-ettevõtete kulutused teenuse pakkumiseks.

Allolevas tabelis on ära toodud veemajanduse kulude võrdlus omavalitsuste kaupa, võttes arvesse elanike asustustihedust vastavas omavalitsuses.

Tabel 40. Kulud veemajandusele Harjumaal

Omavalitsus	Kulud veemajandusele, 2010	suhe elaniketihedusega*
HARKU VALD	9 450 000	126 953,5
JÕELÄHTME VALD	4 500 000	159 858,4
KIILI VALD	N/A	
MAARDU LINN	2 798 308**	4 065,8
RAE VALD	270 000	4 602,8
SAKU VALD	6 350 000	122 570,3

SAUE VALD	N/A		
SAUE LINN		4 015 200	2 974,2
TALLINN LINN		252 033 000	98 433,0
VIIMSI VALD		15 450 000	69 438,2

* Arvutatud vastavalt valemile: suhe elaniketihedusega = kulud veemajandusele/elanikke ruutkilomeetri kohta

**Nõustaja kalkulatsioon vastavalt Tallinna Veega sõlmitud lepingule ja ÕF projekti kogumaksumusele jagatuna 13 aastale

Allikas: Nõustaja kalkulatsioonid

Kulud veemajandusele erinevad põhiliselt selles osas, kas omavalitsus toetab kohalikku vee-ettevõtjat suuremahuliste kanaliseerimisprojektide omafinantseeringute kompenseerimisel või mitte. Tallinna linna eripäraks on eraomanduses olev vee-ettevõtte, mistõttu seal ei saada ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni projektide läbiviimiseks taotleda Euroopa Liidu toetusi. Tallinn on asunud seda tendentsi muutma, asutades ehitustöödeks eraldi 100% linna omandis oleva ettevõtte.

12.4 PLANEERINGUD

Üldplaneeringute ning avalikes huvides koostatavate detailplaneeringute kulud katavad omavalitsused omadest vahenditest. Mitte avalikes huvides koostatavate detailplaneeringute puhul on finantseerimiseks 3 moodust: omavalitsus kas katab koostatava planeeringu kulu (praktiliselt sellist lahendust ei kasutata), omavalitsus katab kulu ning esitab selle eest omakorda arve edasi planeeringu soodustatud isikule või kolmanda variandina delegeerib omavalitsus kogu asjaajamise ning sellega seonduva kulu soodustatud isikule. Seoses aset leidva majanduslangusega ning omavalituste tulupoole kokkukuivamisega minnakse aina enam üle kolmandale rahastamisskeemile.

Allolevas tabelis on ära toodud planeeringutega seotud kulude võrdlus omavalitsuste kaupa, võttes arvesse elanike asustustihedust vastavas omavalitsuses.

Tabel 41. Planeeringutega seotud kulud Harjumaa omavalitsuste lõikes

Omavalitsus	Kulud ruumiplaneerimisele, 2010	suhe elaniketihedusega*
HARKU VALD	N/A	
JÕELÄHTME VALD	N/A	
KIILI VALD	N/A	
MAARDU LINN	N/A	
RAE VALD	332 000	5 659,7
SAKU VALD	N/A	
SAUE VALD	1 000 000	21 561,3
SAUE LINN	403 600	299,0
TALLINN LINN	45 394 000	17 728,9
VIIMSI VALD	400 000	1 797,8

*Arvutatud vastavalt valemile: suhe elaniketihedusega = kulud ruumiplaneerimisele/elanikke ruutkilomeetri kohta

Allikas: Nõustaja kalkulatsioonid

Paljudes omavalitsustes ei ole planeeringutega seotud kulud võimalik eraldi välja tuua. Küll on üldine tendents, et mitte avalikes huvides koostatavate detailplaneeringutega seonduvad kulud katavad asjast huvitatud osapooled ise ning omavalitsuse kanda on ainult taotluste menetlemisega seonduvad kulud.

12.5 KERGLIIKLUSTEED

Kergliiklusteede osas puudub võrdlev statistika, kuna omavalitsuste lõikes erinevad nii kergliiklusteede definitsioonid (kergliiklusteeks loetakse nii kergliiklusteid kui mõnel puhul ka kõnniteid) kui ka puudub üldsummadest eraldatav statistika kergliiklusteede seonduvate kulude kohta. Olemasolevate ja planeeritavate kergliiklusteede ülevaade on ära toodud lisas nr 2: Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku eluuringus.

Kergliiklusteid planeerivad omavalitsused kas üksikult või ühtse võrgustikuna, kuid teedeehituseks ning –hoolduseks vajalikud summad tuleb igaühel igal juhul ise oma vahenditest leida. Äärmiselt harvad on olukorrad, kus toimub teisele omavalitsusele tee-ehituse summade kompenseerimine ning see toimub ainult juhul, kui tee-ehitus on toimunud kompenseeriva omavalitsuse huvides (tee kõik potentsiaalsed kasutajad on kompenseerivast omavalitsusest). Erandiks on Tallinna ja Saku valla omavaheline kokkulepe, mille alusel Tallinn maksab kinni kergliiklustee ehituse Saku vallas (summas ca 2 miljonit krooni) vastavalt omavahel sõlmitud lepingule, millega Saku vald loovutab omakorda Tallinnale linna jaoks vajaliku maa. Ehitatava kergliiklustee hoolduskulud hakkab kandma Saku vald.

Käimas on ühine projekt „Harjumaa kergliiklusteede ehitamine”, mille jaoks on taotletud Euroopa Liidu abirahasid. Projekti kogumaksumus on 209 miljonit krooni, sellest Euroopa Liidu abiraha 85% ning 15% omafinantseeringuna. Koostöö õhutamaks oli fakt, et taotlust abirahade saamiseks sai esitada ainult ühiselt.

Allolevas tabelis on ära toodud kergliiklusteedega seotud kulude võrdlus omavalitsuste kaupa, võttes arvesse elanike asustustihedust vastavas omavalitsuses.

Tabel 42. Kergliiklusteedega seotud kulud Harjumaa omavalitsuste lõikes

Omavalitsus	Kulud kergliiklusteedele, 2010	suhe elaniketihedusega*
HARKU VALD	N/A	
JÕELÄHTME VALD	250 000	8 881,0
KIILI VALD	N/A	
MAARDU LINN		0,0
RAE VALD	2 233 540	38 076,1
SAKU VALD	1 900 000	36 674,6
SAUE VALD	N/A	
SAUE LINN	53 800	39,9
TALLINN LINN	7 693 000	3 004,5
VIIMSI VALD	3 200 000**	14 382,5

*Arvutatud vastavalt valemile: suhe elaniketihedusega = kulud kergliiklusteedele/elanikke ruutkilomeetri kohta

** summa ei sisaldu eelarves

Allikas: Nõustaja kalkulatsioonid

Kergliiklusteedele tehtavad kulud sõltuvad sellest, kui pingeliseks on osutunud omavalitsuse eelarvepositsioon. Juhul kui raha ei leita ka ühise kergliiklusteede projekti omafinantseeringu jaoks, on kõik seonduvad kulud teadmata tulevikku edasi lükatud. Need omavalitsused, kellele omafinantseeringu leidmine nii problemaatiline pole, teevad kulutusi vastavalt oma võimalustele.

12.6 VÄLISTOETUSED ERINEVATE PROJEKTIDE LÄBIVIIMISEKS

Selles alapeatükis on käsitletud Euroopa Liidu fondidest saadud toetusi erinevate projektide läbiviimiseks.

Palju viiakse läbi projekte, kus suurem osa investeeringust tuleb toetusena Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) poolt. Allolevas tabelis on ära toodud Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt eraldatud summad jäätme- ja veemajandusele aastatel 2007 – 2009.

Tabel 43. KIK toetused 2007 - 2009

Projekti number	Asukoht	Nimetus	KIK [EEK]	Toetuse saaja
Aasta 2007				
12	Harjumaa	Kiili aleviku elanike joogiveega varustusega parandamine	60 892	Kiili KVH OÜ
63	Harju	Kostivere aleviku uus reoveepuhasti	4 500 000	Jöelähtme Vallavalitsus
69	Harju	Maardu linnas Maardu järve ääres a-ü Järveäärne ja Teemeistri tn piirkonna ühisveevärgi ja -kanalisatsioonirajatised	1 001 466	Maardu Linnavalitsus
106	Harju	Muraste küla vee- ja kanalisatsiooniprojekt	667 471	Harku Vallavalitsus
113	Harju	Järveküla küla Kodala piirkonna reovee ärajuhtimiseks reovee pumppla ja reovee survetorustiku ehitus ja Kodala reoveepuhasti likvideerimine	2 076 271	Elveso AS
41	Harju	Naissaare jäätmejaam	550 886	Viimsi Vallavalitsus
Aasta 2008				
145	Harju	Jüri katlamaja vedelkütuse hoidla demonteerimine ja ala korrastamine	227 655,00	ELVESO AS
105	Harju	Kroodi oja tervendamine I etapp	1 201 122,00	Maardu Linnavalitsus
6	Harju	Maardu linna Vana-Narva mnt. ja Kallavere vaheliste elamualade reovee peakollektorite ja -rajatiste ehitus ning ühendamine reoveepuhastiga ja Kroodi oja reoveeväljalaskude likvideerimine. I etapp	2 700 000,00	Maardu Linnavalitsus
60	Harju	Maardu linna Vana-Narva mnt ja Kallavere vaheliste elamualade reovee peakollektorite ja -rajatiste ehitus ning ühendamine reoveepuhastiga ja Kroodi oja reoveeväljalaskude likvideerimine. 2 etapp	3 400 000,00	Maardu Linnavalitsus
7	Harju	Prangli jäätmejaam	576 077,00	Viimsi Vallavalitsus
31	Harju	Muuga jäätmejaama rajamine	4 336 146,00	Maardu Linnavalitsus
Aasta 2009				
61	Harju	Kostivere aleviku veetöötusjaama rajamine	1 776 000	OÜ Loo Vesi
62	Harju	Karjaküla, Lehola ja Lohusalu joogiveetootmise rekonstrueerimine	7 531 000	AS Lahevesi
8	Harju	Saue valla hajaasustuspiirkondade jäätmemajad	445 950,00	Saue Vallavalitsus

 Allikas: Keskkonnainvesteeringute Keskuse kodulehekülj aadressil <http://www.kik.ee/>

Toetuse taotlejaks on erinevate projektide puhul olnud kas omavalitus või siis omavalitsuse tütarettevõte. Ülalolevas tabelis on välja toodud toetused mõlemale taotlejagrupile.

Järgmises tabelis on ära toodud Ühtekuuluvusfondist saadud toetused erinevate projektide läbiviimiseks.

Tabel 44. Ühtekuuluvusfondist saadud toetused

Toetuse saaja	Projekti nimi	Toetuse suurus	Algus	Meede
Tallinna Kommunaalamet	Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas	750 000 000	6.01.2010	3.3.1 Transpordi infrastruktuuri arendamine (ÜF)
OÜ Loo Vesi	Jõelähtme valla Loo ja Iru asula ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemi kaasajastamine	43 283 642	18.12.2008	2.1.1 Veemajanduse infrastruktuuri arendamine
OÜ Kiili KVH	Kiili valla Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt	225 335 699	19.01.2009	2.1.1 Veemajanduse infrastruktuuri arendamine
Osaühing Strantum	Harku valla Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt	422 408 290	11.02.2009	2.1.1 Veemajanduse infrastruktuuri arendamine
AS Saku Maja	Saku aleviku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitamise ja rekonstrueerimise projekt	179 558 578	22.01.2009	2.1.1 Veemajanduse infrastruktuuri arendamine
AS Maardu Vesi	Maardu linna veemajandusprojekt	264 780 325	19.01.2009	2.1.1 Veemajanduse infrastruktuuri arendamine
AS Kovek	Saue valla Tallinna reoveekogumisala ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni projekt	89 918 134	18.12.2008	2.1.1 Veemajanduse infrastruktuuri arendamine
AS Elveso	Rae valla Pirita jõe reoveekogumisala veemajandusprojekt	157 339 793	23.12.2008	2.1.1 Veemajanduse infrastruktuuri arendamine

Allikas: Euroopa Liidu Struktuurifondide kodulehekül

Kõikide ülalmainitud toetuste taotlejaks on olnud kohalikule omavalitsusele kuuluv ettevõtte, aga mitte kohalik omavalitsus.

12.7 KOKKUVÕTE

Pealinnaregioonis tehakse koostööd kahel põhjusel – kas vajadusepõhiselt (N: ühised veeprojektid sadevee ärajuhtimiseks) või rahalistel motiividel (N: juhul kui abiraha saamise tingimuseks on koostööprojekt). Kõik tehtavad kulud on vastavuses eelarveliste võimalustega. Arvestades majanduse hetkeseisu on kõikide valdkondade kulud kärbitud ning näiteks kergliiklusteed ei ole eelarvetes esmases prioriteetsusjärjekorras.

Vee- ja kanalisatsiooniteenuse pakkujateks ning transpordiettevõteteks on äriühingud, kelle eesmärgiks ning ka seadusega pandud kohustuseks on ennast ära majandada (s.t kahjumi teenimine on lubatud ainult piiratud perioodi jooksul), seega peab vee- ja kanalisatsiooniteenuse ning transporditeenuse hind võimaldama katta ettevõtete kulud. Erandiks vee-ettevõtete hulgas on põhiosas erainvestoritele kuuluv AS Tallinna Vesi, kelle puhaskasumimarginaal on vastavalt kalkulatsioonidele ligi 20%.

Kõige tihedamat koostööd tehakse Raporti koostamise hetkel bussiliikluse valdkonnas, kus mitmed omavalitsused on bussiliikluse korraldamise üle andnud Harjumaa Ühistranspordikeskusele (HÜTK). Samas on problemaatiline pool, kus korralduslikud küsimused on üle antud HÜTK-le, kuid samas ei ole neile üle antud planeerimispoolt, mis ei võimalda liine ümber kujundada või optimeerida.

Kuna kergliiklusteed ei ole üheselt defineeritud, siis on erinevate omavalitsuste kulud kergliiklusteedele omavahel võrreldamatud. Samas ei näe omavalitsused ka väljaspool Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku projekti muid koostöövõimalusi kui teede koos planeerimist. Kasutusel on ka ühiste

ehitushangete väljakuulutamise kuid kõik ehituskulud katavad siiski omavalitsused ise, kelle territooriumile vastavad kergliiklusteed jäävad.

Ka ruumiplaneeringute valdkonnas ei nähta muid koostöövõimalusi kui piiriüleste alade planeeringute kooskõlastamine vastavate omavalitsuste vahel. Samas mingeid rahalisi kokkukohi võimalusi koostööst ei nähta.

12.8 INTERVJUUDE KÄIGUS SELGUNUD KOOSTÖÖVÕIMALUSED

Alljärgnevalt on kokku võetud spetsialistidega läbi viidud intervjuudest selgunud koostöövõimalused ja –ettepanekud uurimisel valdkondade kaupa.

12.8.1 BUSSILIIKLUS

Räägiti võimalusest anda HÜTK-le suuremad õigused bussiliikluse korraldamisel, sealhulgas uute liinide planeerimisel ning olemasolevate liinide ümberkorraldamisel.

Teha koostööd soodustuste ühtlustamise teemal või siis sõlmida omavahelised lepingud omavaheliste soodustustesaajate gruppide kulude kompenseerimiseks. Viimane võimalus eeldab praegusest täpsemaid sõitude registreerimisi nii pikkuse kui ka sõitja kohaliku omavalitsusse kuulumise alasel. Praegune süsteem võimaldab suures osas ainult ühiste täishinnaga piletite ostmist.

Kaugemas tulevikus nähakse ette võimalust, et inimene saaks kogu oma Eestisisese reisi planeerida ja piletid osta ühelt müüjalt, seda sõltumata vedajast ning müüja kohustus oleks pidada arvestust inimese poolt läbitavate omavalitsuste kohta ning jagada vastavalt omavalitsuste vahel piletitulud.

12.8.2 KOOLIBUSSILIIKLUS

Võimalus ühendada koolibussiliine ja avalikke liine, s.t loobuda spetsiaalselt koolitranspordist. Alternatiivsena on võimalik ka vastupidine lahendus – tihendada koolibussivõrku sel määral, et kõikide koolide õpilased saaksid mugavalt oma kodukohast oma koolini sõita. Viimane lahendus nõuab aga märkimisväärset määral lisaressursse, mida praeguse hetke eelarvelistest vahenditest leida ei ole võimalik. Kindlasti ei tohiks koolibussiliini näol olla tegemist soodustusega aseainele kas veel puuduvale või olemasolevale tavaliinile, viimane lahendus on eriti ebaratsionaalne.

Tallinnaga on teistel omavalitsustel 4 liini osas koolibussiliikluse alased kokkulepped sõlmitud, mille alusel jagatakse koolibussiliini kulud järgmiselt: 50% Tallinn linn ning 50% vastav omavalitsus. Samas ei ole veel tegemist traditsioonilises mõttes koolibussiga, mis lapsed nende kooli ette maha paneks ning lahendamata on ka laste õhtuse kojusaamise küsimus (tagasi tuleb sõita tavabussiga).

12.8.3 JÄÄTMEAJANDUS

Korraldatud jäätmeveo alasel nähakse võimalust laiendada jäätmeveo piirkondi üle kohaliku omavalitsuse haldusterritoriaalse piiri, kuid samas hinnatakse, et selline lahendus tooks kaasa rohkem probleeme kui lahendaks neid.

Leitakse, et korraldatud jäätmeveo puhul tuleks piirata korraldatud jäätmeveost vabastatud majapidamiste arvu (N: Jõelähtme vallas on korraldatud jäätmeveost vabastatud 230 majapidamist, lisaks ca 150 majapidamist, mis saavad vabastuse talveperioodiks), mis aitaks kaasa avaliku ruumi koristamise kulude vähendamisele.

Omaavalitsused, milles puudub oma jäätmejaam, on sõlminud koostöölepinguid naaberomavalitsustega, kellel jäätmejaam olemas, mille alusel kaetakse ühiselt jäätmejaamade halduskulud ning vastutasuks saavad ka jäätmejaama mitteomava omaavalitsuse elanikud jäätmejaama teenuseid kasutada.

12.8.4 VEEMAJANDUS

Kõik Tallinna lähiümbruse omaavalitsused kasutavad AS Tallinna Vesi kanalisatsiooni, seda eelkõige sadevee ärajuhtimiseks. Seetõttu on peaaegu kõigi ümbritsevate valdadega on juba Raporti koostamise hetkel sõlmitud omavaheline koostöö-haldusleping. Ainuke vald, kellega ei ole lepingut sõlmitud, on Jõelähtme vald. Kuna seadusest tuleneb lepingu sõlmimise kohustus, siis on oodata ka Jõelähtme vallaga peatselt analoogse lepingu sõlmimist.

AS Tallinna Vesi on ka mitme ümbritseva valla veeteenuse pakkujaks. Põhiliselt on veeteenuse pakkuja valik toimunud järgmise põhimõtte alusel – kui kohalik vee-ettevõtte on kasumlik ning lähiajal suuremahulisi investeeringuid tegema ei pea, siis ei olda koostööst huvitatud. Samas kui nähakse ette investeerimisvajadust, mida kohalik vee-ettevõtte ega ka kohalik omaavalitsus oma vahenditest katta ei suuda/soovi, siis ollakse koostööst huvitatud.

12.8.5 PLANEERINGUD

Planeeringute alase koostöö võimalust nähakse ainult piiriüleste alade koos planeerimises ning kommunikatsioonide ühisel planeerimises, et tagada nende ühilduvus piiridel. Samas mingit finantsalase koostöö võimalust ette ei nähta.

12.8.6 KERGLIIKLUSTEED

Koostöö toimub ühise “Harjumaa kergliiklusteede arendamise” projekti käigus. Koostöö initsiaatoriks oli rahaline pool – piisavalt suuremahulise projekti korral oli võimalik saada 85% ulatuses projekti maksumusest Euroopa Liidu abirahasid.

Muul alal nähakse koostöövõimalusi ainult kergliiklusteede koos planeerimisel, et tekiks ühtne kergliiklusteede võrgustik, ühisel ehitamisel ega hooldamisel ei nähta mõtet kuna enda alale jäävate kergliiklusteedega seonduvad kulud peavad nagunii katma omaavalitsused, kelle territooriumile vastavad kergliiklusteed jäävad.

Erandiks koostöö alal on mõningate kergliiklustee lõikude ehitused, kus mõni teine omaavalitsus ehitab vastavalt vastastikustele kokkulepetele teise omaavalitsuse territooriumile jääva kergliiklustee. Selliste lepingute sõlmimine eeldab ehituskulusid tegeva omaavalitsuse poolt saadavat (materiaalset) kompensatsiooni sellise tegevuse eest.

Veelgi harvemaks erandiks on ühe omaavalitsuse poolt kergliiklustee ehitamine või ehituskulude katmine teise omaavalitsuse territooriumil. Selline kulude katmine toimub juhul, kui enamik kergliiklustee potentsiaalseid kasutajaid elavad kulusid katvas omaavalitsuses ning vastasel korral jääks kergliiklustee lihtsalt rajamata, kuna omaavalitsuses, kelle territooriumil tee asuks, ei ole tee kasutamisest huvitatud isikuid.

12.8.7 KOKKUVÕTE

Koostööd tehakse kas otsese rahalise kasu motiividel või siis vajadusepõhiselt. Pigem eelistatakse teha koostööd Tallinnast väljaspool olevates omaavalitsustes omavahel, aga mitte Tallinna linnaga, kuna kardetakse Tallinna domineerimist Tallinna suuruse ja oluliselt suuremate eelarveliste võimaluste tõttu.

13 KASUTATUD INFOALLIKAD

1. Statistikaameti kodulehekülj aadressil <http://www.stat.ee/>
2. Harju Maavalitsuse kodulehekülj aadressil <http://www.harju.ee/>
3. Pensionikeskuse kodulehekülj aadressil <http://www.pensionikeskus.ee/>
4. Omavalituste koduleheküljed aadressidel www.harku.ee/ ; www.joelahtme.ee ; www.kiilivald.ee ; www.rae.ee ; www.sakuvald.ee ; www.sauevald.ee ; www.viimsivald.ee ; www.maardu.ee ; www.saue.ee ; www.tallinn.ee
5. Nelja Valla Kogu kodulehekülj aadressil <http://www.4kogu.ee/?p=6>
6. Harjumaa Ühistranspordikeskuse kodulehekülj aadressil <http://www.harjuytk.ee/>
7. Keskkonnainvesteeringute Keskuse kodulehekülj aadressil <http://www.kik.ee/>
8. Euroopa Liidu Struktuurifondide kodulehekülj aadressil <http://www.struktuurifondid.ee/>
9. Intervjuud omavalitsuste spetsialistidega
10. Telefoniintervjuu Harjumaa kergliiklusteede projekti koostaja Pear Tang'iga
11. ERKAS Valduse OÜ poolt koostatud "Pealinnaregiooni omavalitsuste avalike teenuste standardite koostamise lähteülesanne"
12. CentARi poolt kasutatud informatsiooniallikad on ära toodud iga vastava alateema lõpus

14 LISAD

Lisa 1: Järvamaa Ühistranspordi statistika aastatel 2000 - 2009

Lisa 2: Harjumaa kergliiklusteede projekti osa, mis puudutab olemaolevaid ja planeeritavaid kergliiklusteid

Lisa 3: Ülalpeetavate määr Harjumaa omavalitsustes aastatel 2000 – 2009 ja omavalitsuste tulude laekumiste võrdlus 2009. aastal

Lisa 4: MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus majandusaasta aruanded ja projektimahtude ülevaade

Lisa 1: Järvamaa ühistranspordi statistika 2000 - 2009

	Ühik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Liinide arv*			36	36	36	36	36	38	39	37	38	
Liiniläbisõit	tuh.km	1 516,0	1 592,8	1 591,5	1 578,2	1 570,3	1 571,0	1 589,4	1 547,7	1 498,1	1 455,3	
Reisijate arv	tuh.tk	1 145,6	1 243,7	1 252,2	1 070,7	1 108,1	1 145,6	1 092,2	952,8	904,4	778	
	s.h piletiga	tuh.tk	818,2	856,6	876,8	704,2	775,3	818,2	719,7	617,5	459	
	s.h õpilased	tuh.tk	327,4	387,1	375,4	366,5	332,8	327,4	372,5	335,3	319	
Riigi dotatsioon	tuh.kr	5 062,1	5 223,1	5 412,0	5 412,0	5 828,0	7 264,0	7 818,8	8 770,0	10 854,0	12 652,1	
Piletitulu	tuh.kr	4 049,0	4 631,7	4 552,4	4 577,2	5 072,1	5 690,0	5 965,0	5 758,4	6 468,3	6 205,6	
Õpilaste vedu/KOV	tuh.kr	1 339,5	2 048,1	1 914,0	1 859,7	1 747,8	2 040,1	2 176,7	1 840,3	3 549,4	3 927,0	
Kokku	tuh.kr	10 450,6	11 902,9	11 878,4	11 848,9	12 647,9	14 994,1	15 960,5	16 368,7	20 871,7	22 784,7	
Riigi dotats. osakaal	%	48,4%	43,9%	45,6%	45,7%	46,1%	48,4%	49,0%	53,6%	52,0%	55,5	
Piletitulu osakaal	%	38,7%	38,9%	38,3%	38,6%	40,1%	37,9%	37,4%	35,2%	31,0%	27,2	
KOV dotats. osakaal	%	12,8%	17,2%	16,1%	15,7%	13,8%	13,6%	13,6%	11,2%	17,0%	17,2	
Liinikilomeetri maksumus	kr	6,89	7,47	7,46	7,51	8,05	9,54	10,04	10,58	13,93	15,7	
	Riigi dotatsioon	kr/km	3,34	3,28	3,40	3,43	3,71	4,62	4,92	5,67	7,25	8,69
	Piletitulu	kr/km	2,67	2,91	2,86	2,90	3,23	3,62	3,75	3,72	4,32	4,26
	KOV	kr/km	0,88	1,29	1,20	1,18	1,11	1,30	1,37	1,19	2,37	2,70
Piletitulu reisija kohta	kr/in	3,5	3,8	3,6	4,3	4,6	5,0	5,5	6,0	7,2	8,0	
Piletitulu piletiga reisija kohta	kr/in	4,9	5,5	5,2	6,5	6,5	7,0	8,3	9,3	11,3	13,5	
Sõidutariif	Kr/km	0,55	0,6	0,6	0,6	0,66	0,72	0,72	0,72	1,00	1,00	

Allikas: Järvamaa ühistranspordi arengukava 2009-2012, Järvamaa aastaraamat 2003, Järvamaa Ühistranspordi Keskuse koduleht, CentARi arvutused

* sisaldab mitmeid marsruute, näiteks 2008. aastal oli linna- ja maaliinidel kokku 64 marsruuti; osa liine ületavad maakonna piire.

Lisa 2: Harjumaa kergliiklusteede projekti osa, mis puudutab olemaolevaid ja planeeritavaid kergliiklusteid

Lisa 3: Ülalpeetavate määr Harjumaa omavalitsustes aastatel 2000 – 2009 ja omavalitsuste tulude laekumiste võrdlus 2009. aastal

Lisa 3.1 Ülalpeetavate määr Harjumaa omavalitsustes aastatel 2000 – 2009

Lisa 3.2 Omavalitsuste tulude laekumiste võrdlus 2009. aastal

Lisa 3.1 Ülalpeetavate määrad Harjumaa omavalitsustes aastatel 2000 – 2009

		Rahvaarv (arvestatud rännet)	Vanus teadmata	Rahvastik vanuses 0-14 64	Rahvastik vanuses 15- ja enam	Rahvastik vanuses 65 ja enam	Ülalpeetavate määr
2000	..Maardu linn	16716	4	3347	12072	1293	38,4
	..Saue linn	4943	0	909	3438	596	43,8
	..Tallinn	401050	233	62305	282340	56172	42
	..Harku vald	6600	1	1314	4643	642	42,1
	..Jõelähtme vald	5215	2	1100	3528	585	47,8
	..Kiili vald	2368	0	535	1550	283	52,8
	..Rae vald	7961	1	1650	5517	793	44,3
	..Saku vald	7308	4	1570	4849	885	50,6
	..Saue vald	7306	5	1464	5048	789	44,6
	..Viimsi vald	7981	9	1576	5584	812	42,8
2001	..Maardu linn	16888	4	3194	12299	1391	37,3
	..Saue linn	5042	0	920	3498	624	44,1
	..Tallinn	398307	223	60101	281046	56937	41,6
	..Harku vald	6684	1	1289	4716	678	41,7
	..Jõelähtme vald	5272	2	1089	3581	600	47,2
	..Kiili vald	2401	0	519	1575	307	52,4
	..Rae vald	8018	1	1607	5598	812	43,2
	..Saku vald	7294	3	1498	4873	920	49,6
	..Saue vald	7375	5	1444	5131	795	43,6
	..Viimsi vald	8057	9	1578	5615	855	43,3
2002	..Maardu linn	17088	4	3062	12558	1464	36
	..Saue linn	5215	0	949	3606	660	44,6
	..Tallinn	394309	219	57357	279036	57697	41,2
	..Harku vald	7276	1	1402	5121	752	42,1
	..Jõelähtme vald	5245	1	1043	3594	607	45,9
	..Kiili vald	2559	0	538	1686	335	51,8
	..Rae vald	8084	1	1553	5695	835	41,9
	..Saku vald	7923	3	1631	5324	965	48,8
	..Saue vald	7485	4	1417	5244	820	42,7
	..Viimsi vald	9392	9	1864	6560	959	43
2003	..Maardu linn	17311	3	2864	12866	1578	34,5
	..Saue linn	5374	0	961	3714	699	44,7
	..Tallinn	392455	200	55076	277934	59245	41,1
	..Harku vald	7943	1	1523	5594	825	42
	..Jõelähtme vald	5385	1	1029	3703	652	45,4
	..Kiili vald	2721	0	535	1837	349	48,1
	..Rae vald	8258	0	1555	5838	865	41,5
	..Saku vald	8109	3	1599	5506	1001	47,2
	..Saue vald	7761	4	1439	5447	871	42,4
	..Viimsi vald	10660	9	2074	7516	1061	41,7
2004	..Maardu linn	17099	3	2504	12896	1696	32,6
	..Saue linn	5420	0	933	3751	736	44,5
	..Tallinn	395298	169	54983	279491	60655	41,4
	..Harku vald	8340	1	1568	5904	867	41,2
	..Jõelähtme vald	5448	1	960	3809	678	43
	..Kiili vald	2940	0	558	2018	364	45,7
	..Rae vald	8366	1	1508	5979	879	39,9
	..Saku vald	8226	1	1546	5657	1022	45,4
	..Saue vald	7829	4	1421	5519	885	41,8
	..Viimsi vald	11257	9	2149	7922	1177	42
2005	..Maardu linn	17150	3	2395	12934	1818	32,6
	..Saue linn	5430	0	900	3767	763	44,1
	..Tallinn	397699	137	54710	280909	61943	41,5
	..Harku vald	8812	1	1608	6254	949	40,9
	..Jõelähtme vald	5481	1	895	3890	695	40,9
	..Kiili vald	3223	0	599	2230	394	44,5
	..Rae vald	8506	0	1500	6084	922	39,8
..Saku vald	8430	1	1555	5824	1050	44,7	
..Saue vald	8042	4	1412	5691	935	41,2	

	..Viimsi vald	12022	9	2262	8461	1290	42
2006	..Maardu linn	17274	0	2265	13099	1910	31,9
	..Saue linn	5617	0	921	3900	796	44
	..Tallinn	395667	88	54223	278568	62788	42
	..Harku vald	9635	1	1769	6839	1026	40,9
	..Jõelähtme vald	5524	1	874	3923	726	40,8
	..Kiili vald	3586	0	647	2516	423	42,5
	..Rae vald	8845	0	1531	6373	941	38,8
	..Saku vald	8677	1	1564	6028	1084	43,9
	..Saue vald	8231	4	1408	5845	974	40,8
	..Viimsi vald	13522	9	2539	9539	1435	41,7
2007	..Maardu linn	17231	0	2226	13025	1980	32,3
	..Saue linn	5798	0	985	4001	812	44,9
	..Tallinn	394239	65	54659	275187	64328	43,2
	..Harku vald	10506	0	1989	7437	1080	41,3
	..Jõelähtme vald	5747	1	895	4084	767	40,7
	..Kiili vald	3986	0	697	2831	458	40,8
	..Rae vald	9611	0	1711	6895	1005	39,4
	..Saku vald	8896	1	1564	6195	1136	43,6
	..Saue vald	8508	4	1472	6009	1023	41,5
	..Viimsi vald	14743	8	2747	10354	1634	42,3
2008	..Maardu linn	17168	0	2179	12966	2023	32,4
	..Saue linn	5946	0	1048	4061	837	46,4
	..Tallinn	394529	54	55620	274332	64523	43,8
	..Harku vald	11313	0	2242	7917	1154	42,9
	..Jõelähtme vald	5887	0	909	4180	798	40,8
	..Kiili vald	4308	0	776	3056	476	41
	..Rae vald	10450	0	1899	7510	1041	39,1
	..Saku vald	9125	1	1592	6358	1174	43,5
	..Saue vald	8940	3	1597	6279	1061	42,3
	..Viimsi vald	15876	7	3001	11075	1793	43,3
2009*	..Maardu linn	31,83667
	..Saue linn	48,32714
	..Tallinn	45,95394
	..Harku vald	49,37133
	..Jõelähtme vald	42,7369
	..Kiili vald	50,77473
	..Rae vald	44,52542
	..Saku vald	45,4299
	..Saue vald	45,93023
	..Viimsi vald	58,14742

* Haldusüksuste andmed vastavalt 2009. aasta 1. jaanuari haldusjaotusele.

* Rahvaarv: 1989. aastal rahvaloenduse andmed, 2000. aastast rahvaarv, arvestatud rännet.

* 1989.-2008. aasta andmed on korrigeeritud 10.07.2009.

** 2009. aasta ülalpeetavate määr on esialgne (arvutatud rahvaarvuga, kus rändesündmused ei kajastu).

Allikas: Statistikaamet

Lisa 3.2 Omavalitsuste tulude laekumise võrdlus 2009. aastal

Lisa 4: MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus majandusaasta aruanded ja projektimahtude ülevaade

Lisa 4.1 Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse tulud, kulud ja tulem 2007 – 2008, kroonides

Lisa 4.2 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse tulud 2004 – 2008

Lisa 4.3 Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse projektid 2005 - 2010, kroonides

Lisa 4.1 Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse tulud, kulud ja tulem 2007 – 2008, kroonides

Tulud	2004	2005	2006	2007	2008
1. Liikmete liikmemaksud	84 000	101 000	92 948	878 205	802 450
2. Sihtotstarbeliste projektide tulud	20 000	103 924	110 318	1 046 262	1 532 802
3. Omatulu	116 000	1 120 602	1 311 565	14 831	
4. Muud tulud tegevusest			929	21 730	549 830
Tulud kokku	220 000	1 325 526	1 515 760	1 961 028	2 885 082

Kulud	2004	2005	2006	2007	2008
2. Sihtotstarbeliste projektide otsekulud	20 000	309 194			
5. Mitmesugused tegevuskulud	101 249	289 344	487 415	802 237	1 785 627
6. Tööjõukulud	185 488	339 525	392 029	642 737	771 108
7. Põhivara kulum		44 550	113 003	290 321	396 443
Kulud kokku	306 737	982 613	992 447	1 735 295	2 953 178
Põhitegevuse tulem	-86 737	342 913	523 313	225 733	-68 096

Allikas: MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse majandusaasta aruanne 2006; Paide linnavolikogu otsus nr 76 „Paide linna jäätmevaldajate registri asutamine“, 27.09.2007, Paide; MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse majandusaasta aruanne 2005

* Aruandeaasta tulem kantakse üle järgmise aasta eelarvesse.

Lisa 4.2 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse tulud 2004 - 2008

Tululiik	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liikmete liikmemaksud kokku:	87 000	84 000	101 000	92 948	878 205	802 450
Ambla Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	26 280	23 110
Imavere Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	13 692	10 210
Järvakandi Vallavalitsus			7 000		Lõpetas liikmelisuse	
Järva-Jaani Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	21 564	17 810
Kaisma Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 948	8 684	5 640
Kaiu Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	18 956	16 870
Kareda Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	12 140	8 140
Kehtna Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	51 880	51 570
Koeru Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	26 992	23 180
Koigi Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	13 712	11 200
Kõo Vallavalitsus	3 000		3 000	3 000	14 900	12 060
Kõue Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	19 832	15 910
Käru Vallavalitsus			7 000	3 000	10 084	7 060
Lehtse Vallavalitsus	3 000	3 000		3 000	Liitus Tapa vallaga	
Märjamaa Vallavalitsus				7 000	73 140	73 390
Paide Linnavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	95 332	97 590
Paide Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	25 460	17 960
Pajusi Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	17 804	14 830
Puurmanni Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	21 376	18 730
Põltsamaa Linnavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	53 460	46 900
Põltsamaa Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	42 940	45 070
Raikküla Vallavalitsus	.	.	.	7 000	19 740	17 380
Roosna-Alliku Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	16 072	12 380
Suure-Jaani Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	64 888	61 870
Olustvere Vallavalitsus	3 000	3 000		3 000	Liitus Suure-Jaani vallaga	
Suure-Jaani Linnavalitsus	3 000	3 000		3 000	Liitus Suure-Jaani vallaga	
Türi Linnavalitsus	3 000	3 000		3 000	Liitus Türi vallaga	
Türi Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	113 069	112 790
Kabala Vallavalitsus	3 000	3 000		3 000	Liitus Türi vallaga	
Võhma Linnavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	19 668	15 250
Vändra Alevivalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	29 400	25 220
Vändra Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	29 372	25 520
Väätsa Vallavalitsus	3 000	3 000	3 000	3 000	17 768	14 810
Liikmeid:	24	29	31	28	27	27
Sihotstarbeliste projektide tulud kokku:		20 000	103 924	110 318	1 046 262	1 532 802
Tegevuse sihtfinantseerimine	x	20 000				
Ohtlike jäätmete konteinerite soetamine	x		77 550	59 400	546 937	

Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine	x			89 510	238 041
Projekt "Tee puhtaks"	x	26 374	30 918	30 918	70 424
Koolilaste keskkonnateadlikkuse tõstmine	x				15 850
Liigitikogumise punktid	x		20 000	254 237	1 208 487
Omatulud kokku:		116 000	1 120 602	1 312 494	36 561
Ohtlike jäätmete konteinerite soetamine	x		42 000		
Jäätmekavade koostamine	x	116 000	114 500	14 915	
Olmejäätmeveo korraldamine	x		203 000	.	
Jäätmevaldajate registri sisseseadmine	x		398 707	63 803	
Saastetasu	x		205 627	237 199	
Biolagunevate jäätmete käitlemise etapid	x			41 525	
Muud tulud (tegevuskulu elaniku kohta jm)	x			761 592	
Jäätmejaamade projekteerimine	x			48 441	
Jäätmekogumispunktid	x		156 768	144 090	
Muu tulu tegevusest/ Muud tulud, tooted, tegevused	x			929	14 831
Tulu keskkonnavalasest tegevusest	x				549 830
KOKKU:		220 000	1 325 526	1 515 760	1 961 028
					2 885 098

Allikas: MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse majandusaasta aruanne 2006; Paide linnavolikogu otsus nr 76 „Paide linna jäätmevaldajate registri asutamine”, 27.09.2007, Paide; MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse majandusaasta aruanne 2005

Lisa 4.3 Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse projektid 2005 - 2010, kroonides

Projektide elluviimise algusaasta	Projektide elluviimise lõppaasta	KEJHK PROJEKTID	Toetused: KIK/KKM/ AS Järva Teed	Omafinantseering	KOKKU	Omafinantseeringu osakaal
2005	2005	1 Jäätmete liigitikogumispunkti rajamine (nr 103) 4 tk	100 000	82 820	182 820	45%
2005	2006	2 Jäätmete liigitikogumispunkti rajamine (nr 9) 12 tk	300 000	143 784	443 784	32%
2005		KOKKU:	400 000	226 604	626 604	36%
2005-2006		3 Jäätmejaama detailplaneeringu koostamine	93 500	36 000	129 500	28%
2006	2007	4 Ohtlike jäätmete kogumiskonteinerite soetamine (nr 36) 10 tk	518 230	70 000	588 230	12%
2006	2006	5 Ohtlike jäätmete kogumiskonteinerid 5 tk	330 000	42 000	372 000	11%
2006	2006	6 Tee puhtaks 2006 koos ASiga Järva Teed	34 477	1 001	35 488	3%
2005-2006		7 Pilotprojekt biolagunevate jäätmete käitlemiseks maapiirkondades (KKM)	78 000	0	78 000	0%
2006		KOKKU:	1 054 207	149 001	1 203 218	12%
2007	2007	8 Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine KEJHK piirkonnas	89 509	15 885	105 394	15%
2007	2007	9 Jäätmete sorteerimisjuhend Kesk-Eesti piirkonna majapidamistele	51 088	20 670	71 758	29%
2007	2008	10 Suure-Jaani, Vändra ja Võhma jäätmejaama rajamise II etapp	378 000	49 560	427 560	12%
2007	2007	11 Tee puhtaks 2007 koos ASiga Järva Teed	41 361	5 253	46 614	11%
2007	2008	12 Kehтна liigiti kogumispunkti II etapi väljaehitus	320 301	41 995	362 296	12%
2007	2008	13 7 Keskkonnajaama rajamine	511 015	167 044	678 059	25%
2007		KOKKU:	1 391 274	300 407	1 691 681	18%
2008	2008	14 Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine KEJHK piirkonnas 2008	458 541	287 366	745 907	39%
2008	2009	15 Vändra jäätmejaama ehitus	3 090 878	342 586	3 433 464	10%
2008	2009	16 Suure-Jaani jäätmejaama ehitus	4 071 244	451 977	4 523 221	10%
2008	2008	17 Tee puhtaks 2008 koos ASiga Järva Teed	75 337	4 500	79 837	6%
2008	2008	18 Koolilaste keskkonnateadlikkuse tõstmise	15 850	3 170	19 020	17%
2008		KOKKU:	7 711 850	1 089 599	8 801 449	12%
2009	2010	19 Võhma jäätmejaama ehitus	3 111 986	339 177	3 451 163	10%

2009	2010	20	Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine KEJHK piirkonnas 2009	684 552	4 602	689 155	1%
2009	2009	21	Kompostimise infovoldik	13 649	2 817	16 466	17%
2009			KOKKU:	3 810 187	346 596	4 156 784	8%
			KOKKU:	14 367 519	2 112 208	16 479 736	13%

Allikas: Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse koduleht: <http://www.kejhk.ee/>, CentARi arvutused